

KÖNYVTÁRI

FIGYELŐ

KÜLFÖLDI SZEMLE

TARTALOM

VERONESE, Vittorino: Az UNESCO jövőbeli tervei a könyvtárakkal kapcsolatban	1- 7.
FONOTOV, G.: A szabadpolc-rendszer és a bibliográfia	8-11.
JENSEN, E. Allerslev: Racionalizálási lehetőségek a könyvtári munkában	12-17.
JANKOWERNY, W.: Az ismeretterjesztő irodalom használata a lengyel községi könyvtárakban	18-21.
Könyvtárügy, bibliográfia, dokumentáció a Kínai Népköztársaságban	22.
CHI CHENG: Kína mai könyvtárügye	22- 25.
PELCOWA, Janina: Bibliográfia és dokumentáció a Kínai Népköztársaságban	25- 32.
TAJÉKOZTATÓ	33- 37.
HIREK	37- 39.
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI FORDÍTÁSOK JEGYZÉKE	40- 43.
KÜLFÖLDI KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI FOLYÓIRATOK	44- 54.
A Könyvtári Figyelő 1960. évi 6. évfolyamának mutatója	55- 58.

KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI
ÉS MÓDSZERTANI
KÖZPONT

BUDAPEST

6. ÉVFOLYAM

10. SZÁM

1960

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

KÜLFÖLDI SZEMLE

KIADJA

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

6.évf.

1960

10.sz.

V e r o n e s e, V i t t o r i n o

AZ UNESCO JÖVŐBELI TERVEI A KÖNYVTÁRAKKAL KAPCSOLATBAN

Az Unesco munkáját a könyvtárfejlesztés, a bibliográfia, a dokumentáció és a kiadványcsere területén a szervezet alapokmánya szabja meg. Ez hitet tesz az objektív igazság keresése, a gondolatok és a tudás állandó szabad cseréje mellett. Az Unesco tagállamai megegyeztek abban, hogy fejlesztik és növelik a népek közötti érintkezés eszközeit és ezeket az eszközöket a kölcsönös megértés és egymás élete igazabb és tökéletesebb megértésének szolgálatába állítják. Az alapokmány kijelenti továbbá, hogy a Szervezet a nemzetek közötti együttműködésnek a nevelés, a tudomány és a művelődés útján való előmozdítására s ezzel a béke és a biztonság támogatására irányuló erőfeszítéseivel közepette – többek között – megőrizni, fejleszteni és terjeszteni akarja az emberiség ismereteit. Ennek érdekében biztosítja a világ örökségét képező könyvek, műalkotások, történeti és tudományos emlékek fenntartását és védelmét; ezért ajánlja az érdekelteknek az ehhez szükséges nemzetközi megegyezések megkötését és nemzetközi együttműködést kezdeményez abból a célból, hogy a bármelyik tagállamban nyomtatott és kiadott anyag minden ország népe számára hozzáférhetővé váljék.

Eleget téve a Libri szerkesztője azon felszólításának, hogy ismertessem az Unesco könyvtári terveit, mondanivalómat a szervezet 1961-62.évi programjának előzetes tervezetére alapítom. Ezt a tervezetet 1960 végén az Unesco közgyűlése elé fogom terjeszteni. A cikk legnagyobb része az Unesco Könyvtári, Dokumentációs és Levéltári Osztályának javasolt programját tárgyalja, de megemlíti a dokumentációval és a bibliográfia-szerkesztéssel kapcsolatos egyéb olyan tevékenységet is, amely tevékenység – javaslatom szerint – a szervezet egyéb osztályai részéről elvégzésre vár.

Előljáróban rá szeretnék mutatni, hogy bár gyakran úgy vélem, az Unesco programjának egyes részei esetében – a tevékenység nagyobb összpontosítása és az eljárás módjának, amelynek segítségével a tagállamok segítséget kapnak, megjavítása érdekében – változtatásokat kell végrehajtani, lényegileg mégis a múltban már kialakult könyvtári program alapján álllok. Ennek ellenére fokozott figyelmet fogok szentelni azoknak a terveknek a kidolgozására, amelyeknek célja, hogy pedagógusok és kutatók könnyebben tudjanak lépést tartani az új, s szerte a világon számtalan nyelven publikált ismeretek hatalmasan megnövekedett tömegével.

Nem kívánom minduntalan az ilyen kifejezéseket, mint "a javasolt program" és "azt javasolom" használni; ezért e kifejezéseket a következőkben - ha az Unesco jövő programjáról lesz szó, - mellőzni fogom. Mégis hangsúlyozni kívánom, hogy csak programtervezetről van szó, amely kétségtelenül bizonyos változáson fog keresztül menni, ha a tagállamok és a végrehajtó tanács megteheti megjegyzéseiket; végső formáját ez a tervezet csak akkor fogja elnyerni, ha a közgyűlés jóváhagyta.

KÖNYVTÁRAK ÉS LEVÉLTÁRAK FEJLESZTÉSE

Az Unesco költségvetéséből a könyvtárakra, dokumentációra és levéltárakra szánt összegek nagy része azt a célt szolgálja, hogy a tagállamok a technikai segélynyújtási program keretében - kérésükre - segítségben részesüljenek; a segítségnyújtás formája: szakértők kiküldése, ösztöndíjak, felszerelés juttatása és szemináriumok szervezése. A segítség igénybevehető lesz a nemzeti, közművelődési, egyetemi, iskolai és szakkönyvtárak, valamint a levéltárak és a könyvtárosképzés területén. Előnyben fog részesülni a fejlődésükben visszamaradott országokban a könyvtárak felállításának az ügye. A végrehajtásra kerülő tervek természetesen függ a beérkezett kívánásoktól; ezen kívül azonban az előirányzat szerint a delhi kísérleti közművelődési könyvtár is segítséget fog kapni ahhoz, hogy a terület könyvtárosainak kiképzési centrumává fejlődhessen ki. További segítséget fog kapni Enuguban a Kelet Nigériai kísérleti közművelődési könyvtár, amelyet néhány évvel ezelőtt az Unesco segítségével állítottak fel. Ezenkívül más afrikai könyvtárak fejlesztéséhez is hozzá fog járulni az Unesco. Előreláthatólag további segítséget fognak kapni a Középkelet, Ázsia és Latin-Amerika különböző tagállamai is, hogy folytathassák 1959-60-ban elindított kísérleti munkájukat és szemináriumukat, továbbá hogy a könyvtárfejlesztésre vonatkozó nemzeti terveiket kidolgozhasák. Jelenlegi tapasztalataink alapján arra lehet számítani, hogy - az 1961-62. évi általános és technikai segélynyújtási program keretében - körülbelül 25 ország fog segítséget kapni könyvtárfejlesztés céljaira.

Tekintettel arra, hogy az egyetemi könyvtárak fontos szerepet töltenek be a nemzeti fejlesztési tervekben, különleges erőfeszítések fognak történni e könyvtárak megsegítésére 1961 és 1962-ben. 1961-ben Latin-Amerikában az egyetemi könyvtárak fejlesztéséről regionális szemináriumot fogunk tartani, 1962-ben pedig Párizsban az Unesco által összehívott szakértői értekezlet a nemzeti és egyetemi könyvtári épületekkel szemben támasztott alapvető követelményeket fogja megvizsgálni. A második értekezlet előkészítéseként 1961-ben részletes tanulmány készül, amely az egyes országokban fennálló helyzetet ismerteti.

Az Unesco - a könyvtárosok világszerte való megsegítése végett - különböző könyvtártechnikai műveket fog kiadni angolul, franciául és spanyolul. Ezt fogja kiegészíteni az az alapfokú illusztrált broszúra, amely iskolázatlan könyvtári személyzet számára készül, s a falusi kiskönyvtárak szervezésével és vezetésével kapcsolatos ismereteket tartalmazza. Meg fog jelenni továbbá egy gyakorlati kézikönyv a könyvtári segédszemélyzet számára; ez a munka annak az új kiadvány-sorozatnak lesz első tagja, amely rövid technikai tájékoztatókat tartalmaz e

gyes különleges könyvtári problémákkal, mint pl. a könyvtári butorizattal és felszereléssel, a könyvtári világítással, a nyomtatványon kívüli anyag osztályozásával stb. kapcsolatban. Az Unesco Bulletin for Libraries közölni fogja a Delhiben /India/ és Medellinben /Columbia/ 1960-ban tartott szemináriumról szóló beszámolókat és azon könyvtár működésének kiértékelését, amelyet Medellinben Columbia állam kormánya és az Unesco közösen szervezett meg.

Ezenfelül minden tőlünk telhetőt el fogunk követni, hogy segítsük a különböző országok azon könyvtárosait, akik a könyvtári munka alapvető munkaeszközei nélkül kénytelenek dolgozni. Ezeket a munkaeszközöket - tárgyszójegyzékek, címleirási szabályok, osztályozási rendszer stb. - saját nyelvükön fogjuk rendelkezésre bocsátani. E helyzetben való segítség végett az Unesco gondoskodni fog róla, hogy az ilyenfajta legjobban használható munkákat az egyes nemzeti nyelvekre lefordítsák.

Miként a múltban, a jövőben is anyagi segítséget fog nyújtani az Unesco egyes olyan nem hivatalos szervezeteknek is, amelyek az Unesco érdekerületén fejtenek ki működést. A Libri minden olvasója, aki érdeklődik az International Federation of Library Associations munkája iránt, bizonyára örömmel fogja tudomásul venni, hogy az ennek a szervezetnek nyújtott 1961-62.évi támogatás kétszerese lesz az 1959-1960.évinek. Ennek a támogatásnak az a célja, hogy az IFLA a jövőben hatékonyabb módon tudjon hozzájárulni az Unesco programjának végrehajtásához. Ugyanakkor az International Council on Archives /Nemzetközi Levéltári Tanács/ számára nyújtott támogatás is bizonyos mértékben növekedni fog abból a célból, hogy e szervezet anyagilag támogathassa a latin-amerikai történelem európai forrásairól szóló utmutató kiadását, amit egy, e tárgyban tartott Unesco-értekezlet 1959 decemberében határozott el.

A BIBLIOGRÁFIA, A DOKUMENTÁCIÓ ÉS A KIADVÁNYCSERE FEJLESZTÉSE

Az 1948-ban tartott Royal Scientific Information Conference, az 1949. évi Unesco International Conference on Science Abstracting és az 1950. évi Unesco Conference on the Improvement of Bibliographical Services után megalakult az International Advisory Committee on Bibliography /Nemzetközi Bibliográfiai Tanácsadó Bizottság/ és az International Advisory Committee for Documentation and Terminology in Pure and Applied Science /Nemzetközi Tanácsadó Bizottság a Dokumentáció és az Elméleti és Alkalmazott Természettudományok Terminológiája kérdésében/. E bizottságok mindegyike saját területén tanácsokat adott, s nem csupán az 1949-ben és 1950-ben tartott Unesco-konferenciák javaslatait vette figyelembe, hanem tekintettel volt azokra az újabb problémákra is, amelyek időközben felvetődtek. Az elért eredmények a tudományosság általános szempontjából is értékesek voltak; néhány szakterületen pedig komoly eredmények születtek, mint például a szerzők által készített tartalmi kivonatok, a referátumok gyorsabb publikálása, a nemzeti bibliográfiák fejlesztése és a központi címjegyzékek elkészítése kérdéseiben. Mégis, mivel a két bizottságnak gyakran ugyanazokkal a kérdésekkel kell foglalkoznia, az Unesco közgyűlésének 10. ülészszaaka alkalmával elhatározta, hogy a két bizottság megszüntetésével mindkét bizottság funkcióit egy új, nagyobb hatáskörrel rendelkező bizottságra ruházza.

Az 1961-ben megalakuló új bizottság felkérésemre tanáccsal fog ellátni engem a bibliográfia, a dokumentáció, a terminológia és a szaktájékoztatók kérdéseiben. Néhány olyan kérdés, amellyel az új bizottság esetleg foglalkozni fog: az új ismeretek primér publikációjának problémái az egyéni közlések állandóan növekvő specializálódása tükrében; a referátumok, az eredményeket összefoglaló szemlék és a szekundér jellegű más közlési módszerek fejlesztése; a publikált új anyag tömegének állandó növekedésére való tekintettel a minőségi kritériumok megállapítása és a fontos anyag kiválasztását lehetővé tevő pontos módszerek megállapítása, a tárolás és az ezt követő visszakeresés céljából; a terminológiai kérdések tanulmányozásának támogatása általánosságban és a különböző ismeretágak területén, különösen pedig, azokkal az új és gyorsan fejlődő technológiákkal kapcsolatban, mint pl. az atomenergia, a rakétarepülés stb.; nyelvészeti problémák tanulmányozása a tudás gyors terjesztése elé tornyosuló akadályok leküzdése céljából; új dokumentációs és könyvtári technikák tanulmányozása és megvizsgálása, mind gyakorlati, mind gazdasági szempontból; különleges bibliográfiai dokumentációs problémák állandó figyelemmel kísérése a társadalomtudományok területén; a bibliográfiai és tájékoztató szolgáltatások problémáinak állandó tanulmányozása a kevésbé fejlett országok szükségleteivel kapcsolatban, ami az Unesco programjának továbbfejlesztését jelenti; a bibliográfia és dokumentáció területén dolgozó szakemberek szakmai helyzetének vizsgálata és a megfelelő képzési módszerek megállapítása.

E kérdések tanulmányozására különböző szerződéseket fogunk kötni; az eredményekről beszámolókat az Unesco Bulletin for Libraries fog közölni.

Ki fog szélesedni és a dokumentátorokat is össze fogja fogni annak a 44 nemzeti bibliográfiai csoportnak hálózata, amely azért jött létre, hogy hozzájáruljon az egyes országok bibliográfiai fejlődéséhez, és amelyhez 70 levelező tag is csatlakozott abból a célból, hogy fenntartsa az összeköttetést az Unescoval.

Könyvtárosokat, bibliográfusokat és dokumentátorokat érdeklő különféle kiadványok fognak megjelenni. Ezek között lesz a Monthly bulletin on bibliography, documentation and terminology, amely helyettesíteni fogja a Bibliographical Newsletter-t és a Monthly bulletin on scientific documentation and terminology-t; meg fog jelenni a Vocabularium bibliotecarii átdolgozott és kibővített kiadása, amely angol, francia, német, orosz és spanyol nyelvű szakkifejezéseket fog tartalmazni; meg fog jelenni a nemzeti, a regionális és a nemzetközi tudományos dokumentációs szolgálatok utmutatója; és mint a múltban, a jövőben is kiadásra kerülnek a világ bibliográfiai központjainak évi jelentései.

Az Unesco kiadásában vagy a Szervezet támogatásával sok bibliográfia fog megjelenni. E bibliográfiák közül a legfontosabbak: az International bibliography of sociology, az International bibliography of political science, az International bibliography of economics, az International bibliography of social and cultural anthropology, az Annotated bibliography of national law és az Index translationum. A többnyelvű szótárak bibliográfiáját kiegészítjük, és megszerkesztjük az egész világ természettudósainak bio- bibliográfiáját.

Segítséget fogunk nyújtani bibliográfiai és dokumentációs központok felállításához, a meglévők működésének tökéletesítéséhez és a fejlődésükben visszamaradt tagállamokban új központok kialakításához. Az Unesco a jövőben is fog nyújtani rendszeres dokumentációs és tanácsadó szolgáltatásokat a különböző nem-

zeti dokumentációs központok számára. Tanulmányozni fogják a dokumentáció technikáját és terminológiáját. 1962-ben meg fog jelenni a nevelésügyi dokumentáció területén a következő utmutató: International guide to educational documentation; az Education abstracts továbbra is meg fog jelenni. 1962-ben a Középkeleten szemináriumot fogunk tartani a dokumentáció és bibliográfia tárgyában.

Az a mozgó mikrofilm-felszerelés, amelyik az elmúlt néhány évben lefénnyképezte és ily módon az egész világ tudósai számára hozzáférhetővé tette a tagállamok nemzeti könyvtáraiban és levéltáraiban a ritka dokumentumok és értékes kéziratok több százezer oldalát, 1961-ben Latin-Amerikában fog működni; 1962-ben az arabnyelvű országokban hasonló vállalkozásba fogunk.

Miként a múltban, a jövőben is anyagilag fog az Unesco a dokumentáció kérdésével speciálisan foglalkozó két nem állami szervezet támogatni. Az International Federation for Documentation /FID/-nek adott szokásos támogatás a kétszerezésre fog emelkedni; képessé kívánja tenni ezzel az Unesco a szövetséget arra, hogy hatékonyabban járuljon hozzá az Unesco programjának megvalósításához és hogy működési területét új területekre és országokra is kiterjeszthesse. Az International Council on Scientific Unions anyagi támogatásban fog részesülni, hogy folytathassa azt a munkát, amelynek célja: a természettudományok és műszaki tudományok területén folyó referálás nemzetközi együttműködésen alapuló hatékony fejlesztése.

A KIADVÁNYCSERE

Az Unesco 1958 végén tartott közgyűlése által jóváhagyott, a hivatalos kiadványok és kormányzati dokumentumok cseréjét szabályozó egyezmények másolatát és annak az egyezménynek a szövegét, amely a kiadványok nemzetközi cseréjére vonatkozik, a tagállamok 1959 elején megkapták. Az egyezmények 12 hónappal azután, hogy 3 állam ratifikálta őket, életbelépnek. Remélhető, hogy ez 1961-1962-ben meg fog történni, amikor minden bizonnyal további ratifikálásokról és elfogadásokról is kapunk hírt.

Az Unesco, együttműködve a nemzeti bizottságokkal és könyvtári egyesületekkel, folytatni fogja a nemzeti kiadványcsere központok felállításának és fejlesztésének támogatását. Eddig 36 ilyen központ alakult meg. Most gyűjtjük a tájékoztató anyagot a "Handbook on the international exchange of publications" című kiadvány átdolgozott és kibővített kiadása számára, amely 1961-ben jelenik meg. Tekintettel arra, hogy a kiadványcseréről tartott szemináriumok Havannában, Tokióban, Damaszkuszban stb. sikerrel jártak, egy másik ilyen összejövetelt fogunk rendezni valamely tagállammal együttműködve, valószínűleg a Csendes óceáni térségben.

AZ 'UNESCO BULLETIN FOR LIBRARIES'

A Bulletin for Libraries, amely jelenleg 10 850 példányban jelenik meg, - angol, francia, orosz és spanyolnyelvű kiadásai révén - a jövőben is világszerte fogja terjeszteni a bibliográfiáról, a dokumentációról, a kiadványcseréről és a könyvtárak és levéltárak fejlődéséről adott tájékoztatásokat. 1961-1962-ben több

illusztrációt és szakértők által írott több olyan cikket fog közölni, amely nemzetközi érdeklődésre számot tartó, időszerű könyvtári és dokumentációs problémákról szól; közölni fogja ezen felül azoknak a beszámolóknak a kivonatát, amelyek a könyvtártudomány és az ezzel kapcsolatos tevékenységek tanulmányozásának és az ezen a téren folyó kísérleteknek eredményeiről szólnak és amelyeket az Unesco kezdeményezett. Külalakja is meg fog javulni; egy évben hat szám fog belőle két-havonta megjelenni.

- - -

Ma két olyan fontos jelenség észlelhető, amely úgy hiszem, a jövőben világszerte nagyban hozzájárul a könyvtárak és a bibliográfiai dokumentációs szolgáltatások fejlődéséhez. Az egyik jelenség: a nevelés nagymérvű térhódítása és az analfabetizmus elleni harc; ennek következménye az, hogy a kevésbé fejlett országokban az olvasmányok iránti igény meg fog növekedni. A másik jelenség: a publikációk - főleg a természettudományos és műszaki publikációk - állandóan növekvő áradata, ami előtéssel fenyegeti a kutatókat és tudósokat, ha csak nem fejlődnek ki és nem kerülnek alkalmazásra időközben megfelelő bibliográfiai ellenőrző eszközök és hatékony dokumentációs technikák.

Az Unesco az 1960-as évek folyamán, az előző években nyert tapasztalatok alapján, segítséget fog nyújtani a tagállamoknak könyvtári szolgáltatásaik fejlesztéséhez, abból a célból, hogy a közösség műveltségi színvonalának általános emeléséhez hozzájárulhassanak. E cél érdekében már három kísérleti közművelődési könyvtári fejlesztési terv működésbe is lépett: Delhiben, Medellínben /Columbia/ és Enuhuban /Kelet-Nigéria/. Ezeknek segítséget fog nyújtani a szervezet, hogy a területen belül a könyvtárosok helyi kiképzése megkezdődhessen. Javaslat van regionális szemináriumok, továbbképző tanfolyamok és bemutatások szervezésére vonatkozóan is. Ezek segítséget fognak nyújtani abban, hogy a könyvtáraknak mint felnőttnevelési központoknak befolyása növekedjék. Ezzel kapcsolatban figyelmet fogunk szentelni azoknak a különféle eszközöknek, amelyeknek segítségével a könyvtárak befolyásukat a falusi települések felé kiterjeszthetik. Az Unesco azon túl, hogy e célból a szakértők által nyújtott segítséget is kiterjeszti, a könyvtárosok számára könyvtártani kézikönyveket és könyvtártechnikai utmutatókat fog kiadni, továbbá megjelentet olyan alapvető bevezetőket, amelyek a szakképzettség nélküli könyvtárosok munkáját lesznek hivatva segíteni főleg a falusi könyvtárak vezetésében. Az Unesco tervbevette továbbá, hogy közvetítő szolgálatait is kiterjeszti; ennek célja az olyan tájékoztatás iránti igények kielégítése, amelyek például könyvtárak tervezése, a könyvtári munka technikája és a könyvtári felszerelés stb. problémák megoldására irányulnak.

Ami a bibliográfiát illeti, az e téren tett kezdeményezéseket folytatni fogjuk és kiterjesztjük. A társadalomtudományok esetében a bibliográfiákat tökéletesebbekké tesszük: a feltárandó irodalmat új szakterületekkel kibővítjük, szigorubb kritériumokat szabunk egyes adatok kiválasztása tekintetében, a bibliográfia címleírásait arra vonatkozó pontos részletekkel egészítjük ki, milyen sokszorosítási szolgáltatások vehetők igénybe /pl. mikrofilm-másolat/ a különböző központok vagy könyvtárak részéről. Erőfeszítéseket fogunk tenni abban az irányban is, hogy azok a speciális nemzetközi szervezetek, amelyek ezeknek a bibliográfiaknak szerkesztéséért felelősek, gondoskodjanak kiadásukról is. Ez már néhány

éve gyakorlatilag is megvalósult a humán tudományok bibliográfiái esetében. A humán tudományok, a művészet és az irodalom területén, a nemzetközi bibliográfiák és tájékoztató művek megjelenését a jelenleg alkalmazott módszerek igénybevételel fogjuk a jövőben is biztosítani. A nemzeti bibliográfiai szolgáltatások megjavításának további elősegítése érdekében azokat a módszereket fogjuk tökéletesíteni, amelyek már eddig is hatásosaknak bizonyultak. Ezek: a nemzeti bibliográfiai csoportok erősítése; a világ bibliográfiai szolgáltatásairól szóló éves és ötéves jelentések kiadása; a "Bulletin on Bibliography, Documentation and Terminology" című kiadvány havi megjelentetése, amely a két eddig megjelent havi közleményt fogja helyettesíteni; részvétel a tagállamok olyanirányú tevékenységében, amelynek célja a bibliográfiai, a dokumentációs és a mikrofilm-szolgáltatások megjavítása.

A legnagyobb erőfeszítéseket a természettudományos dokumentáció területén fogjuk kifejteni; megkíséreljük orvosolni azt a kritikus helyzetet, amelyre az Unesco figyelmét a szakértők felhívták. Világos körvonalakban csak akkor fog ki rajzolódni, milyen formában nyilvánulhat meg ez az erőfeszítés, ha az új Tanácsadó Bizottság, amelyik munkáját csak 1961-ben kezdi el, megfelelő határozatokat hozott; de már most is nyilvánvalónak látszik, hogy a probléma átfogó jellege szükségessé teszi az Unesco és más olyan az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez tartozó hatóságok közötti együttműködést, amelyek a tudományos kutatás kérdéseivel foglalkoznak. Az Unescora vár ennek az együttműködésnek létrehozása és a megfelelő időpontban a kérdésre az illetékes koordináló testületek figyelmének felhívása. Időközben az Unesco jelenlegi tevékenységét fogja folytatni. Az International Council of Scientific Unions-szal együttműködve arra fog törekedni, hogy a referáló folyóiratok által feldolgozott irodalom új tudományágak irodalmával is bővüljön; tanulmányozni fogja az International Federation for Documentation-nel /FID/ és más nemzetközi szervezetekkel karöltve annak lehetőségét, miképpen lehet koordinálni azoknak a szolgálatoknak munkáját, amelyek tudományos művek fordításával foglalkoznak. A meglévő tudományos dokumentációs szolgáltatásokról - cseréjük megkönnyítése végett - utmutató fog megjelenni. Az új International Federation of Computer Societies-szel együttműködve az Unesco lépéseket fog tenni annak érdekében, hogy az 1959-ben az Unesco által összehívott konferencia munkáját továbbfolytató konferenciát hívjanak össze; ennek célja: elősegíteni a tudományos információ gyűjtése, osztályozása és visszakeresése új technikáinak alkalmazását. Végezetül az Unesco a Technikai Segítés Kibővített Terve alapján továbbra is segíteni fogja a tagállamokat nemzeti tudományos dokumentációs központok felállításában, illetve a már meglévők továbbfejlesztésében.

E tárgyval kapcsolatban már megemlítettük, hogy az 1958-ban tartott Közgyűlés olyan nemzetközi megállapodásokat fogadott el, amelyek a kiadványok cseréjére vonatkoznak. Az Unesco - e megállapodások alkalmazásának elősegítése végett - támogatni fogja a tagállamokat abban, hogy a kiadványcsere lebonyolítására új nemzetközi központokat állítsanak fel, illetve megerősítsék a meglévőket.

Eredeti cím: Unesco's future programme in the field of libraries.
 Megjelent: Libri. 10. vol. 1960. 1. no. 1-0. p.
 OSzK ford. sz.: 2365

F o n o t o v , G.

A SZABADPOLC-RENDSZER ÉS A BIBLIOGRÁFIA

A szabadpolc-rendszer szervezésénél számos probléma merül fel azzal kapcsolatban, hogy miképpen használják fel a bibliográfiát. Többek között felvetődik a kérdés, szükség van-e valamilyen új típusú bibliográfiákra?

A jelen cikk kísérletet tesz e kérdés megvitatására.

A szabadpolc-rendszer fokozza a bibliográfia olvasószolgálati szerepét. Az új körülmények között még azok a könyvtárosok is megértették a bibliográfia fontosságát, akik a bibliográfiát korábban lebecsülték.

A szabadpolc-rendszerre áttérő könyvtárak bibliográfiai szemléket szerveznek és kiállításokat rendeznek. Több helyen kölcsönzik is a bibliográfiákat. Egyes könyvtárosok nemcsak a meglévő bibliográfiákat használják, hanem maguk állítanak össze ajánló bibliográfiákat és olvasási terveket.

A legjobb könyvtárak tapasztalatai arról tanuskodnak, hogy a bibliográfia hozzáértő felhasználása jelentősen befolyásolja az olvasók érdeklődésének alakulását és az olvasmányok kiválasztását.

A szabadpolc-rendszerrel fokoznunk kell a bibliográfia szerepét. A könyvtárosok még nem használják kellőképpen a rendelkezésre álló bibliográfiákat, - s az ajánló bibliográfia jelenlegi helyzete sem felel meg az új feladatoknak.

Természetesen sok jó bibliográfiánk van. De ha igaz az, hogy a mai olvasó - Sz. I. VAVILOV akadémikus kifejezése szerint - a könyvek Himalájái előtt áll, az is fennáll, hogy a könyvtáros még a bibliográfiák dzsungeljében is tévelyeg.

Viszonylag nem is oly rég még nem állt rendelkezésre megfelelő mennyiségű bibliográfia. A helyzet azonban jelenleg gyökeresen megváltozott. Mindössze 3 esztendő leforgása alatt (1956-tól 1958-ig) 1970 bibliográfiai kiadvány jelent meg nyomdai előállításban (ezenkívül nagy mennyiségű bibliográfiát adtak ki rotaprint eljárással).

Bármily nagy is a közkézben forgó bibliográfiák száma, számos kérdés, sőt egész tudományterületek nincsenek még bibliográfiailag feldolgozva. Így például jelenleg kevés az olyan segédeszköz, melynek felhasználásával propagálni lehetne az SzKP történetével, az ateizmussal, az erkölccsel, a pedagógiával, a szocialista tábor országaival stb. foglalkozó legjobb kiadványokat.

Még az egy-egy tudomány rokontémáit felölelő bibliográfiáknak is különböző olvasói és célrendeltetésük van, különböző területek szakirodalmát ölelik fel.

A könyvtárosok azért sem tudják jól felhasználni a bibliográfiákat, mert ezek rendszerint szűk területre korlátozott anyagot adnak, s a bibliográfiában szereplő kiadványok egy része (néha igen-csak jelentős része) nincs is meg az illető könyvtárban. És megfordítva: minden könyvtárban található olyan könyvek, melyek a bibliográfiákban nem szerepelnek. Amikor a könyvtáros átlapozza a frissen beérkező bibliográfiákat és nem talál bennük említést az állományában meglévő kiadványokról, az ilyen bibliográfiákat félreteszi és többé ügyet sem vet rájuk. Egyetlen járási könyvtárban sincsenek meg mindazok a könyvek, melyek a mintakatalógusban szerepelnek. Ugyanakkor minden könyvtárban vannak szép számmal olyan könyvek, melyeket a mintakatalógus nem tüntet fel. Ugyanez a helyzet a nyomtatott annotált katalóguscédulákkal.

A bibliográfiák széleskörű felhasználásának biztosítása végett - kiváltképpen a szabadpolc-rendszerrel - meg kell szüntetnünk a bibliográfiák szedett-vedett jellegét, gondoskodnunk kell a hiányok pótlásáról. Néhány olyan fő típusra kell szorítkoznunk, amelyek nagy ismeretanyagokat ölelnek fel. S ami a fő: a bibliográfiáknak nagyobb mértékben kell ö s z h a n g b a n l e n n i e k a

könyvtárak állományával.

A legfontosabb tájékoztatási apparátus a katalógus, ezt az eszközt kell aktívan felhasználnunk az olvasás irányításához. A katalógusokat semmiféle bibliográfia nem helyettesítheti. Ennek ellenére sok könyvtár a szabadpolc-rendszerre való áttérés után teljesen elhanyagolja a katalógusokat.

Egyes könyvtárosok az olvasó "pszichológiájára" hivatkoznak, mondván, hogy most már az olvasó nem kíváncsi a katalógusra, mert közvetlenül kézbeveheti a könyveket. Ez nem igaz. Hala-déktalanul intézkedni kell, hogy tökéletesítsük a katalógusokat és megtanítsuk az olvasókat arra, hogyan kell a katalógussal bánni. Türelmesen meg kell magyarázni az olvasóknak, hogy a jó katalógusok segítségével (különösképpen az annotált katalóguscédulákat tartalmazó katalógusokkal) tökéletes képet nyerhetünk az állományról, s könnyűszerrel kiválaszthatjuk a szükséges könyveket.

Mellesleg megjegyezzük, hogy a könyvtárosoknak mindent el kell követniök, hogy az iskolával és a társadalmi szervezetekkel karöltve már gyermekkortól kezdve ráneveljék az olvasókat a katalógusok és a legkülönbözőbb bibliográfiák használatára.

Ezzel kapcsolatban felmerül a kérdés, nem érné-e meg, hogy a számtalan kis bibliográfia összeállításával foglalkozó bibliográfusok és módszertani szakemberek erejük egy részét olyan utmutatók készítésére fordítsák, melyek megmagyarázzák a katalógusok és a bibliográfiák használatát.

HOGYAN SEGITSÜK AZ OLVASÓKAT A KÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁBAN?

A könyvtárak anyagi helyzetének javulása és a könyvtárosok kiváló szakképzettsége jó előfeltétel ahhoz, hogy a közeljövőben áttérjünk a nyomtatott katalógusok előállítására. Az ilyen katalógusok felbecsülhetetlen segítséget nyújtanak az olvasóknak. Az olvasó a nyomtatott katalógus birtokában minden részletre kiterjedően megismerkedhetik az állománnyal, és még mielőtt felkeresné a könyvtárat, összeállíthatja a kívánt könyvek jegyzékét. A nyomtatott katalógusok elkészítésének kérdése időszerűvé vált, s külön megvitatást igényel.

De nincs olyan katalógus - beleértve a nyomtatott katalógust is - mely megoldaná az olvasás irányításának problémáit. A könyvtárosnak mindenkor segítséget kell nyújtania a könyvek kiválasztásához, még akkor is, ha az olvasó már átnézte a katalógus megfelelő szakát, s hozzávetőlegesen meghatározta a maga számára a kívánt könyvek jegyzékét. Fel kell hívni az olvasó figyelmét az érdeklődési körébe vágó legjobb könyvekre.

Hogy az olvasó részletesebb adatokat nyerjen a szóban forgó könyv tartalmára vonatkozóan, az előszót tanulmányozza.

De a kiadványoknak csupán kis részében található előszó. Előszót általában kiváló tudósok és az irodalom klasszikusainak összegyűjtött műveihez irnak. Előszó van továbbá a modern külföldi szerzők oroszra fordított művei előtt is, de a szovjet írók és tudósok legtöbb műve elé nem kerül előszó. Az időszaki sajtó is csak kis részét ismerteti a megjelenő kiadványoknak. Ilymódon az olvasónak koránt sincs mindig lehetősége ahhoz, hogy akár csak hozzávetőlegesen is tájékozódjék a könyvek szerzőiről, a könyvek tartalmáról. Meg kell követelnünk a kiadóktól, hogy lehetőleg minél több könyvet lássanak el előszóval és a szerzőről szóló tájékoztatással.

Magától értődik, hogy a könyvtáraknak össze kell gyűjteniök a kiadványokról szóló ismeretéseket, s ezekre fel kell hívniök az olvasók figyelmét. Aligha számíthatunk ugyanis arra, hogy a közeli években megjelenő minden könyv előszóval, tájékoztató adatokkal jelenjék meg. Azt viszont sokkal könnyebben elérhetjük, hogy minden könyvbe részletes annotációt nyomjanak (ma már egyes kiadók, például a "Molodaja Gvardija", készít is ilyen annotációkat). Az annotációkra rendkívül nagy szükségük van mind az olvasóknak, mind a könyvtárosoknak, illetve a könyvkereskedelem dolgozóinak. Még a "Rendelési jegyzékek"-ben szereplő annotációk is nagy segítséget nyújthatnak az olvasóknak (kívánatos lenne, hogy ezeket az annotációkat terjedelemben növeljék, minőségben pedig javítsák).

Az olvasóknak és a könyvtárosoknak szükségük van az egyes tudományágakról készített annotált bibliográfiákra is. Ezekben a kiadványokban fel kell sorolni mindazokat a könyveket, melyek megérdemlik, hogy propagáljuk a széles tömegek körében (ilyenek például: "A legjobb kémiái könyvek", "A legjobb biológiai könyvek" stb.). Ez lehetővé teszi, hogy az olvasó jegyzékét készítsen az érdeklődési körébe vágó anyagról, s megkapja a kívánt kiadványokat saját könyvtárában.

IHa az állomány minden egyes szakasportja elé ilyen bibliográfiát állítunk, ez az illető szak

speciális bibliográfiai előszavaként fog szerepelni, s jól felhasználható mind az olvasók, mind a könyvtár munkatársai által.

MIRE VAN SZÜKSÉGÜK A KÖNYVTÁROSOKNAK?

Különös jelentősége van a szabadpolc-rendszerben az olvasás irányításának, jelentősen megnő a könyvtáros szerepe. A könyvtáros és az olvasó közötti viszony bensőségesebbé és közvetlenebbé válik.

Az olvasók, a könyveket nézegetve, a legkülönbözőbb kérdésekkel fordulnak a könyvtárhoz. Ahhoz, hogy a könyvtáros válaszolni tudjon ezekre a kérdésekre, jól kell ismernie állományának valamennyi szakcsoportját. Kijelenthetjük, hogy a könyvtáros semmilyen más körülmények között nem áll olyan nehéz vizsga előtt, mint éppen a szabadpolc-rendszer esetén.

Ez arra kötelezi a könyvtárost, hogy még alaposabban tanulmányozza a bibliográfiákat és a bennük ajánlott könyveket.

De a könyvtárosnak nem csupán a legjobb könyveket kell ismernie. Bizonyos fokig át kell tekintenie az egész anyagot, ismernie kell a kiváló, a jó és a részben már elévült irodalmat is. A könyvtáros gyakran nem képes megállapítani, hogy melyik könyv avult el (megjegyzendő, hogy az ilyen megállapításhoz nem áll mindig módjában szakértők megkérdezése sem).

A szabadpolc-rendszerre való áttéréskor a könyvtáros egyik legfontosabb feladata az állomány gondos felülvizsgálata, s az elavult, illetve a tudomány jelenlegi állásának nem megfelelő anyag kiiktatása. E roppant fontos feladat helyes megoldása a könyvtáros tapasztalataitól és tudásától függ. De még a szakképzett könyvtárosnak is szüksége van segítségre.

Nem véletlen, hogy a szabadpolc-rendszerre való áttérésnél súlyos hibák is történnek. Egyes könyvtárak elavult könyveket hagynak a szabad válogatásra kerülő állományban. Más könyvtárak viszont ellenkezőleg járnak el: olyan kiadványokat is kiemelnek, amelyek értékes tudományos anyagot tartalmaznak.

Ahhoz, hogy segítséget nyujtsunk a könyvtárosnak az állomány tanulmányozásához és ahhoz, hogy rendet teremtsen az anyagban, megfelelő bibliográfiákra van szükség.

Jelenleg a legfontosabb segédeszközök a mintakatalógusok és a Biblioteka szamoobrazovanija (Az önképzés könyvtára) című ajánló-bibliográfia-sorozat. A mintakatalógusok azonban csupán az utóbbi esztendő legjobb anyagát tartalmazzák, s nem adnak - ismeretáganként tagolt - annotációkat és bevezető cikkeket.

De nem nyujthatnak segítséget a Biblioteka szamoobrazovanija kötetei sem. Ezek a kiadványok ugyanis meghatározott olvasókatételek számára készülnek és szintén csak a legjobb anyagot tükrözik.

A mintakatalógus átalakítható lenne oly módon, hogy több anyagot öleljen fel (és több adatot adjon a könyvekről).

Jobb azonban, ha olyan speciális bibliográfia készül, amely tájékoztatást, utmutatást ad az egész könyvállományhoz, illetve az egyes ismeretágakhoz.

Egy ilyen bibliográfiának a következő feladatokat kell ellátnia:

- 1) Dolgozza fel a szovjethatalom évei alatt megjelent és sok közkönyvtár állományában jelenleg meglévő irodalmat.
- 2) Adjon minden szakhoz alapos bevezető cikket, jellemezze az adott ismeretágot. Tüntesse fel a legfontosabb általánosító műveket, tankönyveket és oktatási segédleteket.
- 3) Közöljön annotációt a kiadványokról, illetve adjon szemlét róluk. Az anyag ismertethető az illető tudomány fő területei, illetve kiadványtípusok (forrásművek, tudományos kutatások, oktatási segédanyag, népszerűsítő irodalom, időszaki kiadványok) szerint. A második esetben feltüntethető, kinek szól a könyv.

Az általunk javasolt bibliográfia-típust egybe lehet vetni N. A. RUBAKIN Szredi knig (Könyvek között) című művével, melyet nemrég N. Sz. HRUSCSOV elvtárs is megemlített az Irók III. Össz-szövetségi Kongresszusán elmondott felszólalásában.*

* HRUSCSOV, N. Sz.: A nép szolgálata - a szovjet írók nagyszerű hivatása. = Pravda, 1959. május 24.

Mint ismeretes, LENIN ehhez a munkához írta «A bolsevizmusról» című cikkét, megírálta a «Könyvek között» szerzőjét eklekticizmusa és objektívizmusa miatt.

De LENIN egyszersmind a következőket is írta: «Mondanunk sem kell, hogy egy ilyenfajta kiadvány hatalmas érdeklődésre tarthat számot, s hogy a szerző terve nagyjából és egészében teljesen helyes. . . A szerző és az előszóban megnevezett számos munkatársa óriási munkát végzett, és olyan rendkívül értékes vállalkozásba kezdett, aminak szívből kívánjuk fejlesztését, kiadás-lesitését és elmélyítését. . . Egyetlen komoly könyvtár sem nélkülözheti Rubakin ur művét.»

Mi is volt tulajdonképpen a «Könyvek között» célkitűzése?

RUBAKIN így írt erről: «Lehetővé szeretnénk tenni mindenkinek, aki a könyvvel foglalkozik. . . , hogy tájékozódjék az orosz könyvtermésben, megismerkedjék a közmívelődés szempontjából legérdekesebb könyvekkel. . . Nemcsak ahhoz kívánánk segítséget nyújtani az olvasónak, hogy megismerkedjék a könyvek címével és rendeltetésével, hanem ahhoz is, hogy megismerje a könyvek belső tartalmát, sőt jellegét, függetlenül a címtől, oly módon, hogy mindenki, aki a könyvvel foglalkozik és minden olvasó bibliográfiai választ kaphasson bármely kérdésére. . . »

Nem kétséges, hogy az általunk javasolt bibliográfiában a kommunista világnézet alapján kell a válogatást és az értékelést végeznünk. Ily módon a mi bibliográfiánk a fő dologban fog lényegesen különbözni N. A. RUBAKIN «Könyvek között» című munkájától. Kétségkívül áll, hogy a társadalmi rendszerünk sajátosságai és a kommunista nevelés területén végrehajtandó feladatok következtében egyéb eltérések is lesznek benne.

Nem első ízben vetődik fel egy nagy, egyetemes jellegű bibliográfia elkészítésének kérdése. Az SzKP Központi Bizottságának «Az irodalmi kritikáról és a bibliográfiáról» című, 1940. évi határozata kötelezte a Szovjetunió Tudományos Akadémiáját, hogy 1941-ben kezdjen hozzá egy, a tudomány és az ismeretek valamennyi fő területét felölelő nagy bibliográfiai mű («Könyv a könyvekről») kiadásához. A háború megakadályozta e határozat végrehajtását.

Olyan hangok hallatszanak, hogy egy ilyen mű megírása rendkívül bonyolult. A helyzet azonban az, hogy ma minden könyvtárosnak egyedül kell megoldania ezt a feladatot. A megoldás sok esetben helytelen, igen hibás. A nagy könyvtárakban és könyvtárosképző főiskolákon dolgozó kiváló képzettségű bibliográfusok feltétlenül megoldhatják az ismeretáganként elkészítendő bibliográfiák problémáját. Ezáltal az olvasók és a könyvtárosok óriási segítségét kapnának.

Eredeti cím : Otkrütij dosztup i bibliografija.
Megjelent : Bibliotekar'. 1959. 9. no. 30-32. p.
OSzK ford. sz.: 2272

Nikolaj Alekszandrovics RUBAKIN 1862-ben született. Az egyetemen a matematika és fizika szakot végezte, de tanári állást nem vállalhatott, mert haladó nézetei miatt már egyetemi hallgató korában a cári rendőrség felteletistájára került. Már kora ifjúságában lelkes könyvbarát volt. (Anyjának könyvkereskedése, illetve kölcsönkönyvtára volt.) Felesége résztvett a múlt század végi és a századeleji forradalmi értelmiségi mozgalmakban; Mint tanítónő N.K. KRUPSZKAJÁVAL, A.M. KOLLONTAJJAL és még több ismert forradalmárral együtt a munkások felvilágosítására és forradalmi szervezésére létesített vasárnapi iskolákban tanított.

RUBAKIN élete céljává a tudományos ismeretek, a könyv és az olvasás terjesztését tűzte ki. Irodalmi munkásságát (írt szépirodalmi, ismeretterjesztő természet tudományos könyveket, könyvtártudományi munkákat és szerkesztett bibliográfiákat) ez a célkitűzés határozta meg. A cári rendőrség zaklatása elől 1907 végén Svájcba emigrált, ahol haláláig (1946. november 23) tartózkodott. Emigrálásakor magával vitte 8000 kötetes magánkönyvtárát; ez haláláig 100 000 kötetre gyarapodott. Könyvtárában szinte teljességgel megvoltak a XIX. század hatvanas éveinek orosz folyóiratai és hírlapjai, az első orosz forradalom alatt megjelent periódikák és a XIX. század elejétől az illegálisan kiadott orosz irodalom. Az Októberi forradalom előtt LENIN és számos más forradalmi vezető használta RUBAKIN könyvtárát. (Pl. PLEHANOV és LUNACARSZKIJ).

Az értékes gyűjteményt RUBAKIN végrendeletében a Lenin Könyvtárra hagyományozta; az anyag 1948-ban érkezett meg a Szovjetunióba és a Lenin Könyvtár ekkor vette fel különjűjteményei közé.

Az olvasó mindig élénken foglalkoztatta RUBAKINT. Svájcban saját kezdeményezéséből és erejéből megalapította a «Bibliopszichológiai Intézetet», és magát az olvasás pszichológiájának studiumát. Két könyve jelent meg a kérdéssel kapcsolatban, egyik Párizsban francia nyelven, a másik pedig oroszul Moszkvában. (Pszichologija csitatel'ja i knigi. 1929.)

A Könyvek között e bibliográfiáról - LENINNEL az élen - számosan írtak recenziókat és kritikákat. (Az idevonatkozó irodalom megtalálható: Szokurova, M.V.: Obscsie bibliografii ruszskih knig grazsdanszkoi peccsati 1708-1955j. Moszkva, 1956. 173.p.) RUBAKIN életéről és munkásságáról a következő cikkek tájékoztatók: Rubakin, A.N. (R.fia, egyetemi tanár): Nikolaj Alekszandrovics Rubakin. = Szovetszkaja Bibliografija. 1957. 45.no. 42-50.p. - Mavricszova, K.G.: N.A. Rubakin - vudajucszijsza propagandiszt knigi. = Szovetszkaja Bibliografija. 1957. 45.no. 51-65.p.

J e n s e n, E. Allerslev

RACIONALIZÁLÁSI LEHETŐSÉGEK A KÖNYVTÁRI MUNKÁBAN

Századunkban az ipari és általában a gazdasági életet az állandóan fokozódó racionalizálási törekvések jellemzik. Arra törekszenek, hogy növeljék a termelés kapacitását és csökkentsék az önköltséget. Munkavizsgálatokat végeznek, s ennek eredményeképpen a különböző feladatokat úgy osztják meg a dolgozók különböző kategóriái közt, amint az szakképzettségüknek és különleges képzettségeiknek leginkább megfelel. Ezenkívül együttműködés és szabványosítás révén egyszerűsíteni igyekeznek a munkafolyamatokat.

Egészen természetes, hogy a gazdasági élet magánszektora saját érdekében kénytelen racionalizálni. A közintézmények - a tisztviselő-rendszer következtében - kevésbé érezték ugyan szűkösnek, hogy racionalizálást hajtsanak végre, de azért a racionalizálás nem ismeretlen fogalom a közigazgatásban. Az Állami Intézőbizottság különböző állami intézményeknél bizonyos racionalizálási intézkedéseket valósított meg a munkavizsgálatok eredményeképpen.

Arra a kérdésre, hogy vannak-e olyan közköltségen fenntartott könyvtárak, amelyek előrehaladást tettek ezen a területen, tagadó választ kell adnunk. Korszerű munkavizsgálatokkal eddig még nem nagyon foglalkoztunk. Pedig olyan kérdés ez, amit mielőbb megfontolás tárgyává kell tennünk. A közművelődési könyvtárak jelentős hitelekkel rendelkeznek, tevékenységük egyre inkább szélesebbkörűvé válik, sok területen mégis ugyanolyan szervezéssel, ugyanolyan módszerekkel dolgoznak, mint az uttörő korszakban. Kulturális jelentőségük egyre növekszik, fenntartásuk egyre nagyobb költséggel jár, kötelességük tehát időnként megvizsgálni, hogy szervezetük, munkamódszerek megfelel-e az idők követelményeinek.

Természetesen mindez nehézségekbe ütközik, már csak azért is, mert a könyvtárosok nem igen törődnek ezzel a kérdéssel. Meg kell mondanunk, hogy a könyvtárosok általában elég konzervatívok a munkamódszereket illetően. Hányan gondoltak például arra, hogy a költséges katalógizálási osztályok működését olcsóbbá kellene tenni? Jelenleg 50-100 koronába kerül a katalógizáló osztállyal rendelkező nagy könyvtárakban egy-egy cím regisztrálása - vagyis naplózása, katalógizálása és a cédulák beosztása. Nem mondom, hogy ez tulságosan drága, de mindenesetre leszögezem, hogy gondosan meg kell vizsgálni, vajon feltétlenül ennyibe kell-e kerülnie, nem lehetne-e csökkenteni a költségeket.

A következő évek folyamán a könyvtáraknak olyan olvasóközönséget kell kiszolgálni, amely egyre magasabb képzettségben részesül. Egyre többen akarnak műszaki vagy más magasabb képzettséget szerezni. Ugyanakkor a munkaidő csökkentésével is számolnunk kell. Ez azt jelenti, hogy a könyvtárak látogatottsága növekszik, a könyvtári személyzet munkaidejét viszont csökkenteni kell.

Szeretnék felvetni néhány problémát, amely különösen figyelmet érdemel, amikor a könyvtári munka racionalizálásáról van szó. Elsősorban a munka egyszerűsítése, a munkamegosztás és a könyvtárak jobb együttműködése jöhet számításba. A munka egyszerűsítése és a munkamegosztás olyan problémák, amelyeket egy-egy könyvtár is megvalósíthat. De igazi megoldást csak akkor érhetünk el, ha mélyreható munkavizsgálatokat végzünk olyan módszerek alkalmazásával, amelyek ma ilyen vizsgálatokhoz rendelkezésre állnak.

A MUNKA EGYSZERÜSÍTÉSE

Munkaegyszerűsítést szabványosítással és központosítással lehet elérni. Magától értetődik, hogy a könyvtári munkában minden anyagot, különösen minden űrlapot szabványosítani kell, to

vább a katalógizálásnak is egységesnek kell lennie. Sok nehézséget kiküszöbölhetnénk és pénzt is megtakaríthatnánk, ha a könyvtárok lemondanának az űrlapok kiállításával kapcsolatos egyéni kívánásokról.

Más területeken annyira hozzászoktunk a szabványosításhoz, hogy magától értetődőnek tartjuk. Bizonyára senki sem gondol arra, hogy például a postai űrlapokat és a kiszolgálás technikáját az egyes postamesterek egyéni elképzelései szerint variálják.

Jelentős haladás történt ezen a téren a Szabványosítási Bizottság révén, úgyhogy ma már nem mondhatjuk azt, mint az az angol kolléga, aki az angol megyei könyvtárakban használt különböző blanketták láttán így kiáltott fel: "Sohasem láttam még, hogy ilyen keveset olyan sokféleképpen készítettek volna el ugyanahhoz a munkához". De még mindig sok a teendő nálunk is.

A KÖZPONTI KATALOGIZÁLÁST, amit a Dán Bibliográfiai Intézet végez, még nem használjuk fel teljes egészében. A nyomtatott katalóguscédula nagy előrehaladást jelent, de mennyi munkaerőt lehetne megtakarítani, ha ezeket a cédulákat, - mielőtt a katalógusba kerülnének -, nem kellene behelyezni országsszerte száz meg száz írógépbe, hogy rávezzék a különböző jelzeteket, tárgyszavakat.

A könyvtáros egyéni felfogását valamely probléma, például a katalógizálás problémája megoldásáról gyakran ezzel szokták indokolni: "a közönségre való tekintettel", s ilyen indoklás eredményeképpen különféle ellentétes megoldásokat találhatunk katalógusainkban. Ugyanakkor a közönség nem is vehet részt a katalógizálás kérdéseire vonatkozó vitákban. Ilyen könyvtárosi ismeretei ezt nem teszik lehetővé. De mit is értenek általában azon, hogy a "közönségre való tekintettel"? Hiszen a közönség nem valamilyen személy, akitől véleményét lehet kérni. A könyvtárakat használó közönség az emberek heterogén tömege, egészen különböző feltételekkel és különböző lehetőségekkel. Természetesen meg kell kísérelni, hogy megtaláljuk a technikai problémák olyan megoldását, amely a lehető legnagyobb mértékben megkönnyíti a közönség számára a könyvtárak használatát. Nagyon nehéz azonban megállapítani, hogy ebben a tekintetben melyik a legjobb megoldás. Teljes biztonsággal csak azt lehet leszögezni, hogy mind a közönségnek, mind a könyvtárosoknak az a legmegfelelőbb, ha mindenütt egységes technikát alkalmaznak.

Svédországban nemrég megvalósították a katalógizálás központosítását, amit nagy haladásként lehet elkönyvelni. Ez röviden abban áll, hogy a Stockholmi Királyi Könyvtár elvégzi minden svéd könyv alapkatalógizálását, s ezt használják fel egyszerűen a Királyi Könyvtár és az egyetemi könyvtárak, másrészt - a közművelődési könyvtárak számára készített nyomtatott katalóguscédulákon - a Könyvtárszolgálat. Ennek természetesen az az előfeltétele, hogy egységes osztályozási rendszer és címléírás szabályok érvényesek a nagy tudományos könyvtárakban és a közművelődési könyvtárakban. Sokan bizonyára úgy gondolják, hogy nálunk ezt nem lehet megvalósítani, de Svédországban mégis meg tudták csinálni.

A BIBLIOGRÁFIAI INTÉZET fejlődése az 1939. évben történt létrehozása óta azt mutatja, hogy szükség volt olyan intézményre, amely bizonyos egyszerűsítésekkel és szabványosítással segítséget tud nyújtani a könyvtáraknak. De az Intézetben rejlő lehetőségeket nem használják ki eléggé. A katalóguscédulák, nyomtatott kötetkatalógusok, könyvtári anyagok, stb. központi előállítását sohasem lehet úgy megvalósítani, hogy az mindenkit kielégítsen, de a racionalizálási lehetőségeket csak úgy lehet kihasználni, ha egyesek lemondanak olyan megoldásokról, amelyeket a maguk részéről talán előnyösebbnek tartanak.

KÖZPONTI KÖNYVKÖTÉSZET A munka egyszerűsítésére vonatkozó megjegyzéseimet azzal szeretném befejezni, hogy elmondok egy beszélgetést, amit egyszer egy külterületi könyvtárossal folytattam a központi kötetlésről. Az illető élesen bírálta a központi kötetlést és ezeket mondta:

- Itt lenne az ideje, hogy a központi könyvkötészet vezetősége újjászervezze tevékenységét a svéd minta szerint. A svéd központi könyvkötés sokkal hatékonyabb és sokkal több könyvtár veszi igénybe, mint a dán.

Erre csak azt tudom válaszolni, hogy a bírálat félreértésen alapszik. Az igaz, hogy a svéd központi kötetlés sokkal hatékonyabb, mint a dán. De miért? Azon egyszerű oknál fogva, mert a svéd könyvtárak meg tudták egyezni abban, hogy a központilag kötött könyveket teljesen egyforma kiállításban veszik át. Ez azt jelenti, hogy az összes könyvtárak - kicsik és nagyok egyaránt - a kötésekkel úgy kapják, hogy azok el vannak látva a központi katalógizálás nyomtatott szakjelzőivel. "Cutter" számokat, mint tudjuk, nem használnak a svéd könyvtárakban. A dán Központi Könyvkötészet vezetői tisztában vannak a svéd rendszer előnyeivel, de ugyanakkor tisztában vannak azzal is, hogy a két rendszer közötti különbség abból ered, hogy a svéd és a dán könyvtárosok különböző álláspontot foglalnak el a közös vállalkozások kihasználásával kapcsolatban.

RAKTÁRI REVÍZIÓ. KÜLCSÖNZÉSI KIMUTATÁS SZAKOK SZERINT A munka egyszerűsítéséről szólva, az esetleges fölösle-munkákra is fel kell hívni a figyelmet. Hadd említsok meg például két dolgot, amit nálunk évek óta szükséges-

nek tartottak, mert valamikor átvettük egyéb amerikai könyvtártechnikai eljárásokkal együtt. Ez a raktári revízió és a kölcsönzési statisztika szakszerű vezetése. Nem állítom, hogy ezek a munkafolyamatok teljesen fölöslegesek, de kételkedem abban, hogy költségei arányban lennének az előnyökkel.

A raktári revízió tipikus példája az olyan munkafolyamatnak, amit az ember gépiesen végez, anélkül, hogy megvizsgálná: kifizetődik-e, vagy általában szükséges-e. Ésszerű, ha egy könyvtár bizonyos időközönként, például minden 10 évben, elvégzi ezt a munkát. De minden évben megcsinálni véleményem szerint munkaerőpazarlás, mivel csak azt lehet megállapítani, hogy ezek és ezek a könyvek hiányoznak, amit ugyis előre tudtunk, különösen, ha keresett könyvekről van szó. Sokkal olcsóbb beszerezni az elveszett könyveket, mint raktárrevíziót rendezni, hogy megállapítsuk: valóban eltűntek.

A szakszerű kölcsönzési statisztikát - sajnos - miniszteri rendelkezés értelmében kell vezetni. Ezt egy újabb rendelkezéssel meg kell szüntetni, nemcsak azért, mert az adatoknak magukban véve nincs nagy jelentőségük, hanem azért is, mert sok esetben meglehetősen. Gondoljunk el csak egy olyan statisztikát, amelyik nyilvántartja, mit kölcsönöztek a nagyrészt nem-filozófiai irodalmat tartalmazó 10-es szakcsoportban, vagy pláne a 70-es szakcsoportban, amelyek igazán nem valami megbízható forrás a közönség érdeklődésének megvilágítására. Azt gondolhatnánk, hogy ennek a kölcsönzési statisztikának a könyvkiválasztás szempontjából van jelentősége. De amikor a könyvtáros eldönti, hogy egy könyvet beszerezzen-e vagy sem, nem rakja maga elé a kölcsönzési statisztikát. A növekvő érdeklődést egy bizonyos tárgykörön belül, amint azt például a múlt évben láttuk a fényképezésre vonatkozó irodalommal kapcsolatban, minden bizonyossal észre lehet venni, akár van külön kölcsönzési statisztika, akár nincs. Én csak példaképpen említettem ezt az esetet; de a kérdést lehetőleg alaposabban meg kell vizsgálni.

MUNKAMEGOSZTÁS

A könyvtárak uttörő korszakában arra törekedtek, hogy különleges könyvtári személyzetet képezzenek ki, amely el tudja látni munkáját a könyvtárakban. Az Egyesült Államokban és Angliában már elég korán bevezették, hogy irodai munkára, könyvek rendezésére, pecsételésre, stb. nem könyvtárosi munkaerőket is alkalmaznak. Nálunk is alkalmazták ilyen munkaerőket a könyvtárosok mellett. Ez azonban csak alkalmoszerű volt, nem pedig annak a körülménynek világos felismerése, hogy a munkát meg lehet osztani.

A MUNKA JELLEGE SZERINTI MUNKAMEGOSZTÁS Ha tanulmányozzuk azt a munka- és bérvizonyokra vonatkozó tájékoztatót, amelyet a Könyvtárszövetség 1958-ban állított össze, azt látjuk, hogy a munkaerők e két kategóriája között az arány könyvtárak szerint igen különböző. E nagy különbség magyarázatát több tényezőben kell keresnünk, például a könyvtárosok egyre növekvő hiányában, a vezető könyvtáros felfogásában és a munkaproblémák iránti érdeklődésében stb. Feltétlenül foglalkoznunk kell a kérdéssel; meg kell vizsgálnunk a munkamegosztást, s meg kell állapítanunk, hogy melyik művelet követel könyvtárosi munkaerőt és melyik nem; ugyanakkor tisztáznunk kell az arányt és a viszonyt a két munkakategória között.

Többek között Skandináviában is végeztek már ilyen vizsgálatokat. A Stockholmi Városi Könyvtárban 1940-ben végeztek munkakutatást, s megállapították, hogy a könyvtárosok munkájának jelentős része olyan jellegű, amit az irodai személyzet is jól el tudna végezni. A vizsgálat kezdetekor a könyvtárosi személyzet az egész személyzetnek 81,4 százaléka volt. A vizsgálat eredményeképpen több könyvtárosi állást irodai állássá szerveztek át, úgyhogy a könyvtárosi személyzet ezután 67,7 százalékot tett ki. Nem vonták le tehát teljesen a következtetéseket, pedig a vizsgálat megmutatta, hogy az összes munkaidőnek csak 35 százaléka igényel könyvtárosi munkaerőt.

A MUNKAERŐK ÁTCSOPORTOSÍTÁSA A vizsgálat azonban nem volt eléggé átfogó és kizárólag a könyvtár személyzete végezte. Sokkal érdekesebb volt az 1951-i norrköpingi vizsgálat. Ezt egy hivatásos ésszerűsítési szakértő végezte, szoros együttműködésben a könyvtár személyzetével. Ennek eredményeképpen jelentős mennyiségű könyvtárosi munkaidő szabadult fel, amit azelőtt a katalogizálási osztály foglalt le. Ezt a munkaerőtöbbletet át lehetett vinni az olvasószolgálati osztályra azoknak a feladatoknak a megoldására, amelyeket addig a fennálló könyvtároshiány miatt kénytelenek voltak elhanyagolni. Svédországban jelenleg mélyreható munkavizsgálatot végeznek, amire még vissza fogok térni.

A MUNKAERŐK KÉPZÉSE Gyakran hallani könyvtárosoktól - a könyvtárosi és az irodai munkára vonatkoztatva - azt a kifejezést, hogy szakképzett és szakképzetlen. Aligha lehet szorencsétlenebbül kifejezni a személyzet e két kategóriája közötti különbséget.

A könyvtári munka olyan tevékenység, amely különféle ismereteket igényel, de az irodai személyzet, amint azt egy alkalommal KROGH-JENSEN leszögezte, nem másodrendű könyvtári munkát végez, hanem elsődrendű irodai munkát. A munkamegosztás problémáját csak akkor lehet helyesen megoldani, ha ezt elismerjük, s ha ugyanakkor rámutatunk arra, hogy az irodai személyzetnek az eddiginél nagyobb lehetőséget kell adni az előlépésre és állandó állás elnyerésére. Svédországban már felismerték ezt és így különleges oktatásban kezdik részesíteni a könyvtári irodistákat. Ezt nálunk is meg kell valósítani. Ha megvalósítjuk a rendes irodai oktatáson felül a különleges kiképzést, akkor át tudjuk adni a munka jelentős részét az irodai személyzetnek, s ezután természetesen méltányos, hogy rendes előléptetéses állásokat biztosítsunk a munkatársak e kategóriájának. Ez az intézkedés bizonyára több jólképzett irodistát fog vonzani a könyvtári munkára. Némely országban fokozatok vannak a könyvtárosképzésben, így például Angliában, ahol a rendes könyvtárosi kiképzésen kívül további kiképzést adnak, amelyet fokozatosan kötelezővé tesznek a vezető állások betöltői számára. Nem mondom, hogy ezt a rendszert kell bevezetni Dániában is, hanem csak azt javaslom, hogy létre kell hozni a segédkönyvtáros, vagyis a könyvtári irodisták külön kategóriáját, különleges könyvtári kiképzéssel, amely lehetővé teszi számukra a ma még könyvtárosok által végzett munka nagy részének elvégzését.

A gyarapítási és a katalogizálási osztályon az eddiginél bizonyára sokkal nagyobb mértékben lehet irodai munkaerőt alkalmazni. Természetesen nem minden irodistát lehet beállítani gyarapítási vagy katalogizálási munkára. Az ilyen munka bizonyos előzetes ismereteket és gyakorlatot követel. De ez a megállapítás a könyvtárosokra is érvényes, akár könyvtárosi, akár irodai munkát végeznek. Mindnyájan láttunk olyan könyvtárosokat, akik két ujjal gépelnek. De feltételezhetjük-e, hogy minden újdonsült könyvtáros tud katalogizálni? Igaz, hogy többen képviselik ezt a feltevést. Ez mindenestre megmagyarázza, miért olyan gyengék a katalógusaink.

Különleges probléma vetődik fel az olyan kisvárosi vagy községi könyvtárban, ahol nincs lehetőség arra, hogy főfoglalkozású könyvtárost alkalmazzanak. Ilyenkor általában csak nagy nehézségek árán sikerül meggyőzni a helyi hatóságokat, hogy megadják egy ilyen állás szervezéséhez szükséges anyagi eszközöket. Az ilyen főfoglalkozású könyvtáros azonban maximálisan ideje felelősségében dolgozik mint könyvtáros, egyébként pedig irodai munkát végez. Természetesen mindnyájan egyetértünk abban, hogy az ilyen könyvtárosnak rendes könyvtárosi fizetést kell adni, sőt inkább iskolai igazgatói fizetést. Ez annyit jelent, hogy olyan fizetést szorgalmazunk, amelyet a képzettséggel és nem a munka jellegével lehet indokolni.

EGY KÖNYVTÁROS MELLÉ EGY IRODAI MUNKAERŐT De itt aligha állhatunk meg. Nincs szükség könyvtárosi képzettségre ahhoz, hogy valaki a helyére rakjon könyveket, vagy bélyegezzen. Ehhez semmilyen képzettségre nincs szükség. Mégis országszerte (és nemcsak az egyetlen személlyel működő könyvtárakban) számos könyvtáros végez ilyen és ehhez hasonló munkát, így például katalóguscédulák gépelését, könyvkötési jegyzékek írását, stb. Véleményem szerint nem kell alkalmazni két szaklépelt, teljes időben foglalkoztatott könyvtárost, ha a főfoglalkozású könyvtáros mellett még egy irodai munkaerőt is alkalmazni lehet.

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS

Erforrásainkat csak akkor tudjuk teljes egészében kihasználni, ha jelentős mértékben fokozzuk a könyvtárak közötti együttműködést. Erre sok területen módot találunk. Olyan együttműködés a célunk, amely az ország valamennyi könyvtárát egyetlen nagy könyvtári rendszerben fogja össze.

ÖSSZEANGOLT ÁLLOMÁNY- GYARAPÍTÁS ÉS KÖZPONTI RAKTÁROZÁS A könyvvásárlásnál is lehetne például racionalizálni, ha a könyvtárak többsége nem egymástól függetlenül szerezne be a könyveket. A háború után mind az Egyesült Államokban, mind Angliában világosan felismerték nagyobb könyvtáregységek létrehozásának jelentőségét, noha a könyvtáregységek ezekben az országokban már azelőtt is nagyobbak voltak, mint Dániában. (Dániában minden 3000 lakosra esik egy közmívelődési könyvtár, míg Angliában minden 74.000 lakosra.) Azok a háború utáni tervek, amelyeket a fentemlített két ország könyvtárszövetségei közzétettek, hangsúlyozzák a meglévő könyvtárak nagyobb egységekben való összevonásának jelentőségét. Az Egyesült Államokban a nagyszabású könyvtárvizsgálat ("The public library inquiry") eredményeképpen leszögezték, hogy egy könyvtárnak semmi esetre sem lehet évi 100.000 dollárnál kisebb könyvbeszerezési számlája. Az angol könyvtárak leendő szervezésére vonatkozó, nemrég jelentés leszögezi, hogy minimum 100.000 korona legyen egy könyvtár könyvbeszerezési számlája.

A nagyobb egységek előtérbe helyezését látjuk Svédországban is, ahol miután összevonták a

kisközségeket (ugyhogymost 3-4000 vagy annál több lakost egyesítenek), erősen fellendült az országban a könyvtári munka. 1949-től 1956-ig ezeknek a könyvtáraknak a költsönzése 2,7 millió kötetről 6,2 millió kötetre növekedett, az összes kiadások pedig 2 millió koronáról 9 millió koronára emelkedtek. A nagyobb egységekre vonatkozó javaslatokat olvasva, látjuk, hogy az Egyesült Államokban és Angliában tisztában vannak az ilyen átszervezések nehézségeivel, s ezért arra törekednek, hogy együttműködést hozzanak létre nagyobb körzeteken belül a könyvvásárlás és a közös raktárak tekintetében.

Svédországban a központi könyvtárak a gyűjtőkörök szakszerinti megosztását valósították meg. Ilyen együttműködést nálunk is be lehetne vezetni. Ha megvizsgáljuk 10-12 kisváros évi összesített könyvvásárlását, bizonyára sok következetlenséget és fogyatékoságot állapíthatnánk meg. Ha ezek a kisvárosok közös terv szerint vásárolnának és raktároznanak, működésük kétségkívül sokkal hatékonyabb lenne.

Egy könyvtárvezetőnek nemcsak az a feladata, hogy a lehelő legjobb könyvtárat hozza létre a könyvtár körzetében lakó emberek számára. A vezetése alatt álló könyvtárnak szervesen bele kell illeszkednie az egész országot átfogó nagy könyvtári szervezetbe. Véleményem szerint minél előbb meg kell vitatnunk a közművelődési könyvtárak közötti gyűjtőköri megosztás és a központi raktár kérdéseit.

A SVÉD MUNKAVIZSGÁLAT

1958-ban nagyszabású munkavizsgálatot indítottak el a svéd közművelődési könyvtárakkal kapcsolatban. A vizsgálat 2 évig tart, s a jelentés elkészítését 1960-ra irányozták elő. Ezt Bengt HOLMSTRÖM könyvtáros készíti el, aki erre az időre szabadságot kapott, hogy teljesen ennek a munkának szentelhesse idejét. A vizsgálat költségei összesen 110.000 koronát tesznek ki. Ebből a Népkönyvtári Szövetség visel 10.000 koronát, az állam 50.000 koronát, a Városok Szövetsége 30.000 koronát és 9 könyvtár, amely a vizsgálat tárgya, 20.000 koronát.

A vizsgálatot a következőképpen szervezték meg: bizottságot alakítottak, amelyben a Városok Szövetsége 2 képviselője, a Népkönyvtári Szövetség 2 képviselője és a svéd könyvtári felügyelő foglalt helyet. Bevonták még, mint szakértőt, MÖHLENBROCK főkönyvtárost. A Bengt HOLMSTRÖM által folyamatosan feldolgozott anyagot a bizottság értekezleteken fogja rendszeresen megvitatni.

Az alkalmazott módszerek egyrészt gyakorlati vizsgálatok voltak, amelyek minden bizonnyal pontos felvilágosítást adnak a különböző műveletek közötti viszonyra vonatkozólag, másrészt idő-és munkamozzanattanulmányok speciális területeken; ezeket különlegesen képzett szakemberek végezték. Az utóbbit többek között azért végezték, hogy tisztázzák 6 különböző kölcsönzési módszer hatékonyságát; ezenkívül meg akarták állapítani a szolgálati helyiségek legcélszerűbb elhelyezését és berendezését.

Ez a vizsgálat az alkalmazottak 1957-es sztrájkjának az eredménye, amelyben többek között a könyvtárosok is részt vettek. Az alkalmazottak - legalábbis ami a könyvtárosokat illeti - nem tudták elérni követeléseik teljesítését, de a Városok Szövetsége és a Könyvtárszövetség megegyezett abban, hogy munkavizsgálatot tartanak, amely megmutatja, hogy a könyvtárosok által végzett munka különleges könyvtárosi kiképzést igényel. A vizsgálat kétségtelenül ki fogja mutatni, hogy a könyvtárosok által végzett munka nagy része nem igényel ilyen kiképzést. Másrészt a könyvtárosok a munkavizsgálat eredménye alapján megvalósíthatják munkakörülményeik megjavítását, mert világosan dokumentálni lehet, hogy a könyvtárosok valóban olyan munkát végeznek, amely a magasabb képzettségű más alkalmazottak (tisztviselők) számára folyósított fizetésnek megfelelő fizetésre jogosít.

ELRETTENTŐ PÉLDA Ha valaki attól fél, hogy az ilyen vizsgálat csökkenteni fogja a közönségnek nyújtandó szolgáltatást, ezt felelhetem: ha a vizsgálatot helytelenül fogják fel és olyan hivatásos ésszerűsítési szakértőt fogja végezni, akinek célja kizárólag a költségek csökkentése, akkor jogos lehet az aggodalom. Boros-ban 1957-1958-ban rendeztek olyan munkavizsgálatot, amelyet ésszerűsítési szakértő végzett. Feladata egészen világosan az volt, hogy alapot találjon a költségesökkentésre. Azzal kezdte munkáját, hogy nyári szabadságra küldte a főkönyvtárost és a vizsgálatot szinte teljesen a könyvtári személyzet bevonása nélkül végezte. Ennek az lett az eredménye, hogy a költségek csökkentésével a közönségnek nyújtott szolgáltatás is csökkent.

A MUNKA ELEMZÉSE A KÖNYVTÁROSOK ÉRDEKE SZÉRŐL, HOGY MAGASFIZETÉSŰ MUNKAERŐT NE ALKALMAZZANAK OLYAN MUNKÁRA, AMELYT OLSÓBB MUNKAERŐ IS ELTUD VÉGEZNI. Az említett elrettentő példa miatt úgy gondolom, hogy ha munkavizsgálatot végzünk, ne a Boros-i példát tartsuk szem előtt, hanem általában a svéd minta után menjünk. Ésszerű követelés a Szövetség részéről, hogy magasfizetésű munkaerőt ne alkalmazzanak olyan munkára, amelyet olcsóbb munkaerő is el tud végezni. Ezenkívül hátrányos lenne a könyvtárosokra nézve, ha a legközelebbi bér-

követelésnél a hatóságok azt az ellenőrlést tehetnék, hogy a könyvtárosok irodai munkát végeznek. Tulajdonképpen csodálkozni kellene rajta, hogy ez még nem történt meg. Nem ismerjük a könyvtárosok valódi szükségleteit, s nem tudjuk minősíteni munkájukat, amíg nem valósítunk meg olyan munkavizsgálatot, amely fényt derít a munkakörülményekre.

Ezzel kapcsolatban fontos, hogy magunk kezdeményezzünk, és biztosítsuk a vizsgálat támogatását. A könyvtárosi munka olyan értékes tevékenységet jelent, amit nem lehet koronában vagy órában mérni, s ezért egy hivatásos ésszerűsítési szakértő nem is igen tudja kellőképpen értékelni. A munkavizsgálat végső célja véleményem szerint nem a költségcsökkentés, hanem az, hogy lehetővé tegye a könyvtárosoknak a valóban könyvtárosi munkák végzését. Meg kell kapnunk a módot és eszközöket ahhoz, hogy a könyvtárosok az eddiginél jobban szolgálják a közönséget.

Bizonyára valamennyien elismerjük a szabványosítás, az egyszerűsítés és az együttműködés előnyeit és aligha vannak sokan, akik úgy vélik, hogy a könyvtárosnak irodai munkát kell végeznie. Itt az ideje, hogy megoldjuk ezeket a problémákat. Ezért felhívom a Könyvtárszövetséget, kezdeményezze a munkavizsgálat megvalósítását.

Mint szakszövetségnek, a Könyvtárszövetségnek nem csupán az a feladata, hogy tagjai gazdasági helyzetének megjavítására törekedjen. Az is feladata, hogy megjavítsa tagjai munkakörülményeit.

Eredeti cím: Rationaliseringsmuligheder i biblioteksarbejdet.
 Megjelent: Bogens Verden. 41. årg. 1959. 8. no. 445-454. p.
 OSzK ford. sz.: 2339

J a n k o w e r n y, W.

AZ ISMERETTERJESZTŐ IRODALOM HASZNÁLATA A LENGYEL KÖZSÉGI KÖNYVTÁRAKBAN

A varsói Könyv- és Olvasásügyi Intézet felmérést végzett annak megállapítására, hogy milyen mértékben olvassák a lengyel falvakban az ismeretterjesztő könyveket. A vizsgálat a közművelődési könyvtárak ilyen irányú tevékenységének nyolc évét (1949-1956) ölelte fel.

Az állománygyarapítás módja

1954-ig a lengyel közművelődési könyvtárakat központilag látták el könyvekkel, és csak a vizsgált időszak utolsó két évében tértek át fokozatosan a decentralizált könyvbeszerzésre. Az elemzés tárgyát tehát a centralizáltan, illetve decentralizáltan történő állománygyarapítás eredményeképpen beérkező anyag képezte. Reméljük, a felmérés során nyert eredmények lehetővé teszik, hogy megfelelő irányelveket és utmutatásokat adjunk a könyvtárak gyarapítási munkájához.

A felmérés lebonyolítása

Az adatok 20, különböző vajdaságbeli könyvtárból származnak. Így Katowice-vajdaság 3, Koszalin-vajdaság 2, Krakow-vajdaság 2, Lublin-vajdaság 2, Opole-vajdaság 1, Poznan-vajdaság 1, Rzeszov-vajdaság 1, Szczecin-vajdaság 2, Varsó-vajdaság 1, Wroclaw-vajdaság 1, Zielona Góra-vajdaság 2 könyvtárral szerepel. A könyvtárakat úgy igyekeztünk kiválasztani, hogy a kutatás eredményei a valóságos helyzetet tükrözzék. A könyvtárak között tehát vannak jó, közepes, és gyenge könyvtárak.

A 20 könyvtár elemzéséből nyert következtetések általánosíthatók, annál is inkább, mert azok a megfigyelések, amelyeket sok más könyvtárban már eddig is végeztünk, igazolják a levont következtetéseket.

Az állomány összetétele, kölcsönzés

A vizsgált könyvtárak ismeretterjesztő anyaga az összállomány kb. 17 %-a. Ez, természetesen, nem sok, viszont nagyon kívánatos lenne, hogy ez az anyag megfelelően válogatott művekből álljon és valóban élő, olvasott könyveket foglaljon magában. És mi a tényleges helyzet? Az ismeretterjesztő könyveknek átlagosan csupán 30 %-át kölcsönözték ki kétszer, illetve ennél többször. A hátralevő 70 % ugynevezett 'holt' könyv, vagy legfeljebb csak egy ízben kölcsönzött mű. A gyengén működő könyvtárakban ez az arány meghaladja a 90 %-t, a jó könyvtárakban kb. 50 %. Ha féltelenként vizsgáljuk az állományt, megállapíthatjuk, hogy a könyvek 50 %-a iránt senki sem érdeklődött. Vajon mivel magyarázható ez?

A könyvek koreseltsége, olvasottsága nagyon sok tényezőtől függ. Minden könyvnek vannak olyan vonásai, melyek pozitív, illetve negatív hatást gyakorolhatnak 'életrealóságára'. Jelentős szerepe van továbbá a környezetnek és az olvasók felkészültségének. De szerephez jut a könyvtár propaganda tevékenysége is.

Megállapítottuk, hogy a könyvek kiválasztása megfelelő. A központilag történő beszerzésnél a könyvtárak a könyvpiac legjobb könyveit vásárolják. Előfordulhat azonban az is, hogy valamely értékes könyv az egyik helyen sikert arat, másutt viszont propagálni kell, sőt egyes helyeken egyáltalán nem talál olvasóra. A központilag gyarapító könyvtárak száma olyan nagy, hogy nem is tudtuk őket mind megismerni. Hogy valamely könyvet megvesznek-e a könyvtárára, mindig a könyv tényleges értéke dönti el. Ha valamely könyv azt a minősítést kapta, hogy alkalmas a köz-

ségi könyvtárak számára, rendszerint az ország valamennyi falusi könyvtárába beszerezték. Ennek következtében a községi könyvtárakban sok felesleges ballaszt gyűlt össze; ezek között nem egyszer olyan könyvek is voltak, amelyek más könyvtárakban bizonyára felkellették volna az olvasók érdeklődését. Gyakran a könyvtárosok nem is tudták, mi van a könyvtárakban, arról már nem is beszélve, hogy nem ismerték az anyagot alaposan. Az önálló állománygyarapítás első két évének (1955 és 1956) tapasztalatai véglegesen eldöntötték, hogy ez a rendszer jobb, mint a régi. Igaz ugyan, hogy jelentősen kevesebb ismeretterjesztő könyvet vásároltak, de forgalmuk nagymértékben emelkedett. Ez általános jelenség, és könnyen bemutatható az általunk megvizsgált könyvtárak egyikének eredményeivel. 1950-ben az egyik könyvtár 49 könyvet kapott, a 49 könyv közül csupán 19 könyvet kölcsönöztek ki. E műveket hét év alatt összesen 45-ször kölcsönözték ki. Ezzel szemben az ugyanazon könyvtár által 1956-ban beszerezett 8 könyv közül 7-et kölcsönöztek ki és csupán egyetlen év leforgása alatt összesen 30 kölcsönzést jegyeztek fel. Míg az 1950-ben vásárolt könyvek átlagos évi forgási sebessége csupán 0,13, az 1956-os beszerzésű művek évi forgási sebessége eléri a 4-et.

A könyvtárak ellátásával a „Dom Książki” (A Könyv Háza) foglalkozott. Gyakorlati tevékenységéről világosan beszélnek az alábbi számok:

A megvizsgált husz könyvtár együttes állománya 2864 könyv. Közük csupán egyetlenegy olyan cím van, mely mind a 20 könyvtárban megtalálható: ez a mű BROKMAN „Rendellenességek a csecsemők táplálásában” c. könyve. A több mint 15 könyvtárban előforduló azonos című könyvek száma 68, vagyis 2,37 %. Ezzel szemben 1322 cím (46,16 %) csupán egyetlen könyvtárban van meg. Az előfordulás gyakoriságát világosan mutatja az alábbi táblázat:

Össz- állomány	1 kvt-ban	2-3 kvt-ban	4-6 kvt-ban	7-10 kvt-ban	11-15 kvt-ban	több mint 15 kvt-ban
2864	1322	525	351	318	280	68
100 %	46,16 %	18,33 %	12,26 %	11,10 %	9,78 %	2,37 %

A több mint 15 könyvtárban előforduló azonos című könyvek között az orvosi és egészségügyi vonatkozású könyvek vannak többségben. Más szakcsoportokból csupán néhány könyv van, vagy egyáltalán egy sem fordul elő.

A könyvtárakban fellelt könyveket összehasonlítottuk azzal a nyilvántartással, amelyet annak idején a Központi Könyvtárügyi Igazgatóság vezetett a községi könyvtárak számára beszerezett anyagról. Az összehasonlítás eredményeképpen kiderült, hogy nem minden megrendelt könyv jutott el a könyvtárakba. Ezzel szemben szép számban találtunk olyan könyveket, amelyek nem szerepelnek a központi beszerzésről vezetett kartotékban.

Az ismeretterjesztő könyvek olvasottsága

A községi könyvtárakban alig olvasnak ismeretterjesztő könyveket. A tanácsadó jellegű műveken (háztartás, higiénia), a szórakoztató könyveken, az utleírásokon és a helyismereti, valamint az ifjúság által keresett természettudományos könyveken kívül nem nagy érdeklődés tapasztalható az ismeretterjesztő művek iránt. A könyvek 40-50 %-át, sőt olykor 60 %-át egyáltalán nem olvasák. A kölcsönzött könyvek 1/3-át egyetlen olvasó olvasta. Érdekes továbbá, hogy noha a nem olvasott könyvek száma igen tekintélyes, az egyes könyvtárakban a kölcsönzési forgalom elég nagy. Ez a jelenség arról tanuskodik, hogy azok a könyvek, amelyek az adott viszonyok között megfelelő visszhangra találtak, igen keresettek.

E helyzet több, kölcsönösen összefüggő okra vezethető vissza. Egyik tényező a könyvtáros jó szakmai felkészültsége, a másik a könyvek megfelelő technikai „tálalása” (katalógusok, raktározás stb.). Ahol jól felkészült, munkáját szerető személyzet, jól szerkesztett, az ismeretek terjesztését jól szolgáló könyvtári katalógusok vannak, a könyvek keresettsége emelkedik. Döntő tényezőnek azonban mégis a könyvek kiválasztását kell tekinteni, ami a központilag történő beszerzésnél nem volt lehetséges.

Az olvasás alakulása az egyes szakokban

Az ismeretterjesztő könyvek használatának behatóbb illusztrálására mutassuk be a két legolvasottabb szakba, nevezetesen a 3 - Társadalmi tudományok, illetve az 5 - Matematika és természettudományok szakba tartozó művek olvasottságát.

A 2864 könyv közül 859 (30 %) a társadalmi tudományok szakcso-

portjába tartozik. Ez a szám igen nagy és jóval meghaladja az egyéb szakokat. Az összehasonlítás kedvéért közöljük, hogy hány százalék esik az egyes nagyobb szakokra:

Matematika és természettudományok	14 %
Mezőgazdaság	14 %
Higiénia és népszerű orvostan	8 %

Ez azzal magyarázható, hogy a könyvpiacra sokkal több a társadalmi-politikai mű, mint a többi szakba tartozó könyvek száma.

A társadalmi-politikai könyvek példányszáma 4554. - Az anyag óriási többségét a könyvtárak 1949-1953-ban szerezték. 1953 után a beérkezések száma jelentősen csökkent, tehát a csúcspont 1952-ben érték el. Ez a jelenség azzal magyarázható, hogy ebben az évben bonyolították le azt az akciót, amelynek az volt a feladata, hogy forgalomba hozza a «Dom Ksiázi» elfekvő készleteit.

A 3-as szak tartalmazza a legtöbb politikai brosurát. A másik, igen gazdag szak a marxizmus-leninizmus. A pedagógia, a jogtudomány, illetve a hadügy igen gyengén van képviselve az állományban. Míg az első két szakba tartozó könyvek száma több száz, a pedagógia szaké néhány tucat, a jogot és a hadügyet alig néhány tétel képviseli.

20 könyvtárban 8 év alatt összesen 6821 ízben kölcsönöztek társadalmi-politikai munkát. Az egy kötetre jutó átlagos évi kölcsönzés alig 0,2 %. A legtöbb kölcsönzés a marxizmus szakra esik. A kölcsönvevők legnagyobb része az ideológiai oktatással kapcsolatos kötelező olvasmány. E szakcsoport legolvasottabb tételei a marxizmus-leninizmus klasszikusainak válogatott művei. A kölcsönzések száma erősen emelkedett 1951-1954-ben, tehát abban az időszakban, amikor az oktatás a legintenzívebben folyt; ezzel szemben a következő években lényeges csökkenés mutatkozik.

Hogy a társadalmi-politikai irodalom iránt nem olyan nagy az érdeklődés, az azzal is magyarázható, hogy a könyvtárakban sok hasonló témájú könyv van. Ezeknek legnagyobb része már időszzerűségét veszítette, s csak a helyet foglalja a könyvtár polcain. Az utóbbi időkben a piacon sok új, értékes könyv jelent meg. Ezeknek a kiadványoknak feltétlenül meg kell lenniük a könyvtárakban, de vásárlásuk semmi esetre se történjék mechanikusan. A több éves gyakorlat azt mutatja, hogy célszerűtlen túlszűfölni az egyes szakokat, mert a könyvek igen sok helyet foglalnak el a könyvtárakban, és a könyvtáros nem tud eligazodni a túl nagy mennyiségű anyagban. Ilyen körülmények között könyvpropagandáról szó sem lehet, sőt még a jó könyvek is elfeksznek. Nagyobb figyelmet kellene tehát fordítani a szóbanforgó szakba tartozó könyvek kiválasztására. A marxizmus klasszikusainak művein kívül csupán olyan könyveket kellene vásárolni, amelyekről nyilvánvaló, hogy egyhamar nem veszítik el időszzerűségüket. Az időleges jelentőségű könyvek szintén helyet foglalhatnak és kell is, hogy helyet foglaljanak a könyvtárban, de ezeket nem kell véglegesen felvenni az állományba.

A matematikai és természettudományi szak - az ellátottság szempontjából - szintén az aránylag jól gyarapított szakokhoz tartozik. Egy könyvtárra átlag kb. 90 kötet esik. A megvizsgált könyvtárakban összesen 391 különféle, idevágó könyv van. Ez az ismeretterjesztő könyvek együttes számának 14 %-a. A példányok száma 1823 kötet.

A matematikai és természettudományi szak főleg az 1948-1950 években - vagyis a közéleti könyvtárak szervezésének időszakában - gyarapodott intenzíven. A beszerzett könyvek azonban a háború utáni első évek gyengébb kiadványai közül kerültek ki. 1950-ben, 1952-ben, és 1954-ben szintén fokozott ütemben gyarapították a szóbanforgó szakot, és különösen 1954-ben vásároltak sok könyvet, ami abból a szempontból is fontos, hogy ebben az időszakban már néhány jó könyv is megjelent a könyvpiacra. 1955-ben és 1956-ban a szak csak kevés művel gazdagodott, ami tartalmi szempontból visszavett a szakot, különösen azért, mert ezekben az években sok, jól szerkesztett, szép könyv jelent meg.

A matematikai és természettudományi szak belső strukturája valamennyi könyvtárban ugyanaz. A legtöbb könyv a matematika, fizika, kémia és geológia területéről való. Kevésbé gazdag a biológiai tudományok csoportja. A leggyengébb azonban az asztronómia területe, mert akkortájt nem jelentek meg ilyen jellegű művek.

A szóbanforgó szak könyvei a legolvasottabbak közé tartoznak. Az 1823 könyv közül 1106 kötetet (61 %-ot) kölcsönöztek ki. Ebből kb. 15 %-ot tesz ki azoknak a könyveknek a száma, amelyek csupán egyszer kerültek kölcsönzésre. A kölcsönzések évi átlagos száma 1-el egyenlő.

Lengyelország nyugati részének könyvtáraiban általában gyengébb a matematikai és természettudományi szak anyagának olvasottsága.

Az utóbbi években beszerzett új könyvek nagyobb sikernek örvendenek, mint a régebbi beszerzések. A legnagyobb érdeklődés a csillagászat, a matematika és a biológia iránt nyilvánul meg. A szűkebb területet tárgyaló, nehezebb könyvek nem népszerűek. A szórakoztató-tudományos munkák közül népszerűbbek a könnyebb könyvek; így pld. PEREL'MAN Vidám matematikája gyakrabban keresett mű, mint Szórákóztató algebra c. műve. A szóbanforgó szak legkeresettebb művei: POZARYSKI Vulkánok és földrengések, PEREL'MAN Vidám matematika, BOGOROV Vizalatti világ. Nagy népszerűségnek örvendenek Puchalski szépen illusztrált kiadványai.

Mint a fentiekből látható, az 5-ös szak anyaga igen olvasott; ennek ellenére az évi forgalom mutatószáma igen alacsony. Ok: igen nagy az egyáltalán nem, vagy csak ritkán olvasott könyvek száma. E paradox helyzeten jó válogatással és jó könyvpropagandával segíthetünk.

Eredeti cím: Wykorzystanie literatury popularnonaukowej w bibliotekach gromadzkich.
 Megjelent: Bibliotekarz, 26. rok. 1959. 7-8. no. 227-232. p.
 OSzK ford. sz.: 2252

KÖNYVTÁRÜGY, BIBLIOGRÁFIA, DOKUMENTÁCIÓ A KINAI NÉPKÖZTÁRSASÁGBAN

Az utóbbi években a Kínai Népköztársaság könyvtárügye rohamos fejlődésnek indult. Könyvtárosok és a kulturális munka más területein dolgozó külföldi látogatók - politikai felfogásuktól függetlenül - elismeréssel számolnak be élményeikről és tapasztalataikról. Az alábbiakban - részben teljes egészében, részben kivonatossan - néhány, a kínai könyvtárügy állásáról és problémáiról szóló írást közlünk olvasóink tájékoztatására. A kínai könyvtárügy egészének áttekintésére CHI-CHENG-nek, a Pekingi Nemzeti Könyvtár munkatársának az IFLA lapjában, a Libri-ben megjelent cikkét közöljük (4).

A Könyvtári Figyelőben az elmúlt évek során Kína könyvtárügyéről már jelent meg néhány cikk. Ugyancsak található idevágó magyarnyelvű anyag a KMK fordításai között is. - Az összefoglalás után közölt bibliográfiában (32. old.) a fordítási szám (F.....) jelzi, hogy melyik közlemény olvasható magyarul. E. BAYERLEYOVÁ írása (1), aki 1955 nyarán járt Kínában, elsősorban a tudományos könyvtárakról, azok régi és ritka állományáról számol be. A cikknek érdekes a befejező része a Kínában alkalmazott osztályozási-rendszerek ismertetéséről. Az osztályozásról megemlékezik M. JEAN-BRUNHES DELAMARRE beszámolója is (10), aki szintén 1955-ben volt Kínában. FENG-CSUN-JÜN, a Pekingi Nemzeti Könyvtár igazgatója a könyvtár bibliográfiai tevékenységét ismerteti (2). Cikke bevezető részében tömören összefoglalja a kínai bibliográfiai munka mintegy kétezer évre visszanyúló történetét. A kínai könyvtárügy történetét (az 1920-as évekig) M. GUIGNARD cikke foglalja össze röviden (15). RAFIKOV beszámolójának (8) adatai 1958-ból valók; 1958 decemberében szovjet könyvtárküldöttséggel járt Kínában a szerző. Ugyanebben az évben lengyel könyvtárosok is voltak Kínában; ennek a látogatásnak eredménye J. PELCOWA alább teljes egészében közölt cikke a Kínai Népköztársaság bibliográfiai és dokumentációs munkájáról (3). Ezt a beszámolót egészíti ki a dokumentáció speciális problémáinak ismertetésével LI-SÖ cikke (7). Ugyancsak friss adatokat közöl HU-YAHUI cikke is (11), valamint T. ZARZEBSKI beszámolója (9).

Az itt felsorolt - és a 32. oldalon lévő bibliográfiában jelzett - cikkek nemcsak a kínai könyvtárügy fejlődését mutatják, hanem példazzák a külföld részéről megmutatkozó nagy érdeklődést is.

Chi Cheng

KINAI NÉPKÖZTÁRSASÁG KÖNYVTÁRÜGYE

A könyvtári szakmának Kínában hosszú a története és jó hagyományai vannak. Mivel azonban a Kuomintang-klika reakciós uralma alatt nem élvezett elegendő támogatást, a felszabadulást közvetlenül megelőző évek folyamán hanyatlásnak indult, s elszomorító helyzetbe került. A statisztikai adatok szerint 1936-ban, amikor a reakciós uralom alatt a könyvtárügy csueseredményeket ért el, az egész országban mindössze 5196 könyvtár működött; ezek közül 1502 önálló, 2542 iskolai könyvtár volt, 990 a népművelési központokhoz tartozott, 162 pedig különféle hivatali szervek kebelén belül működött. A japán impertalista megszállók és a Kuomintang-klika pusztítása következtében - az 1943-ban összeállított statisztikai adatok szerint - mindebből mindössze 940 könyvtár maradt meg. A felszabadítás első, korai szakaszában ez a szám még tovább csökkent. E könyvtárak túlnyomó többsége - sőt, szinte valamennyi - az uralkodó osztályok használatára szolgált; a dolgozók nagy tömege ki volt rekesztve belőlük.

A Kínai Népköztársaság megalakulása óta a könyvtárügy óriási léptekben fejlődött. 1958. június végére 490 általános gyűjtőkörű nagy könyvtár tartozott a Művelődésügyi Minisztérium hatáskör-

rébe, 2657 a kulturotthonok, 25 419 a szakszervezetek kezelésében, 288 326 falun, 3847 pedig népi szervek kezelésében működött; ezenfelül 235 főiskolai könyvtár tartozott a nevelésügyi minisztérium, 101 a Kínai Tudományos Akadémia fõhatósága alá, - végül minden általános- és középiskola, hivatali hatóság, köztestület, és katonai egység is rendelkezett könyvtárral.

Az elmúlt néhány év folyamán a könyvtárak állománya nagymértékben megnövekedett. A különbözõ jellegû könyvtárakban - nem számítva az általános- és középiskolák, a hivatali szervek, a köztetületek és a katonai egységek keretében mûködõ könyvtárak állományát - több mint 267 millió kötet könyv található.*

A nagyobb könyvtárak - a nemzetközi kulturális kapcsolatok fejlesztésének egyik eszközeként s a különbözõ népek kölcsönös megértésének és barátságának elõsegítése érdekében - könyveket és folyóiratokat cserélnek a megfelelõ külföldi intézményekkel. A Pekingi Nemzeti Könyvtár egymagában 72 ország 749 könyvtárával, kulturális és nevelésügyi intézményével áll cseroriszonyban.

A 490 általános gyûjtõkörû nagykönyvtár közül: a Pekingi Könyvtár, amely Nemzeti Könyvtár szerepét tölti be, 5 660 000 kötetel rendelkezik; - 31 könyvtár tartományi könyvtárként mûködik; ezek az egyes tartományok fõvárosaiban, valamint a három autonóm terület - Belső-Mongólia, Uighur (Szinkiang) és Chuang (Kwangszü) nemzeti kisebbségi terület fõvárosaiban - továbbá Sanghaiban és Pekingben mûködnek; (utóbbi két város ui. közvetlenül a Központi Kormány joghatósága alá tartozik); - 424 megyei és városi könyvtár - a tartományok és autonóm területek különbözõ vidékein - tartományi igazgatás alatt mûködik; - a nagyobb városokban összesen 32 nagy városi könyvtárat létesítettek. Ezenfelül a Sanghai-i Városi Könyvtár három szakkönyvtárat is, mégpedig egy történettudományi, egy természettudományi és egy mûszaki könyvtárat irányít. Pekingben és Sanghaiban gyermekkönyvtárak is létesültek.

A közmûvelõdési könyvtárak állománya ez idõ szerint 42 700 000 kötetet tesz ki. A könyvtárak - a szokásos olvasótermi és kölcsönzõ szolgáltatások mellett - egész sor egyéb uton, mint pl. letéti állomások és kollektív kölcsönzõhelyek létesítésével juttatják el gyorsan és széles körben a könyveket a dolgozók körébe. A legváltozatosabb eszközökkel s nagymértékben sikerrel ily módon megvalósítani a nép olvasnivalóval való ellátását.

A felsõoktatási intézetek könyvtárainak állománya, amelyeknek elsõdleges feladata az intézetek oktató munkásságához és tudományos kutatásaihoz szükséges irodalom szolgáltatása, összesen 44 millió kötetet tesz ki. A kínai könyvtárak között jelentõs helyet foglalnak el a következõ egyetemi könyvtárak: a Peking Egyetem, a Csinghua Egyetem, a Szabad Egyetem, a Peking Pedagógusképzõ Fõiskola, az Egyesült Kínai Orvostudományi Kollégium (ezek valamennyien Pekingben mûködnek); továbbá a Futan- és a Hiao Tung Egyetemek Sanghaiban, a Nankai Egyetem Tiencsinben és a Hungszan Egyetem Kantonban.

A Kínai Tudományos Akadémia fõhatósága alá tartozó könyvtárak feladata a tudományos kutatások, különösen pedig az akadémiai kutatóintézetek és a másutt dolgozó szakemberek szolgálata. Állományuk összesen 5 500 000 kötet könyv és folyóirat; gyûjteményeikben igen jelentõs tudományos anyag található. A pekingi fõkönyvtár 2832 külföldi folyóiratot járát, s könyv- és folyóiratcserék lebonyolítása céljából 51 ország 617 szervezetével áll összeköttetésben.

Az olvasók könyvkiválasztásának megkönnyítése és irányítása céljából igen sok nyilvános könyvtár rendez kiállításokat, fejt ki propagandát, tart felolvasásokat, elõadásokat és beszámolókat, rendez vitaesteket, ad ki könyvszemléket, bibliográfiákat, ajánl klasszikus és modern külföldi irodalmat, ismeretterjesztõ mûveket, valamint a legkiválóbb dolgozók munkamódszereit népszerűsítõ könyveket. A Pekingi Nemzeti Könyvtárban, valamint a nagyobb tartományi és városi könyvtárakban, továbbá szakkönyvtárakban és a Tudományos Akadémia alá tartozó könyvtárakban éppúgy, mint a felsõoktatási intézmények könyvtáraiban szakkatalógusok, új szerzemények jegyzéke, folyóiratcikk-katalógusok, bibliográfiák és egyéb tájékoztató segédletek készülnek. Mindez - az olvasóközönség széles rétegeinek irányításán és a hasznos könyvek propagálásán felül - nem csekély mértékben járult hozzá a tudományos kutatás és a nemzeti újjáépítés, sikereihez.

1956 óta különféle helyi könyvtárak is nagy figyelmet fordítanak a tudományos kutatási igények szolgálatára a oly módon, hogy kiegészítik és katalógizálják tudományos és mûszaki könyveiket és folyóirataikat, tudományos olvasótörmeket nyitnak, megszervezik a könyvtárközi kölcsönzést és szakkatalógusokat állítanak össze. A kutatási igények jobb kiszolgálása céljából az ország legtöbb vidékén megkezdték már a könyvtárak a regionális központi katalógusok készítését, valamint a másodpéldányok beszerzését. A könyvtári szolgáltatá-

* A kínai könyvtárak statisztikai adatairól részletesebb áttökintést ad a Zentralblatt für Bibliothekswesen c. folyóirat 1960. 2. száma. (10 Jahre Bibliothekswesen der Chinesischen Volksrepublik. 41-142. p. (12)

soknak a tudományos kutatások területén való további megszilárdítása és megjavítása érdekében és perspektivikus tervek kidolgozása céljából két nemzeti jellegű központi könyvtárat, kilenc regionális könyvtárat jelöltek ki. A Pekingi Nemzeti Könyvtárban külön osztályt bíztak meg a nemzeti központi katalógusok szerkesztésével. Ez már meg is kezdte működését. A könyvtári katalogizálás megjavításának és a munka hatékonyságának növelése céljából a Pekingi Nemzeti Könyvtár és a Pekingi Szabad Egyetem könyvtára közösen végzi az új könyvek központi katalogizálását.

1958-ban, az ugrásszerű fejlődésért indított országos mozgalom nyomán, a különböző tartományok, városok és autonóm területek könyvtáraiban sorra felülvizsgálták a célkitűzéseket, s új konkrét évi terveket készítettek. Így például egyes könyvtárakban az új könyvek feldolgozásának 15-30 napi időtartamát átlagosan másfél napra csökkentették, sőt olyan könyveket, amelyek bizonyos politikai mozgalmakkal kapcsolatos irodalmat nyújtanak, mindössze néhány órára. A könyvtárak nyitvatartási idejét a korábbi 8-9 órás napi 14 órára növelték. Az olvasószolgálat területén néhány könyvtár 1957-hez viszonyítva 704 %-kal növelte olvasói számát, és 852 %-kal a kölcsönzött könyvek kőtszámát. Az év folyamán az olvasók száma 870 %-kal, a kölcsönzött kötetek száma 1100 %-kal emelkedett. A könyvkölcsönző helyek számát 1957-hez viszonyítva 2074 %-kal növelték. Az olvasók jobb kiszolgálása érdekében felülvizsgálták és módosították a régi módszereket és szabályzatokat, s munkamódszereiket korszerűsítették. Igen sok tartományban és városban az ország népe, - hogy lépést tudjon tartani a kultúra gyors fejlődési ütemével -, maga létesített könyvtárakat. Következésképpen szerte az országban új szempontok diadalmaskodnak a könyvtárügy egész területén.

A tudományos kutatásokat elősegítő szolgáltatások fejlesztésével egyidejűleg a könyvtárak a dolgozók széles tömegeinek általános műveltségét s tudományos ismereteinek bővítését szolgáló munkából is kiveszik részüket. A működő 490 közművelődési könyvtárból 446 könyvtárt létesítettek 1956-ban a megyék, kisebb városok, illetve a nagyobb városok kerületei; ezek mindegyike 5000-10 000 kötetes állománnyal rendelkezik. A legtöbb közművelődési könyvtárnak külön-külön olvasóterme és kölcsönzőasztala van a felnőttek és a gyermekek számára; ezenfelül mozgó kölcsönkönyvtárakat indítottak utjukra, megszervezték a kollektív kölcsönzés intézményét, s megkezdték a könyvek propagálását. Ezeknek a községi, városi és nagyvárosi kerületi könyvtáraknak igen jelentős szerepe volt a széles néptömegek megnövekedett kulturális igényeinek kielégítésében. Emellett segítették a vidéki s a szakszervezeti könyvtárak, valamint a nagyvárosok egyes kerületeiben lévő iskolai könyvtárak munkáját is. Mindez a könyvtárügy fejlődésének meggyorsítását eredményezi.

Fokozatos fejlődés tapasztalható a könyvtárakban a gyermekek olvasók kiszolgálása terén is. A kizárólag gyermekek számára létesült intézmények mellett a legtöbb tartomány, községi, megyei és városi kerületi könyvtár, sőt, néhány kulturális intézmény könyvtára is, külön olvasótermet rendezett be gyermekolvasói részére. Mult év júliusában - a gyermekkönyvtárak terén szerzett tapasztalat kicserélése végett - kongresszus ült össze Sanghaiban; ezen megállapították a gyermekkönyvtárak feladatait, megvitatták a könyvpropaganda, az olvasók irányítása, valamint a könyvkölcsönzés problémáit, az iskolai nevelőmunka összehangolásával kapcsolatos kérdéseket, az olvasók könyvtári munkába való bekapcsolásának megszervezését és előmozdítását, s kicserélték mindezekre vonatkozó tapasztalataikat. Szerte az országban könyvtárakat létesítettek a kulturothónokban, s könyvtárak működnek minden községben, megyeszékhelyen és nagyobb városok kerületeiben. Számuk jelenleg 2657, összesen 18 120 000 kötet könyvvvel.

A szakszervezeti könyvtárak állománya - a nem egészen teljes statisztika tanúsága szerint - 22 910 000 kötetre rug. Fontos feladata ezeknek a könyvtáraknak az általános kulturális színvonal emelése mellett a dolgozók szakmai tudásának növelése és a legjobb dolgozók haladó munkamódszereinek népszerűsítése. Az Össz-Kínai Szakszervezeti Szövetség propaganda osztálya tanfolyamot szándékozik indítani a szakszervezeti alapkönyvtárak dolgozóinak szakmai továbbképzése céljából.

A mezőgazdasági szövetkezeti mozgalom fellendülése nyomán gyors léptekben haladt előre az irástudatlanság felszámolásáért indított küzdelem, - nagyszámú középiskola, kollégium és tudományos kutatóintézet létesült a mezőgazdasági vidékeken -, gomba módra szaporodtak a különféle könyvtárak, különösen azóta, hogy megalakultak a népi tanácsok. 1958 június végéig 3847 népi kezelésben lévő könyvtár létesült, 288 326-ot pedig a tanácsok létesítettek. A kisebb könyvtáraknak 3-400 kötet, a nagyobbaknak 5-6000 kötetnyi az állománya; az ilyen jellegű könyvtárak állománya országosan összesítve mintegy 128 710 000 kötet; ezek nagy része időzenerű események népszerű ismertetése, továbbá mezőgazdasági ismereteket és általános műveltséget nyújtó mű. A falusi könyvtárakat a szövetkezetek ifjú aktivistái vezetik. Ezeknek a könyvtáraknak jelentős érdemei vannak a szövetkezeti mozgalom megszilárdításában;

az írástudatlanság felszámolásában és a parasztlak kulturális színvonalának emelésében, valamint a mezőgazdasággal összefüggő tudományos és műszaki ismeretek népszerűsítésében.

Hivatások könyvtárosok nevelése céljából mind a Pekingi Egyetemen, mind pedig a Wuhan Egyetemen könyvtártudományi szakot létesítettek; a kínai könyvtárak gyors fejlődéséből eredő követelmények kielégítése céljából a Pekingi Egyetem - a dolgozó könyvtárosok szakmai színvonalának fejlesztése érdekében - ezenfelül még levelező tanfolyamokat is indított. 1957-ben a Művelődésügyi Minisztérium rövid időtartamu, külön tanfolyamokat szervezett a közművelődési könyvtárak dolgozói részére; ezeken az általános könyvtári és módszertani munkát, a szakozást és a katalogizálást tanítják. Az Oktatásügyi Minisztérium is felállított egy gyakorló tanfolyamot. Egyidejűleg a tartományokban és a községekben is rendszeresítettek szakmai konzultációkat és gyakorló tanfolyamokat. Mindezek a rövid időtartamu tanfolyamok a könyvtári dolgozók szakmai színvonalának emelését, a könyvtári munka megjavítását és az egész könyvtárügy további fejlődését vannak hivatva előmozdítani.

Az ország valamennyi könyvtári dolgozója szakmai igényeinek jobb kielégítése céljából a "Tushuguan Gongzuo" (A könyvtári munka) című, eddig kéthavonta megjelenő folyóirat ma már havonta jelenik meg. Két új folyóiratot is indítottak 1957-ben: az egyik a "Könyvtártudományi Levelezés", mely havonta jelenik meg, - a másik a "Könyvtártudományi fordítások gyűjteménye"; (az utóbbi nem jelenik meg rendszeresen). Ezek a kiadványok összegezik és ismertetik a könyvtári munka haladó tapasztalatait, tárgyalnak és megvitatnak a könyvtártudomány köréből vett egyes kérdéseket, s bemutatják a külföldi országok könyvtárügyének legújabb fejleményeit. Ezek a kiadványok a kínai könyvtárosok rendszeres olvasmányává váltak, s nagyban hozzájárulnak ismereteik gyarapításához és szakmai színvonaluk emeléséhez.

Eredeti cím: Libraries in China today.
Megjelent: Libri. 9. vol. 1959. 2. no. 105-110. p.
OSZK ford. sz.: 2234.

Pelcowa, Janina

BIBLIOGRÁFIA ÉS DOKUMENTÁCIÓ A KINAI NÉPKÖZTÁRSASÁGBAN

Kínában a könyvek és az új folyóiratok kurrens bibliográfiáját a Művelődésügyi Minisztérium Kiadói Főigazgatóságának Könyvtára adja ki; ugyanakkor a folyóiratcikk-bibliográfia a Sanghaji Könyvtár gondozásában jelenik meg.

KINAI KÖNYVEK KURRENS NEMZETI BIBLIOGRÁFIÁJA
A kurrens könyvtermés bibliográfiai nyilvántartását röviddel a forradalom végleges győzelme után szervezték meg. 1950-ben Pekingben létrejött a Kiadói Főigazgatóság, amely kidolgozta a kötelempéldány-rendeletet, meghatározta a bibliográfiai címeírás és a könyvtári osztályozás alapelveit és életre hívta könyvtárát. Feladata a kurrens kiadványok gyűjtése, nyilvántartása és megőrzése.

A Könyvtár első kiadványa 1951-ben jelent meg könyv formájában. Az új könyvek összkínai bibliográfiája címmel és 10 406 olyan tételt foglalt magában, melyek az 1949. október 1-től 1950. december 31-ig eltelt idő alatt jelentek meg. A bibliográfia 1951. októbertől kezdve folyóirattá változott, amely néhány cím- és periodicitás változás után jelenleg a következő elnevezést viseli: Az Új Könyvek Országos Bibliográfiája. Ez a lap tíz naponként jelenik meg és két részből áll: tematikai, illetve szakrendi részből. Az első részben (amely 22 szakcsoportból áll), a társadalmi-politikai-gazdasági témájú kiadványokat, különösen pedig a szocializmus építése során tett "nagy ugrásra" vonatkozó kiadványokat tartják nyilván. Ezután a területi és helyi publikációk, a grafikai művek és a képeskönyvek következnek. A második rész a könyveket a közepes, illetve kiskönyvtárak számára elfogadott osztályozási séma szerint szakrendben tartja nyilván; az utolsó négy szakcsoport a gyermekkönyveket, a kézikönyveket és a tanterveket, továbbá a nemzeti kisebbségek nyelvén írott könyveket, valamint az idegennyelvű kiadványokat tartalmazza. E felsorolásból látható, hogy a tartalmi szempontok mellett formai (földrajzi, műfaji, nyelvi) szempontok is érvényesülnek.

Egy-egy szakcsoporton belül először az eredeti munkák szerepelnek, majd a fordításban megjelent kiadványok következnek. A csoportokon belüli besorolásnál a kiadványok fontossági szempontjai érvényesülnek.

* A Pekingi Könyvtárban kidolgozott osztályozás 21 szakcsoportra osztja az anyagot: marxizmus-leninizmus, filozófia, társadalmi tudományok (11 szakcsoport), természettudományok (7 szakcsoport), könyvtudomány és általános jellegű művek. A szakjelzet betűkből és számjegyekből áll.

Kezdetben a kurrens bibliográfia két, de egy füzetben közölt, kiadvány-sorozatból állt: az első kiadások és a további kiadások bibliográfiájából. 1958. júliusa óta a további kiadásokat kizárólag a Könyvtár kartotékjaiban tartják nyilván és a statisztikai kimutatásokban szerepeltetik. Ennek az az oka, hogy a "nagy ugrás" nagyfoku takarékosságot és egyszerűsítést tett szükségessé.

A kötelempóldány-ellenőrző és reklamáló osztály minden kiadótól megkapja a közreadott könyvek jegyzékét. E jegyzékek alapján reklamálják a be nem küldött kiadványokat.

A kurrens kiadványtermés statisztikáját a statisztikai osztály végzi. E statisztika felhasználói: a Kiadói Főigazgatóság, - kiadás-politikai és propaganda célra - és a Központi Statisztikai Hivatal.

KUMULÁCIÓK A kurrens bibliográfia kumulációját 1955-ig a Sin-Hua kiadóvállalat készítette. (Két kötet jelent meg.) Az 1956-os tárgyévétől kezdve ezt a munkát is a Kiadói Főigazgatóság könyvtára végzi. 1958-ban adta ki "Az 1956-ban megjelent könyvek összkínai katalógusa" c. kötetet. Az előző két kumulatív kötethez hasonlóan, itt is feldolgozzák az összes megjelent könyveket (a másod- és többed-kiadásokat is). Összesen 18 000 tételt tartalmaz. Az anyag 19 szakcsoportba van elosztva, a szakcsoportok további részekre tagolódnak. A kötet a könyveken kívül tartalmazza azon új folyóiratoknak és hírlapoknak a szakrendi jegyzékét, melyek 1957-ben indultak. Ugyancsak tartalmazza a kötet a kínai kiadók és kiadói szervezetek jegyzékét is. (E bekezdést a Szovetszkaja Bibliografija 1958. 52. számából vettük.) (6)

FOLYÓIRATOK ÉS HIRLAPOK BIBLIOGRÁFIÁJA Itt kell szólnunk a folyóiratok és hírlapok katalógusáról, amelyet a sanghaji Folyóirat Könyvtár adott ki 1957-ben a Kínai Időszaki Kiadványok Katalógusa. 1881-1949. címmel. Ez a katalógus több, mint 8000 címet öfcl fel. Az említett könyvtár állományának gazdságára való tekintettel (míntegy 600 000 kötete van), gyűjteményeinek katalógusa helyettesítheti a kínai folyóiratok és hírlapok retrospektív bibliográfiáját.

FOLYÓIRAT - ÉS HIRLAPCIKKEK BIBLIOGRÁFIÁJA A folyóiratcikkek bibliográfiája 1955-ben indult a Folyóirat Könyvtár gondozásában; a könyvtár 1958-ban beolvadt a Sanghaji Könyvtárba. A bibliográfia "A Legfontosabb Hírlapok és Folyóiratok Cikkeinek Országos Jegyzéke" cím alatt jelenik meg. Ez a havonként 4 400 példányban közreadott lap 40 hírlap és 600 folyóirat anyagát regisztrálja, a területi kiadványokban megjelent cikkeket válogatva adja. Szakrendje a Kínai Népi Egyetem osztályozási sémájára épül. Az egyes szakcsoportokon belül a sorrend a következő: hírlapcikkek, folyóiratcikkek a kiadás helye és pontos dátuma szerint csoportosítva. A tételeket nem számozzák.

A bibliográfia szerkezete: bevezetés, a Sanghaji Könyvtár kiadványainak jegyzéke, a feldolgozott hírlapszámok jegyzéke (területi elv szerinti csoportosításban), a feldolgozott folyóiratszámok jegyzéke (a Kínai Népi Egyetem osztályozása szerint), külön a hírlap- és külön a folyóiratcikkek területi-, illetve szakrendben. Tekintettel arra, hogy a szerzők nevében háromféle betű fordul elő: kínai, cirill és latin, a bibliográfia fő törzsét követő szerzői névmutató három részletben szerepel.

Azt tervezik, hogy a folyóiratcikk-bibliográfia a következő két sorozatban fog megjelenni: 1. filozófia és társadalmi tudományok, 2. egzakt tudományok és technika.

NYOMTATOTT KATALÓGUSCÉDULÁK Az itt következő igen fontos kérdést tárgyaló részt PEL COWA beszámolója csak röviden érinti. Elég átfogó cikket közölt a Szovetszkaja Bibliografija 1957. 46. száma a problémáról. (5) Sajnos - a cikk adatai túlnyomórészt az 1955-ös állapotot tükrözik - újabb, nyelvileg is megközelíthető ilyen tudósítás híján az alábbiakban ebből a cikkből közlünk részleteket. PELCOWA kevés, de újabb adatközlését a megfelelő helyeken felhasználjuk.

A könyvek nyomtatott katalóguscéduláit a Pekingi Könyvtár készíti, amely nemzeti-könyvtári feladatai mellett könyvtártudományi és bibliográfiai feladatokat is ellát.

A kínai nagykönyvtárak kezdeményezésére a Pekingi Könyvtár már 1936-ban megkezdte a nyomtatott katalóguscédulák készítését. 1936-ban 5 875 könyvről, 1937-ben pedig 3 000 könyvről készítettek nyomtatott katalóguscédulát. A japán agresszió és Peking elfoglalása miatt 1937-ben

*A szóbanforgó könyvtáron kívül még a Pekingi Könyvtár és a Kínai Tudományos Akadémia Könyvtára kap kötelempóldányt.

**Csuo-Si-Ijanecikke (5) 1956-ban még csak 216 folyóiratot omlit, a hírlapok száma 37.

megszakadt ez a munka és csak 1950-ben, a Kínai Népköztársaság kikiáltása után folytatódhatott.

1954-ben a könyvtár már 6 000 könyvről készített nyomtatott cédulát. 1955-től pedig a könyvek egy részéről annotált katalóguscédulákat is kiad. (Az annotációkat a könyvtár dolgozói készítik.) 1955-ben összesen 8 500 műről készült nyomtatott karton - ebből 345 annotálva. Egy-egy műről kb. 200 karton készült. (PELCOWA közlése szerint 1948. augusztusától a cédulák szerkesztését a Kínai Népi Egyetem könyvtárával együtt végzik.)

Nem készítenek nyomtatott kartonokat a tankönyvekről és az apróbb brosúrákról. (PELCOWA beszámol arról, hogy a Pekingi Könyvtár a Moszkvai Össz-szövetségi Könyvkamara nyomtatott katalóguscéduláinak teljes sorozatát kiadja, kiegészítve a cím kínai nyelvű fordításával és a saját szakjelzetével.)

中華人民共和國發展國民經濟的第一個五年計劃
(1953—1957)

人民出版社編 一九五五年 北京人民出版社 鉛印本
一冊 有裝

這是一部具有重大歷史意義的文獻，內容包括：一、中國共產黨全國代表會議關於中華人民共和國發展國民經濟的第一個五年計劃草案的決議；二、中國共產黨中央委員會關於中華人民共和國發展國民經濟的第一個五年計劃草案致中華人民共和國國務院的信，三、中華人民共和國國務院關於通過中華人民共和國發展國民經濟的第一個五年計劃草案的決議；四、中華人民共和國第一屆全國人民代表大會第二次會議關於發展國民經濟的第一個五年計劃的決議；五、中華人民共和國發展國民經濟的第一個五年計劃的報告。這部文獻集中地反映了全國人民建設社會主義的共同願望和意志。

552 201

介344

«Az első öt éves terv és a Kínai Népköztársaság népgazdaságának fejlődése» c. könyv annotált katalóguscédulája.

lönféle, a decimális rendszerre épülő osztályozást használnak. A Pekingi Könyvtárban most folyik az eddig használatos szakrendszer átdolgozása. A pekingi Kínai Népi Egyetem Könyvtára a közelmúltban adta ki az általa használt «Könyvtári osztályozási táblázatok» harmadik átdolgozott és bővített kiadását. Második kiadásban hagyta el a sajtót a «Kínai Tudományos Akadémia Könyvtárának osztályozási táblázatai» c. kiadvány is.

Idegen nyelvből fordított műveknél a fent felsorolt címleirési adatok mellett a szerző nevét és a mű címét az eredeti nyelven is feltüntetik.

A nyomtatott katalóguscédulák előfizetés után terjeszti a könyvtár. A következő sorozatokra lehet előfizetni: Filozófia — Természet tudomány — Egészségügy és orvostudomány — Mező- és szőlőgazdaság — Ipar és termelés — Társadalomtudományok és földrajz — Irodalom és művészet — Általános jellegű művek. (PELCOWA arról számol be, hogy 70 sorozatra lehetett előfizetni 1958 végén.) A könyvtárak megrendelhetnek cédulákat a régebben kiadott művekről is. Összesen 118 könyvtár veszi igénybe a nyomtatott katalógusokat, melyek közül pusztán 12 a közművelődési. Az előfizetők több mint 50 %-a oktatási intézmény könyvtára és több mint 30 %-a állami hivatali könyvtár.

A helyzet azóta lényegesen változhatott, amit az a számadat is tanúsít, amit PELCOWA a katalóguscédulák példányszámáról közöl: havonta egymillió darab cédulát készít a könyvtár. CSAO-SI-LJAN cikkében elismerve a nyomtatott katalóguscédulák szűk körű felhasználását - egyik jelentős negatívumként említette meg a hosszú átfutási időt. PELCOWA arról számol be, hogy 1958. végén a cédulák nyomása 5 napig tartott.

A központi katalógizálással kapcsolatban a cikk még megemlíti a Mukdeni Megyei Könyvtár tevékenységét. Ez a könyvtár 1954-től egyoldalas nyomással, oldalanként három-négy címleiréssel közli új beszerzéseinek jegyzékét - elég gyenge - annotációkkal.

(Címe «Új könyvek jegyzéke», tájékoztatói cölöke és a könyvtárközi kölcsönzés megkönnyítésére kétoldalas nyomásban is megjelenik.) 1955-től a kiadvány hetenként jelent meg. A címleírás azonban a Pekingi Könyvtárral.

1951 2

西藏聖者米拉日巴的一生

乳畢堅金 著 王沂暖 譯
商務印書館 1956年6月2版 188頁
傳記體小說。

米拉日巴是西藏噶居派的第二代祖師，他發揮光大了噶居派的教法，西藏人對他有極深的信仰和崇拜。他生於宋太宗淳化三年（992年）死於宋神宗熙寧八年，（1075年）享年八十四歲。本書是用問答式的敘述，用文學的體裁描寫了這一苦行宗教家的事蹟。

A Mukdeni Megyei Könyvtár címleírása az «Új könyvek jegyzéke» c. kiadványban.

ső jelzet CUTTER-szorú, az első (felső) szám decimális jelzet, a törtvonallal elválasztott első szám pedig a könyv címének első szójelét jelenti. A címleírásokat szétvágják és kartonokra felragasztják. Amelyik könyvtár a szakjelzetet nem használja, azt egyszerűen levágja.

A folyóiratcikkek és hírlapcikkek nyomtatott katalógusát a Sanghaji Könyvtár készíti. 1956 előtt csak kis példányszámban, Sanghaj könyvtárai részére készültek a cédulák. 1956 júliusától azonban nyomdában készülnek a cédulák. (Akkor 180 előfizetője volt. PELCOWA arról tudósít, hogy a cédulák 1958 végén havi egymillió hatszázezer példányban készülnek és "megtalálhatók az ország valamennyi nagyobb könyvtárában".)

SZAKBIBLIOGRÁFIÁK Nagyon elterjedt Kínában a szakbibliográfiák, elsősorban a témabibliográfiák és az ajánló bibliográfiák közreadása. Mind az első, mind a második csoportba tartozó bibliográfiák tematikája rendszerint az ország aktuális szükségleteivel, így elsősorban a társadalmi-politikai, illetve gazdasági problémákkal függ össze.

A szakbibliográfiák rendszerint kínai, japán, orosz és valamely latin betűket használó nyugati nyelven írott kiadványokat foglalnak magukban. A nyugati, illetve orosz nyelven belül a tételeket a szerzők betűrendjében, a kínai és a japán nyelven belül a szójelek meghatározott elemei szerint csoportosítják. A bibliográfiai címleírások eléggé egyszerűek.

Az érdekesebb bibliográfiák közül példaképpen megemlíthetjük a műanyagokról, a rákról, az epilepsziáról, a kínai orvostanról, a történelemről szóló bibliográfiát, (ez utóbbiban 30 000 cikket dolgoztak fel az utolsó 50 év alatt megjelent folyóiratokból), a földrajzi bibliográfiát (600, 1956-ban megjelent cikkről).

Külön meg kell említeni a könyvtártudományi szakbibliográfiát. A Pekingi Könyvtár a Nankingi Központi Könyvtárral közösen adta ki nemrég a "Könyvtárügyi cikkek bibliográfiája" első és második kötetét. Az első kötet az 1901-1949. szeptemberéig megjelent 5358, a második pedig 1949. októberétől 1957. decemberéig megjelent 2037 könyvtártudományi cikket tartalmaz.

PUBLIKÁLT KÖNYVTÁRI SZAKKATALÓGUSOK

Eléggé elterjedt az a gyakorlat, hogy az egyes könyvtárak nyomdai vagy más eljárással készített katalógusokat adnak ki egy-egy terület, sőt egy-egy kérdés azon műveiről, amelyek megvannak a könyvtár saját állományában. Így pl. a pekingi Kínai Tudományos Akadémia Könyvtárában elkészült a könyvtár állományában meglévő bibliográfiák katalógusa, a matematikai és a grafikai művek katalógusa, az Akadémia Sanghaji Fiókjának Könyvtárában a biológiai művek katalógusa, a Pekingi Egyetemen és a Sanghaji Könyvtárban a klasszikus kínai irodalom válogatott katalógusa, a Nankingi Könyvtárban a bányagépekről, a fémkohászatról és a fémmegmunkálásról, a vizierőművekről stb. szóló munkák katalógusa.

AJÁNLÓ BIBLIOGRÁFIÁK

Az ajánló bibliográfiák rendszerint társadalmi-politikai témával foglalkoznak.

A témabibliográfiákat és az ajánló bibliográfiákat megküldik a területi, városi és községi könyvtáraknak, a szakszervezeti könyvtáraknak és a művelődési klubok gondozásában működő olvasóteremnek. Ezek a bibliográfiák nemcsak a könyvek kiválasztását segítik, hanem az állománygyarapítás alapjául is szolgálnak.

A nem túl nagyszámu személyi bibliográfia közül elsősorban a MAO CE-TUNG-ról szóló bibliográfiákat kell megemlítenünk. A Kínai Népi Egyetem Könyvtára MAO CE-TUNG munkáinak teljes bibliográfiáját készíti; már eddig 800 tételt gyűjtöttek össze. A készülő bibliográfia annotálva adja majd a címleírásokat; a tervek szerint időrendi beosztást fognak alkalmazni és a következők mutatók fogják kiegészíteni a bibliográfiát: névmutató, földrajzi mutató, tárgymutató és az idézetek mutatója. A könyvtárak most dolgoznak a mai Kína vezetői által írott munkák kis válogatott ajánló bibliográfiáján.

GYARAPITÁSI JEGYZÉKEK

Igen gyakran találkozhatunk az egyes könyvtárak új beszerzéseinek jegyzékével. A pekingi Kínai Tudományos Akadémia Könyvtára hetenként ad ki jegyzéket új beszerzéseiről, hét sorozatban. Ezeket megküldi a nagyobb könyvtáraknak és az ország tudományos dolgozóinak. A Pekingi Könyvtár havonként ad ki válogatott kimutatást az állomány gyarapodásáról, 1000 példányban; ezekbe a kimutatásokba azonban csak a belföldi kiadványokat veszi fel, tekintettel arra, hogy a külföldi irodalmat a megfelelő központi katalógusban regisztrálják. (L. alább.)

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK CIKKBIBLIOGRÁFIÁI

Végül futólag meg kell emlékeznünk azokról a nyomtatott, vagy más eljárással készült katalógusokról, amelyek rendszerint a külföldi folyóiratokról, illetve a bennük foglalt cikkekről számolnak be. Így pl. a Tsing-hua Műegyetem Könyvtára közzétette az 1956-ban járó folyóiratok katalógusát; ez a bibliográfia azért is jelentős, mert a szóbanforgó könyvtár az ország központi műszaki

ki könyvtára. A nankingi Paleontológiai Intézet Könyvtára füzetenként közreadta a gyűjteményeiben meglévő külföldi folyóiratok cikkeinek jegyzékét. A nankingi Csillagvizsgáló Könyvtára 1958 óta közlésezi a szűkebb szakterületre vonatkozó, s általa előfizetett külföldi folyóiratok cikkeinek jegyzékét, több sorozatban.

KÖZPONTI KATALÓGUSOK Kinában igen nagy becsben tartják a központi katalógus intézményét és azt az állomány feltárásának és az anyag felhasználásának segítő szempontjából egyik legfontosabb eszköznek tekintik. 1957. szeptemberében több tucat koordináló központot hoztak létre. E szervek egyik feladata a központi katalógusokkal kapcsolatos munka megtervezése. A pekingi és a sanghaji koordináló központok országos hatáskörű intézmények, míg a többi csak néhány tartományra terjed ki. A koordináló központ munkájában azoknak a nagy könyvtáraknak a képviselői vesznek részt, amelyek a koordináló központ székhelyén működnek.

A PEKINGI KÖNYVTÁR KÖZPONTI KATALÓGUSÁNAK OSZTÁLYA A pekingi koordináló központ végrehajtó szerve a Pekingi Könyvtár Központi Katalógusainak Osztálya. Az Osztályra a következő feladatok végrehajtását bízák:

- 1/ a könyvtárak állományának felmérése országos viszonylatban;
- 2/ a központi katalógusok szerkesztésére vonatkozó terv előkészítése;
- 3/ a címleírás elveinek meghatározása;
- 4/ egyes központi katalógusok kiépítése;
- 5/ a központi katalógusokkal kapcsolatos munka koordinálása országos viszonylatban.

A központi katalógusok szerkesztésénél az alábbi három módszer egyikét alkalmazzák:

- 1/ az ugynevezett próbakatalógus módszerét, amelynek lényege az, hogy a vidéki könyvtár a Pekingből kapott témára központi katalógust készít a saját városa, illetve tartománya könyvtáraiban lévő anyagról, és azt gépirásos vagy sokszorosított kézirat formájában kiadja; a katalógust megküldik más könyvtáraknak; ezek megjelölik a saját gyűjteményükben meglévő kiadványokat és feltüntetik azokat a címeket, amelyek nem szerepelnek a kapott katalógusban. Ennek az anyagnak az alapján készíti majd el az anyakönyvtár a teljes központi katalógust;
- 2/ a nyomtatott katalógusok felvagdolásának és a témakatalógusok képzésének módszerét;
- 3/ a katalóguscédula-másolat küldésének módszerét, melynél a könyvtárak másolatot küldenek a kijelölt központba.

Tekintettel arra, hogy a könyvtárak által beküldött katalóguscédula-másolatokon az adott könyvtárban alkalmazott osztályozás szakjelzetei szerepelnek, egységesítést kell végrehajtani, azaz a cédulákat újra kell osztályozni. Ennek érdekében a Központi Katalógusok Osztálya táblázatot állított össze az egyes osztályozási rendszerek egymásnak megfelelő szakjelzeteiről. E táblázat segítségével naponta 200 cédulát lehet újra osztályozni.

PUBLIKÁLT KÖZPONTI KATALÓGUSOK Az alábbiakban közöljük a jelenleg publikált központi katalógus-típusokat:

1/ **K ö n y v e k k ö z p o n t i k a t a l ó g u s a**. A Központi Katalógusok Osztálya által szerkesztett egyik kiadványnak a kínai nyelven kívül angol címe is van: Union catalogue of accessions of Western books in Chinese libraries (Peking 1958.). Ez a kiadvány a külföldi beszerzések központi katalógusából vett anyagot tartalmazza; kb. 200 könyvtártól kap havonta katalóguscédula-másolatot, mintegy 10 000 példányban. A kiadvány, címének megfelelően, kizárólag nyugati nyelveken írott könyvek címét foglalja magában. Negyedévenként jelenik meg, két sorozatban (filozófiai tudományok és társadalmi tudományok, illetve egzakt tudományok és technika); beosztása szakrendi - a Pekingi Könyvtár osztályozási sémája szerint - az alosztályokon belül betűrendben. A címleírások eléggé részletesek; figyelembe veszik pl. a többkötetes kiadványok egyes kötetének címét is. A címleírás alatt a könyvtár szíglája (számok formájában) és sorszám szerepel. A tulajdonképpeni címanyagot a következő részek előzik meg: Utmutatás a katalóguscédulák készítésére vonatkozóan, tartalomjegyzék, előszó, a könyvtárak és a szíglák jegyzéke - területi bontásban, az osztályozási rendszer felépítése, a rövidítések jegyzéke. A füzet végén szerzői névmutató van.

A szóbanforgó katalógust A Sanghaji Könyvtárak külföldi beszerzéseinek központi katalógusa (Sanghaji, 1958) egészíti ki; ezt a publikációt a Sanghaji Könyvtár adja közre. A jegyzék három fő részből áll: orosz, nyugati, illetve japán nyelven írott művek; a csoportosítás a Pekingi Könyvtár osztályozási rendszere szerint történik; minden résznek külön szerzői névmutatója van. A címleírások nagyon egyszerűek, a többkötetes kiadványoknál csupán a kötetek számát adják

meg, mellőzve a címeket és a terjedelmet. A füzet rövid előszóval kezdődik, majd ezt követi a könyvtárak felsorolása (eleinte 13, jelenleg 18 könyvtár), szíglák jegyzéke, valamint az érdekesen felépített tartalomjegyzék, mely egyttal az osztályozási rendszert is adja.

A Nankingi Könyvtár tervbe vette, hogy központi katalógust készít azokról a külföldi könyvekről, amelyek Kiangsu tartomány könyvtárában vannak, lévén Nanking a tartomány fővárosa.

2/ Az általam megismert folyóirat központi katalógusok könyv alakúak. Ezek közül a Kína 47 főiskolai könyvtárában lévő külföldi folyóiratok jegyzéke (Peking, 1958) pl. 12 044 folyóiratot ölel fel, s 1955-ig tükrözi a könyvtárak külföldi folyóiratállományát. A Nankingi Könyvtár Union catalogue of scientific periodicals in Nanking libraries (Nanking, 1957) című kiadványa az orosz, nyugati és japán folyóiratok anyagát regisztrálja, a XVIII. századtól 1956-ig. A harmadik megismert publikáció a Tudományos Akadémia sanghaji fiókjának könyvtárában készül, s csupán a Kínai Tudományos Akadémia egy városban lévő könyvtárainak hálózatára szorítkozik. Címe Orosz és Nyugati Folyóiratok Katalógusa (Sangháj, 1958.). A negyedik a Pekingi Egyetemi Könyvtár kiadványa, mely 1957-ben jelent meg és három kötetben felöleli a nyugati folyóiratokat (természettudományok és technika, humán tudományok), valamint a Központi Könyvtár és az intézeti könyvtárak orosz nyelvű folyóiratait.

A Pekingi Könyvtár Központi Katalógusok Osztályán jelenleg a következő központi katalógusok készülnek: a kínai folyóiratok központi katalógusa, két kötetben (1901-1949. október, és az 1949. október 1. utáni kiadványok), a japán folyóiratok központi katalógusa 30 kínai könyvtár állománya alapján, a nyugati folyóiratok központi katalógusa pedig 100 könyvtár anyaga alapján (kb. 15 000 cím).

3/ Kínában nagyon gyakoriak a különböző témákról szóló központi katalógusok; ezeket a próbakatalógus módszerével készítik. Így pl. előkészületben vannak a következő országos jellegű központi katalógusok: a forradalmi mozgalmak története Kínában (készíti a Kínai Népi Egyetem Könyvtára), a Pekingre vonatkozó irodalom központi katalógusa (készíti a Pekingi Könyvtár s a Fővárosi Könyvtár), a politikai és jogi irodalom központi katalógusa (a Csunkingi Könyvtár gondozásában), a mezőgazdasági irodalom központi katalógusa (Tiencsini Könyvtár), a könyvtártudományi irodalom központi katalógusa (Pekingi Könyvtár) stb. Az ilyen típusú központi katalógusok a retrospektív szakbibliográfiákat is helyettesíthetik.

Végül a Kínai Tudományos Akadémia egy városban belüli könyvtári hálózatára szorítkozik a nukleáris energiáról szóló könyvek központi katalógusa, mely 3 részből áll, s magában foglalja az 1958-ig kiadott kínai, japán, orosz, illetve nyugati nyelven megjelent kiadványokat.

A Pekingi Könyvtár, a központi katalógusok terén végzett összehangoló munkáján kívül nyilvántartja a folyamatban lévő bibliográfiákat is. Ezt a munkát csak 1958 őszén kezdte.

KUTATÓ - ÉS MÓDSZERTANI MUNKA A KÖNYVTÁRÜGY TERÜLETÉN

Mint hogy a kínai könyvtárak egész tevékenysége kifejezetten gyakorlati jellegű, nem csodálkozhatunk azon, hogy az elméleti és módszertani, illetve bibliográfia-elméleti munkát jóval kevesebb figyelemben részesítik, mint azt a sok bibliográfát, amelyek az ország sürgős politikai és gazdasági szükségleteit hivatottak kielégíteni.

Csupán egyetlen olyan kiadvánnyal ismerkedhettem meg, amely teljes egészében a bibliográfiáról szól; címe: Általános bibliográfia. Tankönyv a Pekingi Egyetem könyvtáros hallgatói számára. A második kiadásban ilyen fejezetek vannak: A bibliográfia tárgya és jelentősége. A bibliográfia típusai és fajtái. A bibliográfiai készítésének módszertana.

A Pekingi Könyvtár módszertani osztálya által kiadott, és a nagy, egyetemes, illetve szakkönyvtárak részére szóló Könyvtári Munka c. folyóiratban bibliográfiai tárgyú cikkeket is találhatunk. A Tudományos Tájékoztatás c. havi folyóirat a dokumentáció elméleti kérdéseivel foglalkozik, s a Tájékoztató Intézet gondozásában jelenik meg. Ez utóbbiról az alábbiakban szólunk.

DOKUMENTÁCIÓ A mai Kínában, amely gyors ütemben fejleszti iparát, nagy jelentősége van a tudományos-műszaki dokumentációnak. 1956-ban a Kínai Tudományos Akadémia Tudományos-Műszaki Tájékoztató Intézetet hívott életre.

TUDOMÁNYOS-MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÓ INTÉZET

Az Intézet kb. 500 munkatársat foglalkoztat. Kínai nyelvre lefordított néhány, a Szovjetunió Össz-szövetségi Tudományos Műszaki Tájékoztató Intézete által közreadott referáló folyóiratot. Ma mind a 13 szovjet referáló folyóiratot fordítják válogatva, és önálló referátumokat is készítenek az előfizetett külföldi folyóiratokból; ezt az anyagot a 17 sorozatban megjelenő, ugynevezett gyorstájékoztatóban adják ki. (1958-ban 1700 közleményt, 1959-ben 7000 közleményt adtak közre.) 1958-tól kezdve az Intézet nemzetközi méretű katalóguscédulákat ad ki a külföldi folyóiratokban megjelenő cikkek címlírásával; pillanatnyilag a gépgyártás, az elektrotechnika, a biológia és a mezőgazdaság anyagát dol-

gozza fel.

Az Intézet katalóguscédulái a folyóirat megjelenésétől számított fél éven belül érkeznek a könyvtárakba.

Az Intézet kéthavonként megjelenő kiadványa, a Science abstracts of China (Peking, 1957.) válogatva közli a kínai folyóiratokban közzétett cikkek annotált címleírását. A lap 1957-ben kínai és idegen nyelvű mutációban jelent meg, az annotációk angol vagy orosz nyelven készültek, 1958-tól kezdve valószínűleg három változatban (kínai, angol és orosz nyelven) fognak megjelenni a következő öt sorozatban: matematikai-fizikai tudományok, kémia és kémiai technológia, biológiai tudományok, geológiai tudományok, technika. Az idegen nyelvű változatokban idegen nyelven közlik a címleírásokat és az annotációkat; ezenkívül kínai nyelven adják a cikk címét, a szerző nevét és a folyóirat címét.

Az Intézet évi kimutatást ad közre a kínai tudományos intézetekben készült kutatásokról. 1958 júliusától kezdve megjelentetik a már említett Tudományos Tájékoztató c. elméleti jellegű folyóiratot, és témabibliográfiákat szerkesztenek az ország gazdasági szükségletei szerint. 1958-ban 176 ilyen bibliográfia készült.

Az Intézet 4 tudományos kabinetből és 4 osztályból áll. A tudományos kabinetek a tudomány és a technika egyes területeinek dokumentációjával foglalkoznak: 1/ gépgyártás és elektrotechnika, 2/ kémia és fémkohászat, 3/ matematika, fizika, mechanika, geológia, és építésügy, 4/ biológia, biokémia, agrár- és orvostudományok. Az osztályok kisegítő munkát végeznek: 1/ a tudományos titkárság az Intézetben folyó munka szervezését és a dokumentáció elméleti kérdéseit tanulmányozza, 2/ a könyvtár és a mikrofilm-állomás dokumentációs anyagot készít, gyűjt, tárol, és kölcsönöz; 3/ a külföldi kapcsolatok osztálya; 4/ adminisztráció.

A PEKINGI TUDOMÁNYOS-TÁJÉKOZTATÁSI K O N F E R E N C I A cikkét (7) :

A kínai Tudományos-Műszaki Tájékoztató Intézettel kapcsolatban az alábbiakban kivonatossan közöljük LI-SÖ-nek, az Intézet helyettes igazgatójának

1958-ban a kínai népi kormány a tudományos és műszaki dokumentációs és tájékoztatási munka fejlesztése érdekében programot dolgozott ki, amely a Tudományos-Műszaki Tájékoztató Intézetet, megerősítve és kibővítve, a dokumentáció és tájékoztatás központjává teszi. A Kínai Tudományos Akadémia - melynek keretébe az Intézet is tartozik - és a Kínai Népköztársaság Tudományos és Műszaki Bizottságának van alárendelve. A Bizottság 1958 novemberében Pekingben konferenciára hívta össze a tudományos tájékoztatásügy képviselőit. A konferencia a következő feladatok megvalósítását tűzte ki célul:

Egységes tájékoztatási hálózatot kell kiépíteni az egész Kínai Népköztársaságban; a tudományos és műszaki tájékoztatási munkát az egész Kínai Népköztársaságban fejleszteni kell; a tudományos és műszaki tájékoztatásnak a tudományos kutatást és a szocialista termelést kell szolgálnia; a munkát a Kínai Kommunista Párt irányítása szerint kell végezni, a "tömegekből kiindulva, a tömegek számára!" jelszó módszereinek megfelelően; a politikai szükségleteket valamennyi munkánál szem előtt kell tartani; a szakmai tájékoztatási intézményeken kívül valamennyi érdekelt kormányzati intézményt is be kell vonni a tájékoztatási munkába.

A konferencia határozata értelmében az Intézetnek a következő feladatokat kell végeznie:

1. A hazai és külföldi tudományos és műszaki szakirodalom valamennyi dokumentumfajtajából a legfontosabbak gyűjtése és rendezése.
2. A hazai és külföldi új tudományos és műszaki eredményekről való tájékoztatás.
3. A hazai és külföldi tudományos és műszaki ismeretágak fejlődésében mutatkozó irányzatok tanulmányozása.
4. Mindenféle fajta katalógustípusból a legfontosabb katalógusok beszerzése.
5. A tudományos és műszaki tájékoztatási munka elméletének, módszereinek és tapasztalatainak tanulmányozása, kutatása és terjesztése.
6. Egy, a dokumentáció és a tájékoztatás eszközeit ismertető és az egész országban bemutatandó állandó kiállítás megszervezése.

A Tudományos-Műszaki Tájékoztató Intézetten kívül egy sor szakdokumentációs intézmény is működik Kínában; ilyen pl. a Gépipari Minisztérium tájékoztató intézménye. 1958 decemberében a Tudományos-Műszaki Tájékoztató Intézet 10, az előzőhöz hasonló intézménnyel áll kapcsolatban. Egyébként a tájékoztató intézmények rendszere még csak most van kialakulóban.

A fenti tény korántsem jelenti, hogy Kinában nem folyik dokumentációs munka. A dokumentáció gyakran a könyvtárak tevékenységi körébe tartozik. Így pl. a Sanghái Könyvtár műszaki normákat, szabadalmi leírásokat, cégek katalógusait, prospektusait és kereskedelmi árjegyzékeket gyűjt, és ezt az anyagot speciális szakolvasókban a közönség rendelkezésére bocsátja. Egy sor könyvtár ujságkivágatokat dolgoz fel. Lefordítják a külföldi folyóiratokban megjelent cikkeket. Minden nagy könyvtár arra törekszik, hogy saját, jól felszerelt mikrofilm-állomással rendelkezék.

Végül rá kell mutatnunk arra, hogy a szóbanforgó munkák szoros kapcsolatban állnak az ország társadalmi-politikai és gazdasági életével. A bibliográfiai és dokumentációs központok gyakorlati célkitűzései - legalábbis pillanatnyilag - háttérbe szorítják az elméleti és módszertani feladatok végrehajtását. Ugy látszik, jelenleg azon van a hangsúly, hogy minél gyorsabban elvégezzék a használók számára sürgős munkát, és nem helyeznek olyan nagy súlyt a módszerek pontosságára.

A címleírásokban előforduló pontatlanságok oka az, hogy a dolgozók nem igen ismernek idegen nyelveket. Csak most rendelték el, hogy a könyvtárosoknak legalább egy idegen nyelvet el kell sajátítaniuk, sőt a könyvtáros szakon legalább két nyelvet kell a hallgatóknak megtanulniuk; a könyvtárakban még csak most fognak hozzá az idegen nyelvtanfolyamok megszervezéséhez.

A bibliográfiai munkák gyors fejlődése szükségessé teszi az összehangolást. Az összehangolással a Pekingi Könyvtár és azok a testületek foglalkoznak, amelyek valamennyi kínai könyvtár tevékenységét átfogják.

Eredeti cím: Prace bibliograficzne i dokumentacyjne w Chińskiej Republice Ludowej.
Megjelent: Przegląd Biblioteczny. 27. rocz. 1959. 4.no. 312-325.p.
OSzK ford.sz.: 2371

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. BAYERLEYOVÁ, Ema: Z čínského knihovnictví. = Knihovnk. 2.roč. 1957. 6.no. 185-186.p.
Kína könyvtárügyéről.
F 1890.
2. FENG CSUN-JÜN: Bibliografija v Kitajskoj Narodnoj Republice. = Szov.Bibl. 1954. 37.vúp. 53-60.p.
A Kínai Népköztársaság bibliográfiái.
F 1505.
3. PELCOWA, Janina: Prace bibliograficzne w Chińskiej Republice Ludowej. = Przegląd Biblioteczny. 27.rocz. 1959. 4.no. 312-325.p.
Bibliográfia és dokumentáció a Kínai Népköztársaságban.
F 2371.
4. CHI CHENG: Libraries in China today. = Libri. 9.vol. 1959. 2.no. 105-110.p.
Kína mai könyvtárügye.
F 2234.
5. CSAO-SI-LJAN: Centralizovannaja katalogizacija v Kitajskoj Narodnoj Reszpublike. = Szov.Bibl. 1957. 46.vúp. 99-104.p.
Központi katalogizálás a Kínai Népköztársaságban.
6. Novyj tom eszegodnika kitajskoj knigi. = Szov.Bibl. 1958. 52.vúp. 100.p.
A kínai könyvek évi bibliográfiája.
7. LI-SÓ: Das Zentrum für wissenschaftliche und technische Information in der Volksrepublik China. = Dokumentation. 6.Jg. 1959. 2.H. 45-47.p.
A tudományos és műszaki dokumentáció központja a Kínai Népköztársaságban.
8. RAFIKOV, A.V.: V bibliotekah Kitaja. = Bibliotekar' (Moszkva). 1959. 9.no. 47-51.p. illusztr.
Kína könyvtáraiban.
9. ZARZEBSKI, Tadeusz: Biblioteki w Chinach. "Wielki skok". = Bibliotekarz. 26.rok. 1959. 11-12.no. 356-363.p. Illusztr.
Kínai könyvtárak. "A nagy ugrás."
10. JEAN-BRUNHES-DELAMARRE, Mariel: Lecture publique et bibliothèques en Chine Nouvelle. = Bulletin d'Informations, Association des Bibliothécaires Français. 1955. 17.no. 274-278.p.
Az olvasás kérdései és a könyvtárak az új Kinában.
F 2138.
11. HU YANUI: Glänzende Zehn Jahre chinesische Bibliothekswesen. = Bibliothekar (Berlin). 14.Jg. 1960. 3.H. 258-266.p.
A kínai könyvtárügy ragyogó évtizede.
12. [Zehn] 10 Jahre Bibliothekswesen der Chinesischen Volksrepublik. = Zbl.Bibl. 74.Jg. 1960. 2.H. 141-142.p.
A Kínai Népköztársaság könyvtárügyének 10 éve.
13. CSAO CI: Bol'soj szkacsok v bibliotecsnom dele Kitaja. = Bibliotekar' (Moszkva). 1959. 3.no. 60.p. (U.a. Bibliothekar (Berlin). 13.Jg. 1959. 11.H. 1160-1162.p.)
Nagy ugrás a kínai könyvtárügy területén.
14. OEHLANDT, Helmut: Bibliothekswesen in der Volksrepublik China. = Zbl.Bibl. 71.Jg. 1957. 1.no. 64-65.p.
A Kínai Népköztársaság könyvtárügye.
15. GUIGNARD, Marie-Roberte: Les bibliothèques en Chine. = Bulletin d'Informations, Association des Bibliothécaires Français. 1955. 11.no. 271-273.p.
Kínai könyvtárak.
F 2137.
16. MEL'NIKOVA, T.: Bibliotecsnoe delo v Kitajskoj Narodnoj Reszpublike. = Bibliotekar' (Moszkva). 1954. 5.no. 23-29.p.
F. Bibliotekar' - A Könyvtáros. 1954. 5.sz. 19-25.p.

TÁJÉKOZTATÓ

MŰSZAKI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁRAK HÁLÓZATA CSEHSZLOVÁKIÁBAN

Csehszlovákiában - több jelentős rendelet és intézkedés után - 1959. július 9-én jelent meg "A csehszlovák könyvtárak egységes rendszeréről szóló 53/1959. Sb. számú törvény", (Könyvtári Figyelő, 1959. 9. sz. 28-32. p.) mely lefekteti a könyvtári hálózatok fejlesztésének alapjait (5. §). A törvény megjelenése előtti években (főleg 1948-tól) már megindult a csehszlovák könyvtárak egységes hálózatának kialakítása. 1953-ig nagyvonalakban kibontakoztak a különféle intézmények és minisztériumok hatáskörébe tartozó könyvtárak együttműködésének elvei.

1952. január 2-án jelent meg "A könyvtárak együttműködéséről és a nemzeti bizottságok könyvtárügyi feladatairól" c. rendelet, mely - az 1959. július 9-i törvényhez hasonlóan - az Oktatás- és Művelődésügyi Minisztériumot (akkor Tájékoztatás- és Propagandaügyi Minisztérium) bizza meg az összes csehszlovák könyvtárak központi szakmai felügyeletével. A minisztérium mellett 1955-ben Központi Könyvtárügyi Tanács létesült, (ugyanakkor Szlovákiában életre hívták a Szlovák Könyvtárügyi Tanácsot) melynek számos szekciója - a többi között a Műszaki Könyvtárak Szekciója is - működik. (A csehszlovák könyvtárügy fejlődéséről és felépüléséről jó összefoglaló: NABATOVA, M. B.: A Csehszlovák Köztársaság könyvtárügye c. dolgozata. Magyarul megtalálható a KMK Könyvtártudományi Szakkönyvtárban 2228. fordítási szám alatt.)

1960-ban a hálózati rendszer jelentős lépésekkel fejlődött: létrehozták a műszaki és mezőgazdasági könyvtárak hálózatát.

A műszaki hálózat központja a prágai Állami Műszaki Könyvtár, melyet a nagymultú Műszaki Főiskolák Könyvtárából 1960. ja-

nuár 1-én szerveztek át. Az 1960. március 1-vel életbelépő alapszabály szerint az új könyvtár az Állami Műszaki Fejlesztési Bizottság hatáskörébe kerül (e bizottságot 1959 elején hozták létre) és az ország műszaki könyvtárainak központi irányítása mellett a műszaki bibliográfia és dokumentáció központi intézménye is. (A rendelet magyar fordítása megtalálható a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban 2432 fordítási számon.) A kérdéssel kapcsolatban még a következő ujjabbkeletű magyarnyelvű irodalom áll rendelkezésre a könyvtárban:

NABATOVA, M. B.: A műszaki dokumentáció és a műszaki könyvtárak tájékoztató munkája Csehszlovákiában (2198. ford. sz.).

KLIKA, Jaroslav: A Műszaki Könyvtárak Szekciójának új szerepe és feladatai. (Ford. sz.: 2390)

DERFL, Antonin: Javítsuk a műszaki és gazdasági tájékoztatást. (Ford. sz.: 2389) - A cikk az Állami Műszaki Fejlesztési Bizottság mellett működő Műszaki Gazdasági Tájékoztatási Bizottság funkcióival és munkájával foglalkozik.

A mezőgazdasági könyvtárhálózat létesítéséről szóló rendelet szövege a 2423. fordítási szám alatt található meg. A rendelet szerint a hálózat központja a Csehszlovák Mezőgazdasági Tudományos Akadémia Központi Könyvtára, A módszertani és bibliográfiai koordináció mellett a központi könyvtár a hálózathoz tartozó könyvtárak állományának gyarapítását is irányítja és koordinálja az új beszerzéseket.

HOGYAN KÉSZÜL AZ ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA?

ARMITAGE, John: Making The Encyclopaedia Britannica. = *Library of Theoria*. 62. vol. 1960. 5. no. 146-149. p.

Hogyan készül az Encyclopaedia Britannica.

Az E. B. londoni szerkesztője leírja, milyen szerkesztési és kiadási gyakorlat teszi lehetővé, hogy biztosítani tudják ennek az irányító szerepet betöltő enciklopédiának állandó revízióját. A londoni és a chicagói kiadóhivatal és szerkesztői elvi vonatkozásban közös tanácsadó testület támogatja. A lehetőséghez képest az egész ismeretanyag 57 szakcsoportba, ún. osztályba van felosztva. Az egyes osztályok élén egy-egy fő szaktanácsadó áll; sok osztály számtalan alosztályra bomlik, ezek munkájának figyelemmel kísérését is egy-egy szaktanácsadó végzi. A szaktanácsadók nem tagjai a szerkesztőségnek, hanem szakterületük legkiválóbb képviselői, szerte a világon.

Amikor egy-egy szakcsoport revíziója

szükségessé válik, az ebbe a területbe vágó valamennyi cikket - ivekre ragasztva - a fő szaktanácsadóhoz juttatják. A fő szaktanácsadó az egész szakterületet globálisan átnézi, döntésekre darabolása tekintetében, tanácsot ad abban, hogy az egyes részek megfelelő szakemberekhez kerüljenek. Az egyes szakemberek megállapítják a hozzájuk juttatott részek korszerű voltának mértékét, s azt, mennyiben szorulnak átdolgozásra; ugyancsak ők tesznek javaslatot egyes cikkek elhagyására, illetve újak beiktatására is.

A szerkesztőségben minden egyes szakcsoportnak megvan a maga szerkesztője; ő a felelős a cikkek visszajuttatásáért és a szakterületbe vágó valamennyi kiadási kérdés intézéséért. Az ő feladatkörébe vág, hogy az illető cikk a megszabott terjedelmű legyen, és hogy beilleszkedjék az E. B. általános keretébe.

Végül megemlíti a szerző néhányat azok közül a nehéz problémák közül, amelyek a nyomtatás és a bekötöttség terén felmerülnek, s ismerteti azokat a nehézségeket, amelyekkel az ilyenfajta nemzetközi együttműködés során - pl. eltérések egyeztetése, fordítás stb. tekintetében - meg kell küzdeniük.

AZ E. B. - A HOGY EGY KUTATÓ LÁTJA...

EINBINDER, Harvey: A straight look at the Encyclopaedia Britannica. = *New Zealand Library*. 23. vol. 1960. 7. no. 172-180. p.

Összintéző az Encyclopaedia Britannica-ról.

A szerző bevezetőül elmondja: amikor barátai értesültek róla, hogy az E. B. bírálatára készül, eleinte elnézően mosolyogtak; amikor azonban látták, hogy nem tréfáról van szó, azt mondták, eszét vesztette. Ugy gondolták ui., hogy "az ismeretek ezen alapos tárházának" kritikája egyértelmű az örültséggel. Akkor döbent a szerző tulajdonképpen rá, hogy az E. B. a köztudatban nem is mint csak egyszerű tájékoztatói segédkönyv szerepel, amely - akár csak Vergilius Dantét, - biztos kézzel vezeti el az olvasót az vilátság által eddig összegyűjtött tudásanyag világában, hanem a tudományosság testet öltött megszemélyesítője, amelyhez - vita esetén - mindenkor mint végső fórumhoz lehet appellálni. Annál inkább lelkiismereti kötelességének érezte ezek után, hogy felhívja a figyelmet azokra a hiányosságokra és hibákra, amelyek - véleménye szerint - az utóbbi fél évszázad egymást követő kiadásában egyre szembezőkőbbé váltak.

A szerző az E. B. legújabb kiadásait a következő pontokban marasztalja el:

A múltban az egyes kiadások átlagosan 25 évenként jelentek meg. Az új kiadás közzétételéig nyomásuk változatlan alakban történt. 1929 óta az egyes kiadások kiegészítése, javítása folyamatosan megy végbe, új lenyomat közzétételére pedig évenként kerül sor. Éppen azért el lehetne várni, hogy minden címszó alatt a legfrissebb és legkorszerűbb tudományos megállapítások legyenek. Ezzel szemben az a helyzet, hogy a tudományszakok szinte valamennyi területén a klasszikussá vált régebbi kiadások lerövidített terjedelmű, de egyébként változatlan formában közölt cikkeit látjuk viszont.

G. WASHINGTON, A. LINCOLN, T. JEFFERSON, W. WILSON életrajzát például az 1929. évi tizennegyedik kiadásból, DANTE, CHAUCER, CERVANTES, POPE, BYRON, BROWNING, SWIFT, SWINBURNE, GOETHE, BAUDELAIRE, VERLAINE, RIMBAUD, LEONARDO, RAPHAEL, DÜRER, TIZIAN, BOTTICELLI, BACH, MOZART, BEETHOVEN, SCHUMANN és WAGNER életrajzát és méltatását az 1910-11. évi tizenegyedik kiadásból, - a SOPHOKLES, ARISTOPHANES, PINDAR, VIRGIL, PASCAL, MILTON, THACKERAY, CONGREVE, COLERIDGE, SHELLEY,

LEIBNITZ, VOLTAIRE, MICHELANGELO, RUBENS, REMBRANDT, TINTORETTO és VELASQUEZ címszavak cikkeit pedig egyenesen az 1875-1889. év folyamán megjelent kilencedik kiadásból vették át az új kiadásba. Igaz, a valószínűleg szövegezésben megjelent cikkek egyike-másika klasszikussá vált szerzőtől származik, javarészüket azonban lapos, megfakult stílusú, szürke tényközlés; az utóbbiak esetében tehát semmi sem indokolja a porlepte anyag újra még újra való megismérlését.

Egyik-másik kiemelkedő irodalmi nagyság, így SHAKESPEARE és MILTON ismertetése során pusztán tényközlésre szorítkozik az E. B. A SHAKESPEARE-nek szentelt 24 lapnyi ismertetésben nem jutott hely egyetlen sor idézetre, darabjainak vagy jellemeinek semmiféle elemzésére. MILTON művészetének jellemzése ebben az egyetlen semmitmondó sorban merül ki: "Az elvesztett paradicsom a világ mindössze néhányra tehető monumentális műremekének egyike..." Ugyanennek a hiánya ütközik szembe a DOSZTOJEVSZKIJ-ről szóló cikkben. Ezzel szemben HOMÉROSZ Iliasza és Odysseája, továbbá LUCRETIVS De rerum natura c. műve megfelelő irodalmi méltatásban részesül. Egyébként a görög és római írókról, költőkről szóló cikkek nem szűkölködnek eredeti idézetekben sem; ezeknek viszont következetesen mellőzik angol nyelvű fordítását.

Mostoha és következetlen eljárásban részesülnek a zeneszerzők is. Nincs szó például az E. B.-ban MOZART szimfóniáiról, koncertóiról, kamarazenéjéről, MAHLER G. kilenc szimfóniájáról, VAUGHAN Williams 1926 utáni kompozícióiról. S bár a Music címszó alatti cikkben ezt olvashatjuk: "... öt évvel halála után BARTÓK-ot általában sok vonatkozásban kora szinte valamennyi zeneszerzőjénél nagyobbak tekintették...", BARTÓK életrajza mégis mindössze 16 sorból áll; ebben csupán két műve, A kékszakállu herceg vára és A Csodálatos mandarin nyer említést, nem esik azonban szó kvartettjeiről, noha BEETHOVEN óta a kamarazenének talán ezek jelentik legkiemelkedőbb alkotásait.

Az újabb eredmények közlésének hiánya, az elmaradottság és következetlenség - a szerző szerint - leginkább az archeológiai cikkek terén szur szemet. Példaként felhozta, hogy az Aegean Civilization (Égei-tengeri civilizáció) címszó alatt a krétai kultúrával kapcsolatban szó sem esik a MINOS király palotájában talált többszáz agyagtábla megfejtéséről, noha annak híre az 1950-es évek tudományos szenzációjaként járta be a világot. Pedig hósteltőként M. VENTRIS, a táblák zseniális fiatal megfejtője címszót kapott az E. B.-ban; ennek az eseménynek az Égei tengeri kultúra megítélésében való kihatására viszont már sehol sem került sor. Ugyanigy, észelszót utalásokban történt csak a híres Holt-tengeri tekercsekről is emlí-

tés; nem tűnik ki azonban ezekből ennek a lehetnek sem a palesztinai archeológiára, sem a szentírásstudományra való óriási jelentősége.

Ugyanakkor, amikor ilyen nagyjelentőségű dolgok kellő ismertetésére nem jut elegendő hely, csip-csup földrajzi helyek címszavainak nyilván az E. B. kelendőségének előmozdítására - se szeri, se száma.

Azután megemlíti a szerző az E. B. egyes ténybeli tévedéseit (ilyen pl. a waterlooi csatában BLÜCHER és WELLINGTON találkozásának időpontja, KOLUMBUS születésének éve stb.), s rámutat néhány gyermekes megállapításra (pl. NAGY KÁROLY "noha négy felesége közül hárommal szemben odaadó hitvestárként viselkedett, ugyanakkor öt kedvesétől törvénytelen leaszarmazottai is voltak", vagy a Calligraphy címszó alatti tanácsadás: "A mai élet hajszája nem kedvez a gondos kézírásnak. A tul sok és túl gyors írással elhanyagoljuk a betűk kialakítását, és alacsonyabb írásszínvonalal is beérjük. Megtalálhatjuk azonban annak az utját-módját, miképpen alkalmazhatunk kétféle írásmódot: egy közönséges, durvább hétköznapi és egy ünnepi jellegű írást... A folyamatos, modern írásmód el-sajátítására ajánlható a Mr. HEWITT-féle Oxford Copy Books-sorozat").

Az E. B. sajnálatos elmaradottságáért a szerző a kiadók üzleti politikáját teszi felelőssé. A cikkek szerzői rendkívül alacsony díjazásban részesülnek, pedig az eladott példányok száma és így a befolyó összeg az ügyes hírverés és a szíves kolportálás következtében nő. - A követett gyakorlat kiáltó ellentétképpen megemlíti végül, hogy az egyik kiadó Szovjetunió-beli tanulmányutjáról visszatérve, párhuzamot vont a szovjet és amerikai tudományos állapotok között, s kikelt az amerikai tudósok és nevelők kiáltóan alacsony fizetése ellen. Attól azonban továbbra is tartózkodott ez a kiadó, hogy a maga területén tetté váltsa a tapasztaltakat. Pedig az ilyen felvilágosult ellemű tett többet használna az amerikai nevelés-ügy fejlesztésének, mint a szovjet természettudomány és a technológia versenyre hívó eredményeire vonatkozó megannyi szónoklat és megállapítás.

- . -

A New Zealand Libraries szerkesztőjének a cikkhez fűzött megjegyzéséből kiderül: a cikk olyan nagy hullámokat vert, hogy szerzője bejelentette, "The myth of the Britannica" (Az E. B. mítosza) címen most már könyvalakban kívánja bizonyítani, "hogyan nőtt nemzeti legendává ez a fogyatékos tájékoztatói segédkönyv".

KÖNYVTÁROSKÉPZÉS INDIÁBAN

SHARMA, Jagdish Saran: Library education in India. = Indian Librarian. 15. vol. 1960. 2. no. 51-53. p.
A könyvtárosképzés Indiában.

Az első könyvtáros iskolát 1887-ben Melvil DEWEY létesítette a Columbia Egyetemen. Angliában nagyon későn, csak 1921-ben alakult a londoni könyvtáros iskola.

Indiában nem angol, hanem amerikai hatás érvényesült e téren: Melvil DEWEY tanítványát, BORDON amerikai könyvtárost meghívta a Baroda-i maharaja országába a könyvtárügy szervezésére. A könyvtárosképzés Indiában 1915-ben indult, amikor Panjab államban egy másik amerikai, Asa DON DICKINSON oklevelet nyújtó könyvtáros tanfolyamot szervezett.

India nagy könyvtárosa, Dr. S. R. RANGA-NATHAN Londonban tanult és hazatérése után, 1929-ben a Madraasi Könyvtáregyesület égisze alatt indított könyvtáros tanfolyamot, amelyet később, 1931-ben átvitt a Madraasi Egyetemre. Az Andhirai Egyetem 1935-ben, a Calcuttai Nemzeti Könyvtár ugyancsak 1935-ben indított könyvtárosképző tanfolyamot.

Azóta az egyetemek egész sora tart fenn ilyen szakot, amelyek diplomát adnak. Messze az élen jár e tekintetben a többi államok előtt Panjab állam. Itt továbbképző könyvtáros tanfolyam is működik és a könyvtártudományi szakirodalom is szép reményekre jogosít. India kormánya és felsőoktatási szervei is nagy gondot fordítanak a könyvtárügyre. A kormánypolitika jelentékeny lépése volt a Delhi-i Egyetemen a Könyvtártudományi Intézet felállítása.

AZ NDK

DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONTJA

Néhány adat a Német Demokratikus Köztársaság dokumentációs központjának (Institut für Dokumentation, Berlin) 1959. évi tevékenységéről:

1. Figyelőszolgálat a dokumentáció tárgyköréből (havi szolgáltatás)	db
Rendszeresen feldolgozott folyóirat	103
Feldolgozott folyóirat-szám	1258
ebből NDK-ból származó	360
egyéb szocialista országokból származó	233
egyéb országokból származó	659
Feldolgozott közlemények (figyelőkartonok) száma	739
2. Irodalomkutatás	
Szolgáltatott bibliográfiai leírás	40 455
Le nem zárt irodalomkutatások címállománya, 1959. dec. 31.	9 842
3. Irodalmi anyag beszerzése és közvevítése	
Külföldről	10 000
ebből vállalati prospektus, kutatási jelentés, stb.	3 050
Vállalati házi folyóirat vagy újság	200
4. Fordításnyilvántartás	
Bajelentett fordítás	19 447

Nyilvántartott fordítás, 1959. dec. 31.	149 891
Folyóiratfordítás	33 499
Igényelt fordítás	3 138
Szolgáltatott fordítás	3 313

5. Szakkönyvtár	
Állomány, 1959. dec. 31.	2 757
Kurrens folyóirat	230

6. Publikációk	
„Dokumentation” folyóirat megjelenési példányszáma az év végén	1 305
ebből külföldi előfizetése (cserépéldányokon kívül)	592

(Dokumentation 1960. 3. no. 72. p.)

BULGÁRIA KÖNYVTÁRHÁLÓZATA

A népi hatalom 15 éve alatt Bulgáriában a könyvtárak száma 6955-ről 14 733-ra növekedett. Ez idő alatt 6 könyvtári hálózat épült ki:

1./ Az állami általános gyűjtőköri könyvtárak központi hálózata. Ennek élén az állami V. Kolarov könyvtár áll. E hálózathoz tartozik a 15 megyei, 4 városi könyvtár, valamint a 3 városi gyermekkönyvtár is.

2./ 4562 könyvtárat magába foglaló népkönyvtári hálózat. E könyvtárak több, mint 60 százalékának állománya meghaladja az 500 kötetet.

3./ 3967 könyvtárat felölelő szak-szervezeti hálózat. Ezek közül 62 százalékának van 500 kötetet meghaladó állománya.

4./ 6112 könyvtárból álló iskolai hálózat. Ezek 27,4 százalékának van 500 kötetten felüli állománya.

5./ 17 felsőoktatási könyvtár és e könyvtárak fiókjainak hálózata.

6./ A Bolgár Tudományos Akadémia könyvtári hálózata, melynek élén központi könyvtár áll és 51 intézet könyvtára tartozik hozzá.

1958 végén a bolgár könyvtárak összállománya 15,2 millió volt. (Technické Knihovna. 1960. 4. no. 92. p.)

A LONDONI WIENER LIBRARY

Adolf EICHMANN elfogása és a közeljövőben Izraelben való felelősségrevonása egy a maga nemében egyedülálló könyvtárra, a londoni Wiener Library-re irányítja a figyelmet. Ez a könyvtár ui. kizárólagosan olyan dokumentumokat tartalmaz, amelyek a Hitler-uralom által elkövetett bűnökről tanuskodnak.

A könyvtár alapítója, dr. Alfred WIENER, HITLER uralomrajutása után életcélként tűzte ki maga elé, hogy összegyűjti mindazokat a köny-

veket, folyóiratokat, napilapokat, ujság-kivágatókat, amelyek a náci-uralom által elkövetett bűnökről szólnak. A gyűjtést Amsterdamban kezdte el, egy kis hotelszobában, majd amikor a háboru kitörése már nyilvánvalóvá vált, Londonban folytatta. A háboru utolsó éveiben az anyag felkutatása és megszerzése egyre nehezebbé vált, s szinte kizárólag a semleges országok, főként Svájc, Svédország és Spanyolország útján történt. A háboru után a nácibűnösök felelősségrevonása jórészt a könyvtár állományának igénybevitelével ment végbe.

A könyvtár állománya jelenleg mintegy 50.000 könyvből, több ezer folyóiratról, napilapból és ujságkivágatból áll. (Liaison, 1960. October 77. p.)

ROMLIK A KÖNYVEK PAPIRJA

Az amerikai könyvtárosok az utóbbi évek során egyre nagyobb aggodalommal látták, hogy a könyvekhez felhasznált papir minősége a század eleje óta fokozatosan romlott, sőt már meazse elmaradt az ujságpapiré mögött. Az 1940-49. között gyártott könyvpapir szilárdsága a mult századnak már csak 36 %-a. A rossz

miűség okainak felderítésére s a hibák orvoslási módjának megállapítására a Council on Library Resources 49 500 dollár hitelkeretet nyújtott a Virginia State Library rendelkezésére. Ez a könyvtár szakemberek bevonásával 18 hónapi vizsgálat folyamán 500 db 1900-1950 év közötti, 32 db 1955-57 közötti, 24 db különböző koru könyv és 6 mai napilap papiranyagát elemezte.

A kísérlet során a 17. és 18. századi könyvállomány egyes darabjainak papiranyagát is megvizsgálták. A vizsgálat eredményeképpen a következőket állapították meg: a néhány száz éves könyvek papiranyaga több s z á z - s z o r, sőt egyes esetekben több e z e r - s z e r t a r t ó s a b b a mai könyvekénél; a régi könyvek papiranyaga lugos, a maiaké savanyu kémhatású; a mai papir rossz minőségének oka a sav-tartalom. A vizsgálat eredményét két jelentésben tették közzé; mindkettő ezt a szokatlan, de stilszerű kolofont tartalmazza: 'Nyomatott . . . a Council on Library Resources által a Virginia State Librarynek nyújtott kutatási segély költségén kikísérletezett állékony és tartós papíron . . . , amelynek hasznos élettartama elméletileg 300 év.' (L. C. I n f o r m a t i o n B u l l e t i n 19. vol. 1960. 30. no. 444-446. p.)

H I R E K

Journal of Education for Librarianship (Könyvtárosképzés) címen új amerikai könyvtártudományi folyóirat jelent meg 1960 nyarán. A folyóirat az Association of American Library Schools (Amerikai Könyvtárosképző Iskolák Szövetsége) hivatalos lapja (kiadóhivatala: University of Illinois Graduate School of Library Science, Urbana, Illinois), s a Szövetség - eddig külön-külön megjelenő - alábbi három folyóiratát egyesíti magában: Reports of the Meetings of the Association of American Library Schools, AALS Newsletter és AALS Directory.

A folyóirat a szerkesztőségi program szerint a következő kérdésekkel kíván foglalkozni: mit tanítanak a könyvtárosképző iskolákban, milyen módszerrel tanítanak, kik a tanárok, kik a növendékek, milyen kutatómunka folyik az iskolákban, mi az AALS felfogása, programja a könyvtárosképzés tekintetében, melyek a könyvtárosképzés közös problémái más szakmai iskolákkal, mik a külföldi könyvtárosképzés problémái, a könyvtárak változó szükségletei meny-

nyben befolyásolják a könyvtárosképzést? A lap szerkesztősége külföldi szerzők cikkeit és az olvasók leveleit különösen szívesen látja.

A Kongresszusi Könyvtár könyvállománya meghaladja a 12 milliót. A könyveket a raktárban szakrend szerint helyezik el. Mivel azonban a szakrendi elhelyezés a rendszer kézenfekvő előnyei mellett - azzal a nagy hátránnyal jár, hogy a rendelkezésre álló teret nem lehet gazdaságosan kihasználni, felmerült a gondolat: ne térjen-e át a könyvtár a mechanikus elhelyezésre a k a l m a z á s á r a. A két rendszer előnyeinek és hátrányainak tisztázását és összehasonlítását célzó vizsgálat költségeire a Council on Library Resources 5525 dollár segélyt nyújtott a Kongresszusi Könyvtárnak.

A 6 hónapra terjedő vizsgálat a következő területekre fog kiterjedni: a raktár különféle részeinek igénybevitel, az igénybevitel gyakorisága, a könyvtár használatát igénylő kutatómunka

fajtája, milyen haszonnal jár a kutatók számára maguknak a könyveknek megvizsgálása, s mily mértékben függ a raktár használata a gyűjtemények szakrendi elhelyezésétől. - Hasonló jellegű vizsgálatok folynak a chicagói és a yale-i egyetem könyvtárában is. (L. C. I n f o r m a t i o n B u l l e t i n 19. vol. 1960. 30. no. 435-436. p.)

A Lenin Könyvtár Könyvtártudományi és Bibliográfiai Osztálya «A S z o v j e t u n i ó k ö n y v t á r ü g y e» címen reprezentatív kiállítást készített, amely a következő részeket fogja tartalmazni:

- A szovjet könyvtárügy szervezete.
- A könyvboszerzés, állomány és katalógusok.
- Irodalompropaganda.
- Tervezés és nyilvántartás.
- A könyvtári munka normázása és racionalizálása.
- Könyvtári személyzet.
- A könyvtárak módszertani és bibliográfiai segítése.
- Szabadpolc.
- Gyermekekkel végzett munka tartalma és módszerei.
- A közművelődési könyvtárak nyilvánosságának és munkásságának jelentősége.
- (B i b l i o t e k a r' 1960. 7. no. 72. p.)

Tavaly ünnepelte az Ö s t e r r e i - c h i s c h e N a t i o n a l b i b l i o t h e k Mikrofilm központja 10 éves fennállását. A Központ alapját az UNESCO ajándékképpen kapott mikrofilm-felvévő-, másoló- és laboratóriumi berendezés vetette meg. A 10 év folyamán a Központ összesen 6079 megrendelésnek tett eleget, 683 423 mikrofilm-felvételt, 152 062 pozitív film-kópiát és 14 372 nagyítást készített. Eleinte a legnagyobb érdeklődés a kéziratok és a zeneművek iránt mutatkozott; az amerikai könyvtárak főként régi napilapok másolatait kérik; az izraeli Nemzeti és Egyetemi Könyvtár pedig az osztrák könyvtárakban található valamennyi héber nyelvű kézirat mikromásolatát rendelte meg. (B i b l o s, 9. Jg. 1960. 3. H. 161-162. p.)

A bécsi Ö s t e r r e i c h i s c h e N a t i o n a l b i b l i o t h e k (Osztrák Nemzeti Könyvtár) 1500-1930 közötti állományából egyetlen belső k a t a l ó g u s áll rendelkezésre. A katalógus kézzel írt, 22,5 x 17,5 cm méretű cédulái a sok használat következtében elrongyolódtak. 1958-ban hozzáfogtak a katalógus megújításához. A címleírásokat átala-

ktják a jelenlegi szabályzat szerint és IBM (International Business Machines Corp.) szimultán írógépekkel és Remington Rand írógéppel írják át a nemzetközi méretű katalóguscédulákra. A szöveget a vezérlőgépben írják, a rendszerbe bekapcsolt négy másik gép pedig villany-, illetve légszivós áttétellel, automatikusan sokszorosítja a szöveget. Minden egyes gép 6 példányban állítja elő a cédulákat. Eddig a régi katalógusnak mintegy 10 %-át sikerült így leírni. (B i b l o s. 9. Jg. 1960. 3. H. 159-160. p.)

A C s i t a l i s t e, a bolgár olvasómozgalom lapja kilencven éve, 1870. október 1-én jelent meg. A lap 1876-ban megszűnt. Azonos című és jelenleg is élő utódja 1911-től kezdve jelenik meg. (Csitaliste 39.g. 1960. 9. no. 2. p.)

A lipcsei D e u t s c h e Z e n t r a l - b ü c h e r e i f ü r B l i n d e (Vakok Német Központi Könyvtára) az NDK Művelődésügyi Miniszterének rendelete értelmében a következő hármas tevékenységet folytatja:

- 1./ németországi és külföldi vakoknak Braille-betűkkel átirat iróalmi és zeneműveket, továbbá «beszélő» könyveket kölcsönöz;
- 2./ ilyen műveket a vakoknak el is adhat;
- 3./ magnetofon-szalagra «beszélő» könyveket vesz fel.

Az intézet állománya jelenleg 22 000 kötet. A kikölcsönzött kötetek száma: 1958-ban 28 000, - 1959-ben 75 000 volt. 1960-ban az 1959. évi forgalom kétszeresére számítanak. A kikölcsönzés díj- és portómentes. (D e r B i b l i o t h e k a r, 14. Jg. 1960. 7. H. 782. p. és 8. H. 1004. p.)

A berlini Volk und Wissen (Nép és Tudás) kiadó fennállásának 15 éve alatt kerekén 260 millió példány könyvet s 152 millió napilapot és folyóiratpéldányt adott ki. (B ö r s e n b l a t t /Leipzig/ 127. Jg. 1960. 44. no. 689-699. p.)

A z I n t e r n a t i o n a l S t a n d a r d O r g a n i z a t i o n (Nemzetközi Szabványügyi Hivatal) Technikai Bizottsága (ISO/TC 37), Berlinben, tavaly tartotta 4. nemzetközi konferenciáját. A konferencián a következő tárgykörökben hoztak határozatokat: fogalmi elnevezések alapelvei, terminológiai szótár, nemzetközi szak kifejezések, többnyelvű szakszótárak készítése, a szótárszerkesztés módja, le-

lőhelycédulák készítése, nyelvek és országok rövidítése, szótárjelölések. A határozatok az ISO/TC 37. bizottság keretén belüli írásbeli szavazás után hatályba lépnek. (B i b l o a. 9. Jg. 1960. 3. H. 170-171. p.)

Vita folyik arról, milyen v é d ő b o - r i t é k o t tegyenek a kiadók a könyvekre. A könyvkereskedők általános panaszja, hogy a védőborítékok eredeti rendeltetésüket, a könyv védelmét, már csak mellékesen látják el. Fő céljuk a figyelem felkeltése. Mivel pedig anyaguk nem áll arányban művészi kivitelükkel, különösen ha lukkanyaggal vannak bevonva, könnyen piszkolódnak, rongálódnak. A közóhaj tehát: lássák el a kiadók a művészi kivitelben készült védőborítékokat valamilyen állítható műanyagból, pl. celofánból készült - újabb védőborítékkal. (B ö r s e n b l a t t /Frankfurt/ 16. Jg. 1960. 84. no. 1874-1875. p.)

S z l o v á k i á b a n annak érdekében, hogy az ifjúság és a könyv kapcsolata még bensőségesebbé és mélyebbé váljon, arra buzdítják a fiatalokat, hogy saját könyveik megjelenésére tervezzenek ex-libriseket. (C i t a t e l' 9. roč. 1960. 9. no. 396. p.)

A C o u n c i l o f L i b r a r y R e s o u r c e s (Könyvtári Alapok Tanácsa) 95 420 dollár segélyben részesíti az IFLA-t (International Federation of Library Associations - Könyvtáregyesületek Nemzetközi Szövetsége) a k a t a l o g i z á l á s szabványosítása tárgyában összehívandó nemzetközi konferencia költségeinek biztosítására. A konferencia helye: Párizs; időpontja 1961 tavasza vagy ősze. (L. C. I n f o r m a t i o n B u l l e t i n 19. vol. 1960. 6. no. 72. p.)

Tel Avivtól délre i. e. 7. századból való agyagserepet találtak. A cserép 14 soros héber levelet tartalmaz, amelyben egy paraszt az egyik judeai hercegtől lefoglalt kabátjának visszaadását kéri. Az írás minden valószínűség szerint a l e g r é g e b b i h é b e r n y e l v ű n y e l v e m l é k e k egyike. (B i b l o s. 9. Jg. 1960. 3. H. 167. p.)

A közismert R e c l a m - U n i v e r s a l b i b l i o t h e k kiadója, a lipcsei Reclam kiadóvállalat olvasókávéházat - vagy ahogy itt neveznék, "libressót" - nyitott meg. Az izléses kiállítású vitrinekben egyéb könyvo-

ken, valamint bel- és külföldi napilapon és folyóiraton kívül a Reclam-Universalbibliothek eddig megjelent több mint 1000 száma sorakozik. Így akarja a kiadó az általa összegyűjtött szellemi értékeket még közelebb vinni az olvasóközönséghez. (B ö r s e n b l a t t /Leipzig/. 127. Jg. 1960. 36. no. 566-567. p.)

A Csehszlovák Társadalmi és Természetudományi Ismereteket Terjesztő Társulaton belül létrejött a k ö n y v t á r o s s z a k - b i z o t t s á g. Az új bizottság feladata az, hogy a különböző könyvtárakat, e könyvtárak feladatait és munkáját a nagyközönséggel megismertesse. Az iskolákban is fognak könyvtári előadásokat tartani. A bizottság a szocialista munka brigádjaival ugyancsak fel akarja venni a kapcsolatot. (K n i h o v n i k 1960. 7. no. 214. p.)

Most jelent meg a Prágában az ötvenes évek elején felállított k ö n y v m u z e u m k a t a l ó g u s a. (Museum Knihy. Katalog. Praha, 1960. Národní Museum.) A muzeum a könyv fejlődését, történetét, a művészettel és kultúrával való egybefonódását időrendben, a legrégebbi időktől a 19. sz. elejéig mutatja be. A 19. század és a jelenkor anyagának rendezése most van előkészületben. (B ö r s e n b l a t t /Frankfurt/ 16. Jg. 1960. 83. No. 1857-1858. p.)

A Könyvtártudományi Szakkönyvtár nyitvatartási ideje a következő:

Hétfő:	14.00-17.00
Kedd:	14.00-17.00
Szerda:	14.00-17.00
Csütörtök:	9.00-13.30
Péntek:	9.00-13.30
Szombat:	9.00-11.00

A jelzett időpontokban, mind a könyv, mind a folyóirat és fordításgyűjtemény az érdeklődők rendelkezésére áll.

KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI FORDÍTÁSOK JEGYZÉKE

2371 - 2431

- F 2371. PELCOWA, Janina: Bibliográfia és dokumentáció a Kínai Népköztársaságban. /Prace bibliograficzne i dokumentacyjne w Chińskiej Republice Ludowej./ = Przegląd Biblioteczny. 27.rocz. 1959. 4.no. 312-325.p.
- F 2372. WALTER, Stone C.: Bevezetés. /A felnőttnevelés jelenlegi irányzatai./ /Introduction /Current trends in adult education./ = Library Trends. 8.vol.1959. 1.no. 3-8.p.
- F 2373. BLAKELY, Robert J.: Mi lesz a helyzet 1980-ban a felnőtt nevelés terén. /Nineteen eighty /not nineteen eighty-four/ = Library Trends. 8.vol. 1959. 1.no. 9-14.p.
- F 2374. MOLODCOVA, É.A.: A természettudományi irodalom bibliográfiai kérdéseinek megvitatása. /Obszuzsdenie voproszov bibliografii esztesztvonaucanoj literaturd./ = Szovetszkaja Bibliografija. 1960. 3/61. no. 151-157.p.
- F 2375. UHLIG, Edith: Több figyelmet a zenei irodalomnak! /Mehr Aufmerksamkeit der Musikliteratur! = Der Bibliothekar. 14. Jg. 1960. 4.H. 435-436.p.
- F 2376. A közművelődési könyvtárak munkájának súlyponti kérdései az 1960/61-es zenei irodalom beszerzése, feltárása és közvetítése területén. /Arbeitsschwerpunkte für das allgemeine öffentliche Bibliothekswesen auf dem Gebiet der Bereitstellung, Erschliessung und Vermittlung von Musikliteratur 1960/61./ = Der Bibliothekar. 14.Jg. 1960. 4.H. 436-438.p.
- F 2377. BOWERS, Fredson: A bibliográfia funkciója. /The function of bibliography./ = Library Trends. 7.vol. 1959. 4.no. 497-510.p.
- F 2378. STOKES, Roy: A bibliográfia tanítása. /The teaching of bibliography./ = Library Trends. 7.vol. 1959. 4.no. 582-591.p.
- F 2379. A szovjet könyvtudomány problémái. /Problemy szovetszkogo knigovedenija./ = Kniga, 2.vúp. M. 1959. 390-421.p.
A "Kniga" c. gyűjtemények szerkesztő bizottságának kibővített ülésén lezajlott vita ismertetése.
- F 2380. RANGANATHAN, S.R.: Kisebb gondolati egységek és nyilvántartásuk. /Micro thought and its service./ = Annals of Library Science. 4.vol. 1957. 4.no. 123-129.p.
- F 2381. EGGLESTON, Kathleen J.: A közművelődési és főiskolai könyvtáraknak az ipar részére nyújtott szolgáltatásainak fejlődése. /The growth of the technical side of public and college libraries./ = The Library World. 61.vol. 1959. 714.no. 105-108.p.
- F 2382. ZEKALLE, Reiner: A tízedes osztályozás /TO/ és a társadalomtudományok. /Die Dezimalklassifikation /DK/ und die Gesellschaftswissenschaften./ = Dokumentation. 7.Jg. 1960. 3.H. 65-70.p.
- F 2383. KUNC, J. - JEDLIČKA, J. - STRAKA, J.: A cseh könyvtárügyi irodalom 15 éve. 1945-1960. /Patnáct let české knihovnické literatury. 1945-1960./ = Praha, 1960, Orbis. 2., 46-47.p.
Az előszó és tartalommutató fordítása.
- F 2384. HANSON, C.W. - JANES, Marian: A konferenciákról szóló jelentések nincsenek mutatóval ellátva. /Lack of indexes in reports of conferences./ = Journal of Documentation. 16.vol. 1960. 2.no. 65-70.p.

F 2385. PHINNEY, Eleanor: A könyvtárakban folyó felnőtt-neveléshez szükséges kutató- és felmérő munka. /Research and evaluation needs in library adult education./ = Library Trends. 8.vol. 1959. 1.no. 72-81.p.

F 2386. A Fédération Internationale des Traducteurs /FIT/ első kongresszusának határozatai és ajánlásai. Paris, 1954. december 18-22. /Résolutions et recommandations du 1er Congrès de la FIT./ = Babel. 5.vol. 1959. 3.no. 161-174.p.

F 2387. LASSO de la VEGA, Javier: A könyvtárosi hivatás válsága és jövője. /Crisis y futuro de la profesión bibliotecaria./ = Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos. 68. tomo 1960. 1.no. 109-127.p.

F 2388. A dublini egyetem új könyvtárépülete tervezésére kiírt nemzetközi építészeti pályázat. /International architectural competition for a new library building./ 1960, Univ. of Dublin Trinity College, 31.p.

F 2389. DERFL, Antonín: Emeljük a műszaki és gazdasági tájékoztatás színvonalát. /Zkvalitnit' technické a ekonomické informace./ = Knihovník. 5.roč. 1960. 1.no. 6-9.p.

F 2390. KLIKA, Jaroslav: A Központi Könyvtárügyi Tanács Műszaki könyvtárak szekel-ójának új célkitűzései és feladatai. /Nové poslání a úkoly sekce technických knihoven./ = Knihovník, 5.roč. 1960. 1.no. 10-14.p.

F 2391. OSBORN, Andrew D.: Időszaki kiadványok. Helyük és kezelésük a könyvtárakban. /Serial publications. Their place and treatment in libraries./ = Chicago, 1955, American Library Association. 9-65.p.

F 2392. RENN, Ludwig: A gyermekirodalom lelki alapja. Megnyitó beszéd a Német Állami Könyvtár gyermekkiállításán. /Von der seelischen Basis der Kinderliteratur./ = Der Bibliothekar. 13.Jg. 1959. 2.H. 143-144.p.

F 2393. GESSINGER, Ursula: Szabadpolcos könyvtár gyermekek számára. /Freihandbibliotheken für Kinder./ = Der Bibliothekar. 13.Jg. 1959. 2.H. 211-214.p. Illusztr.

F 2394. SATUNOVA, A.N.: A gyermekkönyvtár tájismereti munkája. /Kraevedcseszkaja rabota detszkoj biblioteki./ = Detszkie biblioteki v pomoscs' kommuniszticeszkomu voszpitaniju. Moszkva, 1959. 74-83.p.

F 2395. MUHINA, N.N.: Tanítsuk a gyermekeket a szép megértésére. /Ucsim detej ponimat' prekrasznoe./ = Detszkie biblioteki v pomoscs' kommuniszticeszkomu voszpitaniju. Moszkva, 1959. 104-114.p.

F 2396. HRENKOVA, A.A.: Erősítsük a gyermekkönyvtárak szerepét a felnövekvő nemzedék kommunista nevelésében. /Uzsilit' rol' detszkih bibliotek v kommuniszticeszkom voszpitanii podrasztajucsego pokolenija./ = Detszkie biblioteki v pomoscs' kommuniszticeszkomu voszpitaniju. Moszkva, 1959. 7-21.p.

F 2397. WOLK, L.J. van der: A távgépiró a tudományos könyvtárak kölcsönző szolgálatában. /Der Fernschreiber im Leihverkehr der wissenschaftlichen Bibliotheken./ = Nachrichten für Dokumentation. 11.J. 1960. 2.H. 78-86.p. Illusztr.

F 2398. RUGGLES, Melville J.: A Szovjetunió Össz-szövetségi Könyvkamarája. /The All-Union Book Chambre of the U.S.S.R./ = Libri. 9.vol. 1959. 2.no. 117-124.p.

F 2399. WEISJOHN, Rhyllis: Faliújság utján történő kiállítás. /Bulletin board display./ = Wilson Library Bulletin. 34.vol. 1960. 8.no. 569-583.p. Bibliogr. 582-583.p. Illusztr.

F 2400. MAKAROVA, V.N.: A szakkatalógus - a tanuló ifjúság olvasásának irányító eszköze. /Szisztematiczeszkij katalog kak szredsztvo rukovodsztva csteniem skol'nikov./ = Szovetszkaja Bibliografija. 1959. 3/55/.no. 35-44.p.

F 2401. Munkára fel, a gyermekkönyvekért. /Zur Arbeit mit dem Kinderbuch./ = Der Bibliothekar. 13.Jg. 1959. 7.H. 709-722.p.

F 2402. RICHTER, Willibald: Hogyan támogatják a könyvtárak a politechnikai oktatást? /Wie können die Bibliotheken die polytechnische Bildung unterstützen?/ = Der Bibliothekar. 13.Jg. 1959. 8.H. 850-852.p.

- F 2403. BIERWAGEN, Marion: Jobb együttműködést a gyermekkönyvtárak és uttörőszervezetek között. /Bessere Zusammenarbeit Kinderbibliothek-Pionierorganisation./ = Der Bibliothekar. 13.Jg. 1959. 8.H. 906-910.p.
- F 2404. A gyermek- és ifjúsági irodalom az új tantervben. /Kinder- und Jugendliteratur im neuen Lehrplanwerk./ = Der Bibliothekar. 14.Jg. 1960. 1.no. 35-38.p.
- F 2405. KARPOVA, Sz.G.: Tárjuk fel a gyermekek előtt a költői művek gazdagságát és szépségét. /Razskryvaem pered det'mi bogatsztvo i kraszotu poéticeszkih proizvedenij./ = Detszkie biblioteki v pomocs' kommuniszticeszkomu voszpitaniju. Moszkva. 1959. 119-124.p.
- F 2406. IRMLER, J.: Az ifjúsági könyvtárosok képzésének megjavítása. /Za zlepšenie kvalifikacije pracovnikov s knihou medzi mládežou./ = Čítatel'. 8.roč. 1959. 3.no. 100-105.p.
- F 2407. SZTOL'NIC, M.: Hogyan segítjük a gyermekkönyvtárakat. /Kak mŷ pomogaem detszkim bibliotekam./ = Bibliothekar' /Moszkva/. 1959. 2.no. 56-60.p.
- F 2408. RÖSKE, Helmut: A politechnikai képzés új feladatok elé állít bennünket. /Die polytechnische Bildung stellt neue Aufgaben./ = Der Bibliothekar. 13.Jg. 1959. 7.H. 723-734.p.
- F 2409. FADEEVA, E. - FERNANDESZ, H.: A gyermekkönyvhétről. /K nedele detszkoj knigi./ = Bibliothekar' /Moszkva/. 1959. 2.no. 53-56.p.
- F 2410. PINT, A.: A könyvtárak feladatai a közoktatásügy átszervezésével kapcsolatban. /Zadacsi bibliotek v svjazii sz peresztrojkoj szisztemii narodnogo obrazovanija./ = Bibliothekar' /Moszkva/. 1959. 1.no. 2-6.p.
- F 2411. MEDVEDEVA, N.: Segítsük az uttörőket az olvasás mesterségének elsajátításában. /Pomocs' pioneram v ovladenii navukami i umenijami./ = Bibliothekar' /Moszkva/. 1959. 1.no. 45-47.p.
- F 2412. GORISZOWSKI, W.: Az iskolai és a közművelődési könyvtárak együttműködése. /O wspólpzacy bibliotek szkolnych z publicznymi bibliotekami powszechnymi./ = Bibliothekarz. 27.rok. 1960. 2.no. 34-39.p.
- F 2413. Tanulmányi napok a falusi olvasásról. /Journées d'études de la lecture publique rurale. 17-18 décembre 1959./ = Bulletin des Bibliothèques de France. 5. ann. 1960. 1-3.no. 21-40.p.
- F 2414. LUNDY, Frank A. - RENFRO, Kathryn R. - SCHUBERT, Esther M.: Kettős beosztás: címfelvételezés és tájékoztatás. /The dual assignment: cataloging and reference: a four-year review of cataloging in the divisional plan./ = Library Resources and Technical Services. 3.vol. 1959. 3.no. 167-188.p. Bibliogr. 188.p.
- F 2415. ELMER, Minnie: A zenei katalógus mint tájékoztatási eszköz. /The music catalog as a reference tool./ = Library Trends. 8.vol. 1960. 4.no. 529-537.p.
- F 2416. SMITH, Elizabeth E. - WATANABE, Ruth T.: A zenei könyvtár fejlesztésének szempontjai. /The music library in its physical aspects./ = Library Trends. 8.vol. 1960. 4.no. 604-613.p.
- F 2417. DUCKLES, Vincent: Bevezetés: A zenei könyvtáros 1960-ban. /Introduction: the music librarian in 1960./ = Library Trends. 8.vol. 1960. 4.no. 495-501.p.
- F 2418. A kórházkönyvtárakra vonatkozó iránylevek. /Mémoire indicateur sur les bibliothèques d'hopitaux./ = Libri. 10.vol. 1960. 2.no. 141-146.p.
- F 2419. A Deutscher Buchereiverband /Német Könyvtárosok Szövetsége/feladatai és céljai. /Aufgaben und Ziele des Deutschen Buchereiverbandes./ = Bücherei und Bildung. 12.Jg. 1960. 5.H. 153-154.p.
- F 2420. A közművelődési könyvtárügy a népművelés alapja. A berlini Keresztény Demokrata Unió tartományi pártkongresszusának határozata. /Öffentliches Büchereiwesen ist Grundlage der Volksbildung. Resolution des Landesparteitages der Berliner CDU./ = Bücherei und Bildung. 12.Jg. 1960. 2/3.H. 61-62.p.
- F 2421. LANGFELDT, Johannes: A német irodalom megfélemlő képviselője? /Überzeugende Repräsentanz?/ = Bücherei und Bildung. 12.Jg. 1960. 2/3.no. 62-63.p.
- F 2422. A kiadványok egyes fajtái. /Jednotlivé druhy tiskovin./ = Pravidla jmenného katalogu. Praha, 1959, SPN. 110-115.p.

F 2423. Mezőgazdasági könyvtárhálózat létesítése. /Zřízení síť zemědělských knihoven./

Kéziratból fordítva.

F 2424. LUHN, H.P.: Teljes automatizálás és önszabályozás egy átfogó tudományos tájékoztatási rendszerben. /Automation und Feedback in einem umfassenden wissenschaftlichen Kommunikationssystem./ = Nachrichten für Dokumentation. 10.Jg.1959. 4.H. 173-179.p.

F 2425. KITTEL, Peter: A Deutsche Staatsbibliothek szakkatalógusában dolgozó szakreferens munkájáról. /Aus der Arbeit eines Fachreferenten am Realkatalog der Deutschen Staatsbibliothek./ = Zentralblatt für Bibliothekswesen. 73.Jg. 1959. 4.H. 337-356.p. Bibliogr.passim.

F 2426. ROLLA, Franco: Természettudományos és műszaki folyóiratok Olaszországban. /Wissenschaftliche und technische Zeitschriften in Italien./ = Bücher und Zeitschriften Italiens. 2.Jg. 1959. 11.no. 2347-2351.p.

F 2427. A Nemzetközi Bibliográfiai Tanácskozó Bizottság Hivatala és a Természettudományok és Alkalmazott-Tudományok Dokumentációs és Terminológiai Tanácskozó Bizottsága képviselőinek közös ülése. Párizs, Unesco, 1960. március 9-11. /Réunion commune du Bureau du Comité consultatif international de bibliographie pour la documentation et la terminologie dans les sciences pures et appliquées./ Unesco /LBA/ Conf. 24/4-NS/1158/4.1-11.

P. Kivonatos fordítás.

F 2428. Kórházkönyvtári munka. Irányelvek, problémák és tapasztalatok. /Krankenhausbüchereiarbeit. Leitsätze, Probleme und Erfahrungen./ = Bücherei und Bildung. 12.Jg. 1960. 7.H. 273-283.p.

F 2429. LANGFELDT, Johannes: Kórházkönyvtári munka Svédországban. /Krankenhausbüchereiarbeit in Schweden./ = Bücherei und Bildung. 12.Jg. 1960. 7.H. 284-285.p.

F 2430. SCHMIDT, Hannelore: Könyvkocsi a kórházkönyvtárak számára. /Bücherwagen für Krankenhausbüchereien./ = Bücherei und Bildung. 12.Jg. 1960. 7.H. 293-294.p. Illusztr.

F 2431. Interjú az ünnepelttel. Látogatás a Zentralinstitut für Bibliothekswesenben. /Interview mit dem Geburtstagskind. Ein Besuch im Zentralinstitut für Bibliothekswesen./ = Der Bibliothekar. 14.Jg. 1960. 3.H. 231-243.p.

KÜLFÖLDI KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI FOLYÓIRATOK

1959 - 1960

Az alábbiakban a nagykönyvtárakba 1959-ben és 1960-ban járó, ill. 1960-ra megrendelt szakfolyóiratok jegyzékét közöljük. (Ahol csak egyik évben járt a folyóirat, vagy csak 1960-ra rendelték meg, ott kiírjuk a megfelelő évszámot.) A könyvtárak nevét a következőképpen rövidítettük:

AEK	Agrártudományi Egyetem Könyvtára (Gödöllő)
BMK	Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára
DEK	Debreceni Egyetemi Könyvtár
EK	Eötvös Lóránd Tudományegyetem Könyvtára
FSzEK	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
GK	Állami Gorkij Könyvtár
KMK	Orsz. Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ Könyvtártudományi Szak- könyvtára
KSHK	Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára
KSzFK	Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Könyvtára
M. . . .	Megyei Könyvtárak (feltüntetve a könyvtár székhelye)
MKK	Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtára
MTA	Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára
ODK	Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ
OE Bp.	Orvostudományi Egyetem Könyvtára, Budapest
OE Szeged	Orvostudományi Egyetem Könyvtára, Szeged
OGyK	Országgyűlési Könyvtár
OLK	Országos Levéltár Központi Könyvtára
OMgK	Országos Mezőgazdasági Könyvtár
OMK	Országos Műszaki Könyvtár
OPK	Országos Pedagógiai Könyvtár
PEK	Pécsi Egyetemi Könyvtár
SzEK	Szegedi Egyetemi Könyvtár
SzSK	Szegedi Somogyi Könyvtár

ABSTRACTOR. Library Association of Australia
Melbourne
KMK

ACCADEMIE E BIBLIOTECHE D'ITALIA
Roma
KMK
OMgK

ADVANCES IN LIBRARY SCIENCES
New York - London
KMK /1960/

AFLA NEWS LETTER. Asian Federation of
Library Associations.
Tokyo
MTA

AKTUALNE PROBLEMY DOKUMENTACJI NAUKOWO-
TECHNICZNEJ
Warszawa
KMK /1960/

ALA BULLETIN
Chicago, Ill.
KMK
EK

ALMANACCO DEI BIBLIOTECARII ITALIANI
(Olaszország)
KMK /1960/

AMERICAN DOCUMENTATION
New York
KMK ODK
OMK EK
OMgK BMK
OLK

ANAS DAS BIBLIOTECAS E ARCHIVES DE PORTU-
GAL
Lisboa
KMK /1960/

ANNAIS OF BIBLIOGRAPHICAL SCIENCE
(India)
KMK /1960/

ANNALS OF LIBRARY SCIENCE
New Delhi
KMK
BMK

ANNALS OF THE SOCIETY OF LIBRARY SCIENCE
(Japán)
KMK /1960/

DAS ANTIQUARIAT
Wien
KMK /1959/
EK

ARBEITSBLATTER FÜR BETRIEBLICHES
INFORMATIONSWESEN
Frankfurt am Main
KMK

ARCHIV DER GEGENWART
Wien
M Győr /1959/

ARCHIVES, BIBLIOTHEQUES ET MUSÉES DE
BELGIQUE
Bruxelles
KMK
OLK

ASLIB BOOK LIST
London
KMK
MTA
OMK
EK

ASLIB PROCEEDINGS
London
KMK EK
MTA PEK
OMgK
OMK

ASPECTS OF LIBRARIANSHIP
Department of Library Science
Kent, Ohio
KMK /1960/

ASSISTANT LIBRARIAN
London
KMK /1960/

AUSTRALIAN LIBRARY JOURNAL
Sydney
KMK
GK /1960/

BABEL. Revue internationale de la tra-
duction
/NSzK/
KMK /1960/
DEK /1960/

LA BIBLIOFILIA
Firenze
KMK
MTA
EK
SzEK

BIBLIOGRAFIA BIBLIOGRAFII I NAUKI O KSIĄŻCE.
Bibliographia Poloniae Bibliographica
Łódź
KMK

BIBLIOGRAPHISCHE BERICHTE. Neue Folge der
Bibliographischen Beihefte zur Zeit-
schrift für Bibliothekswesen und Bib-
liographie.

Frankfurt am Main

KMK
EK
SzEK

BIBLIOGRAPHICAL NEWS. UNESCO
Paris

KMK

BIBLIOGRAPHIC INDEX
Washington

KMK
MTA
EK

BMK
SzEK

BIBLIOGRAPHISCHE MITTEILUNGEN ZUM
BIBLIOTHEKSWESSEN

Berlin

KMK
MTA
SzEK

BIBLIOTECONOMIA
Barcelona

KMK
MTA

BIBLIOTECSNO-BIBLIOGRAFICESZKAJA INFORMA-
CIJA BIBLIOTEK AKADEMII NAUK SZSZZSR I
AKADEMII NAUK SZOJUZNUH RESZPUBLIK

Moszkva

MTA

BIBLIOTEKAR
Beograd

KMK
MTA
ODK

DEK
SzEK

BIBLIOTEKAR'
Moszkva

KMK
MTA
ODK
OGyK
OMgK
OMK
OPK
EK
AEK
BMK
DEK
KSzFK
MKK
PEK
SzEK
FSzEK
GK
SzSK

M Eger /1960/
M Győr
M Miskolc
M Pécs
M Székesfehérvár
M Szekszárd
M Szombathely

BIBLIOTEKAR
Szofija

KMK
MTA
FSzEK

BIBLIOTEKAREN
Köbenhavn

KMK /1960/

BIBLIOTEKARZ
Warszawa

KMK
OMK
OGyK
EK

BMK
DEK
SzEK

BIBLIOTEKET OCH VI
Stockholm

KMK /1960/

BIBLIOTEKOVEDENIE I BIBLIOGRAFIJA
Moszkva

KMK

BIBLIOTEKSBLADET
Lund

KMK

BIBLIOTHECA INDICA
Calcutta

KMK /1960/

BIBLIOTHEEKLEVEN
Rotterdam

KMK

BIBLIOTHEEKSGIDS
Antwerpen

KMK /1960/

DER BIBLIOTHEKAR
Berlin

KMK
MTA
OGyK
OMgK
OMK
OPK
EK
AEK
BMK
DEK
KSzFK
MKK
PEK
SzEK
FSzEK
SzSK

M Debrecen
M Eger /1960/
M Győr
M Hódmezővásárhely
M Kaposvár
M Miskolc
M Salgótarján
M Székesfehérvár
M Szekszárd
M Szombathely /1960/
M Tatabánya

BIBLIOTHEQUE DE L'ÉCOLE DES CHARTES
Paris

OLK

BIBLIOTHEQUES ET MUSÉES DE LA VILLE
DE NEUCHÂTEL

MTA

BIBLOS
Wien

KMK	DEK
KSHK /1960/	MKK
MTA	PEK
OMgK	SzEK
OPK /1960/	FSzEK
EK	
AEK	

BIULETYN INFORMACYJNY BIBLIOTEKI
NARODOWEJ
Warszawa

KMK /1959/

BIULETYN INSTYTUTU BIBLIOGRAFICZNEGO
Warszawa

KMK

BJULLETEN JUNESZKO DLJA BIBLIOTEK

KMK
GK

BJULLETEN' NAUCSNOJ INFORMACII
Bucuresti

SzEK

THE BODLEIAN LIBRARY RECORD
Oxford

KMK	DEK
MTA	SzEK
EK	

BOGENS VERDEN
Köbenhavn

KMK

BOK OG BIBLIOTEK
Oslo

KMK

BOLETIN DE LA ASSOCIATION COLOMBIANA DE
BIBLIOTECARIOS

Bogota

KMK

BOLETIN DE LA BIBLIOTECA NACIONAL
Caracas

KMK

BOLETIN DE LA BIBLIOTECA NACIONAL
Lima

KMK

BOLETIN DE LA BIBLIOTECA NACIONAL
Mexico

DEK

BOLETIN DE LA DIRECTION GENERALE DE ARCHI-
VES Y BIBLIOTECAS
Madrid

OLK

BOLLETTINO DI INFORMAZIONE SULLA
MICRORIPRODUZIONE
Milano

KMK /1960/
SzEK

BOLLETTINO DELL' ISTITUTO DI PATOLOGIA
DEL LIBRO
Roma

KMK
OLK
EK

THE BOOKSELLER
London

MKK

BØRN OG BØGER
Köbenhavn

KMK

THE BOSTON PUBLIC LIBRARY QUARTERLY
Boston, Mass.

KMK
MTA
EK

BÖRSENBLATT FÜR DEN DEUTSCHEN BUCHHANDEL
Frankfurt am Main

KMK	EK
MTA	SzEK
OMK	

BÖRSENBLATT FÜR DEN DEUTSCHEN BUCHHANDEL
Leipzig

KMK	BMK
OGyK	MKK
ODK	SzEK
EK	FSzEK
AK	GK
DEK	

BULLETIN. COMMISSION BELGE DE BIBLIOGRAPHIE
Bruxelles

KMK

BULLETIN DES BIBLIOTHÈQUES DE FRANCE
Paris

KMK
MTA
EK

DEK
SzEK

BULLETIN DU CENTRE INTERNATIONAL
PROVISOIRE DE CALCUL OF THE PROVISIONAL
INTERNATIONAL CENTRE
Roma

KMK

BULLETIN DE DOCUMENTATION BIBLIOGRAPHIQUE

OMK

BULLETIN D'INFORMATIONS. Association
des Bibliothécaires Français
Paris

KMK
EK

BULLETIN OF THE JOHN RYLANDS LIBRARY
Manchester

KMK
MTA
EK
SzEK

BULLETIN OF THE MEDICAL LIBRARY ASSOCIA-
TIONS
Baltimore

KMK /1960/
ODK
OE Szeged

BULLETIN OF THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
New York

KMK /1959/
KSHK
MTA
EK
DEK
SzEK
FSzEK

BULLETIN DE L'UNESCO À L'INTENTION DES
BIBLIOTHÈQUES
Paris

KMK
KSH K
MTA /1960/
OGyK
OLK
OMgK
OPK
EK
ÁFK
AEK
BMK
KSzFK

MKK
OE Bp
OE Szeged
PEK
SzEK
FSzEK
SzSK
M Győr
M Miskolc

BULLETIN DE L'UNION FRANÇAISE DES
ORGANISMES DE DOCUMENTATION
Paris

KMK
MTA
OMK

BÜCHEREI UND BILDUNG
Reutlingen

KMK
MTA
OGyK
OPK/1960/
EK
SzEK

FSzEK
GK
M Győr
M Pécs
M Székesfehérvár

LES CAHIERS DE LA DOCUMENTATION
Bruxelles

KMK
MTA
OMgK
OMK

EK
ÁEK
DEK
FSzEK

CAHIERS DES BIBLIOTHÈQUES DE FRANCE
Paris

KMK /1960/
SzEK

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI
București

KMK
OGyK
OMK
AEK

DEK
SzEK
FSzEK

CANADIAN LIBRARY ASSOCIATION BULLETIN
Ottawa

KMK
MTA
OMgK
OPK /1960/

ČITATEL'
Martin

KMK
DEK
M Hódmezővásárhely

COLLEGE AND RESEARCH LIBRARIES
Chicago

KMK
MTA
OMgK
AEK
BMK

DEK
MKK
PEK
SzEK

CONTENTS IN ADVANCE
Philadelphia

KMK
EK

C.S.I.R. INFORMATION LIBRARY ASSECCION
LIST PRETORIA

OMK

CSITALISTE
Szofija

KMK

ČTENÁŘ
Praha

KMK
OMgK
OMK

M Hódmezővásárhely

DECIMAL CLASSIFICATION

Additions, notes and decisions. (Library of
Congress)
Washington

KMK

DFW. DOKUMENTATION, FACHBIBLIOTHEK,
WERKSBÜCHEREI
Frankfurt am Main

KMK
OMK
EK

BMK
DEK
GK

DK MITTEILUNGEN
Berlin

KMK /1960/
KSHK
EK
BMK

MKK
FEK
SzEK
FSzEK

DOCUMENTATION EN FRANCE
Paris

KMK

DOCUMENTREPRODUCTIE
's-Gravenhage

KMK /1960/
OLK

DOKUMENTATION
Leipzig

KMK
ODK
OLK
OMK
OMgK
OPK

EK
AEK
BMK
PEK
SzEK
M Győr

DOKUMENTATIONSDIENST FÜR DOKUMENTATION
Berlin

KMK

EDUCATION LIBRARIES BULLETIN
London

KMK /1960/

EXTENSIONS AND CORRECTIONS TO THE UDC
The Hague

KMK /1960/
EK

FENIX. Revista de la Biblioteca Nacional
Lima

KMK /1960/

FREMSPRACHEN. Zeitschrift für Dolmetscher,
Übersetzer und Fremdsprachenpraxis
Halle am Saale

KMK
OMgK
AEK /1960/

DIE GEMEINDEBÜCHEREI
(NSzK)

KMK /1960/

GIORNALE DELLA LIBRERIA
Firenze

MKK

HARVARD LIBRARY BULLETIN
Cambridge, Mass.

KMK
MTA
EK
SzEK

HOSPITAL AND INSTITUTION BOOK GUIDE
Chicago

KMK

IASLIC BULLETIN
(India)

KMK /1960/

IBBD (INSTITUTO-BRASILEIRO DE BIBLIOGRAFIA
E DOCUMENTAÇÃO). Boletim Informativo
Rio de Janeiro

KMK

IBM JOURNAL OF RESEARCH AND DEVELOPMENT
(USA)

KMK /1960/

ICSU Review. (International Council of
Scientific Unions.)
Amsterdam

KMK

THE INDEXER
London

KMK

INDIAN LIBRARIAN
(India)

KMK

INDIAN LIBRARY ASSOCIATION JOURNAL
Bezwada

KMK /1960/

INDO-PACIFIC EXCHANGE NEWSLETTER
Tokio

KMK

INFORMACIONEN BJULETIN ZA BIBLIOGRAFSZKI
SZPRAVKI I KARTOTEKI

Szofija

KMK

INFORMACIONNŪJ UKAZATEL·BIBLIOGRAFICESZ-
KIH SZPISZKOV I KARTOTEK SZOSZTAVLENNŪH
BIBLIOTEKAMI SZOVETSZKOGO SZOJUZA

Moszkva

KMK
MTA
SZEK

INFORMATION BULLETIN. Library of Congress
Washington

KMK
MTA
BMK
SZEK

INFORMATION BULLETIN ON READING MATERIALS
(UNESCO)

KMK

INFORMATIONS FID
La Haye

KMK
KSHK
ODK
OLK
EK
AEK

BMK
DEK
MKK
SZEK
FSZEK

INFORMATIONS UFOD (Union Française des
Organismes de Documentation)

KMK
MTA

INTER - AMERICAN LIBRARY RELATION
Washington

KMK

IZVESTIJA NA CENTRALNATA BIBLIOTEKA PRI
BOLGARSZKATA AKADEMIJA NA NAUKITE

Szofija

MTA

THE JOURNAL OF DOCUMENTATION
London

KMK
MTA
ODK
OMgK

OMK
EK
AEK

KIRJASTOLEHTI
Helsinki

KMK

KNIHOVNÍK
Praha

KMK
OMK
EK
SZEK

KNIŽNICA. Časopis pre knižnú kultúru
Martin

SZEK

KÖNYVTÁROSOK TÁJÉKOZTATÓJA
Bucuresti

KMK
SZEK
FSZEK

SzSK
M Hódmezővásárhely
/1960/

LAW LIBRARY JOURNAL
(USA)

KMK /1960/
EK /1960/
PEK /1960/

LIAISON. News-Sheet. /A The Library Asso-
ciation Record melléklete/.

KMK

LIBRARIAN AND BOOK WORLD
London

KMK
SZEK

THE LIBRARY. Transactions of the
Bibliographical Society
Oxford

KMK
MTA
OPK /1960/

EK
DEK

THE LIBRARY ASSOCIATION RECORD
London

KMK
OGyK
OMgK

EK
M Székesfehérvár

LIBRARY BULLETIN
Calcutta

KMK /1960/

LIBRARY BULLETIN
London

OMK

THE LIBRARY CHRONICLE
Philadelphia

KMK

LIBRARY HERALD
(India)

KMK
MTA

LIBRARY JOURNAL
New York

KMK
MTA
OMgK
OPK /1960/
EK
DEK

MKK
SzEK
FSzEK
M Székesfehérvár

LIBRARY LITERATURE
New York

KMK
MTA
EK
SzEK

LIBRARY NEWS
Genève

OE Bp

LIBRARY OCCURENT
Indianapolis

KMK

THE LIBRARY QUARTERLY
Chicago

KMK
MTA
OGyK
OMgK
OMK

AEK
BMK
DEK
EK
MKK

LIBRARY RESOURCES AND TECHNICAL SERVICES
Richmond, Va.

KMK
MTA
OMgK

EK
BMK
MKK

LIBRARY REVIEW
Glasgow

KMK
OPK /1960/
EK
PEK

LIBRARY REVIEW
(Japan)

KMK /1960/

LIBRARY SCIENCE ABSTRACTS
London

KMK
MTA
OMgK
OMK
EK

AEK
BMK
DEK
SzEK

LIBRARY TRENDS
Urbana, Ill.

KMK
MTA
OMgK

EK
BMK
DEK

LIBRARY WORLD
London

KMK
MTA
OMgK

LIBRI
Köbenhavn

KMK
MTA
ODK
OMK
EK

AEK
BMK
DEK
SzEK

LIST OF UNESCO DOCUMENTS AND PUBLICATIONS
Paris

KMK

LISTE DES DOCUMENTS ET DES PUBLICATIONS
DE L'UNESCO
Paris

KMK

DIE LOCHKARTE. Mitteilungen der Remington
Rand Univac
Frankfurt am Main

KMK /1960/
KSHK
MTA

MARGINALIEN
Berlin

KMK

MECHANICAL TRANSLATION
Cambridge, Mass.

KMK

MEDIZINISCHE DOKUMENTATION
Bielefeld

KMK

MICRO LIBRARY
Stockholm

KMK /1960/
MTA
OMgK

OMK
BMK
SzEK

THE MICROCARD BULLETIN
Madison

KMK /1960/

MICROCOSM
An Arbor

KMK

MITTEILUNGEN AUS DER STADTBIBLIOTHEK
Nürnberg

KMK

MITTEILUNGEN DER STAATLICHEN BÜCHEREI-
STELLEN
(NSzK)

KMK /1960/

MITTEILUNGEN DER VEREINIGUNG ÖSTER-
REICHISCHER BIBLIOTHEKARE
Wien

KMK /1960/

MITTEILUNGSBLATT. Verband der Bibliotheken
des Landes Nordrhein-Westfalen
Köln

KMK
EK /1960/

MODERN LIBRARIAN
(Pakisztán)

KMK /1960/

MONTHLY BULLETIN ON SCIENTIFIC DOCUMENTA-
TION AND TERMINOLOGY. UNESCO
Paris

KMK
MTA
SZEK

MOUSAION
Pretoria

KMK /1960/
MTA

NACHRICHTEN AUS DEM WISSENSCHAFTLICHEN
BIBLIOTHEKSWESEN DER DDR
Berlin

KMK
SZEK

NACHRICHTEN - NOUVELLES. Vereinigung
Schweiz. Bibliothekare
Bern

KMK
EK
SZEK

NACHRICHTEN FÜR DOKUMENTATION
Frankfurt am Main

KMK
MTA
ODK
OLK
OMgK
EK
AEK
BMK
MKK
OE Szeged

NEW ZEALAND LIBRARIES
New Zealand

KMK

THE NEWBERRY LIBRARY BULLETIN
Chicago

KMK

NEWS NOTES OF CALIFORNIA LIBRARIES
California

KMK

NORDISK TIDSKRIFT FÖR BOK- OCH BIBLIO-
TEKSVASEN
Uppsala

KMK
MTA
DEK

NOTE DI BIBLIOGRAFIA I DOCUMENTAZIONE
SCIENTIFICA
Roma

KMK
AEK

NOTIZIE A.I.B. Bolletino dell'Associazione
Italiana per le Biblioteche
(Olaszország)

KMK /1960/

NOUVELLES BIBLIOGRAPHIQUES. UNESCO
Paris

KMK
OGyK
OPK

MKK
PEK

NOVINKY KNIHOVNICKÉ LITERATURY
Praha

KMK

NOVŮE KNIGI
Moszkva

KMK
KSHK
MTA
OMK
OPK

EK
AEK
SZEK
M Miskolc /1959/

OCCASIONAL PAPERS. University of
Illinois Library School

KMK /1960/

OCCASIONAL PUBLICATIONS. University of
London. School of Librarianship and
Archives
London

KMK

DE OPENBARE BIBLIOTHEEK
(Hollandia)

KMK

PAKISTAN LIBRARY REVIEW
/Pakisztán/

KMK /1960/

PAPERS OF THE BIBLIOGRAPHICAL SOCIETY
OF AMERICA
New York

KMK /1960/
EK /1959/

LA PAROLA E IL LIBRO
Roma

KMK

- PE NOTES
La Haye
KMK
- PHILOBIBLON
Hamburg
KMK
MTA
EK
- PORADNIK BIBLIOTEKARZA
Warszawa
KMK
- PRINCETON UNIVERSITY LIBRARY CHRONICLE
Princeton, N.Y.
MTA
- THE PRIVATE LIBRARY
London
KMK
- PROBLEMS IN INFORMATION STORAGE AND
RETRIEVAL
London
KMK
- PRZEGLAD BIBLIOTECZNY
Warszawa
KMK
MTA
OGyK
- PRZEGLAD PISMIENICTWA O KSIĄŻCE
Warszawa
KMK
- QUARTERLY BULLETIN OF THE INTERNATIONAL
ASSOCIATION OF AGRICULTURAL LIBRARIANS-
DOCUMENTALISTS
Wageningen
KMK /1960/
OMgK
AEK
- QUARTERLY JOURNAL OF CURRENT AQUISITIONS.
Library of Congress
Washington
KMK
EK
FSzEK
- QUELLEN UND FORSCHUNGEN AUS ITALIENISCHEN
ARCHIVEN UND BIBLIOTHEKEN
OLK /1960/
- REFERATEDIENST DOKUMENTATION UND
INFORMATION
Frankfurt am Main
KMK
- REVISTA DE ARCHIVOS, BIBLIOTECAS Y MUSEOS
Madrid
KMK
OLK
- REVUE DE LA DOCUMENTATION
La Haye
KMK
KSHK
ODK
OLK
OMK
EK
- ROCENKA UNIVERSITNI KNIHOVNY V PRAZE
Praha
MTA
- ROCZNIKI BIBLIOTECZNE. Organ naukowy biblio-
tek szkół wyższych
Wrocław
KMK
EK
- SCHOOL LIBRARIAN AND SCHOOL LIBRARY REVIEW
Oxford
KMK
OPK
- SCHOOL LIBRARIES
Chicago
KMK
OPK /1960/
- SCIENCE INFORMATION NEWS
Washington
KMK
- SKOLBIBLIOTEKET
Stockholm
KMK
OPK /1960/
- SPECIAL LIBRARIES
New York
KMK
OMgK
OMK
- OPK /1960/
EK
BMK
- STUDII SI CERCETARI DE BIBLIOLOGIE
București
KMK /1960/
SzEK
- SZOVETSZKAJA BIBLIOGRAFIJA
Moszkva
KMK
MTA
OMK
AEK
DEK
- MKK
PEK /1960/
SzEK
FSzEK
GK

SZOVETSZKAJA KNIZNAJA TORGOVLJA
Moszkva

KMK
EK

TIDSKRIFT FÖR DOKUMENTATION
Stockholm

KMK
OMK

TUSHUGUAN GONGZUO
Peking

KMK

TÜRK KÜTÜPHANECILER DERNEĞI BÜLTENİ.
Bulletin de l'Association des Biblio-
thécaires Turcs

Ankara

KMK
DEK

UNESCO BULLETIN FOR LIBRARIES.
Paris

KMK
OPK
DEK

UNIVERSITY OF KENTUCKY LIBRARIES. Margaret
I. King Library Bulletin
Lexington

MTA

VJESNIK BIBLIOTEKARA HRVATSKE
Zagreb

KMK
SzEK

WERKHEFTE ZUR BÜCHEREIARBEIT
(NSzK)

KMK /1960/

WILSON LIBRARY BULLETIN
New York

KMK
OPK
EK
FSzEK

THE WORK OF ASLIB
London

MTA

WORLD LIST OF FUTURE INTERNATIONAL MEETINGS
(Library of Congress)
Washington

KMK

ZEITSCHRIFT FÜR BIBLIOTHEKSWESEN UND
BIBLIOGRAPHIE
Frankfurt am Main

KMK
KSHK
MTA
OMgK
EK
AEK
BMK

DEK
MKK
SzEK
TMK
FSzEK
M Pécs

ZENTRALBLATT FÜR BIBLIOTHEKSWESEN
Leipzig

KMK
KSHK
MTA
OGyK
OMgK
OPK
EK
AEK
BMK
DEK

KSzFK
MKK
OE Szeged
PEK
SzEK
TMK
FSzEK
M Debrecen
M Győr

ZESZITY PRZEKŁADÓW. /Biblioteka Narodowa.
Instytut Książki i Czytelnictwa/.
Warszawa

KMK

THE YALE UNIVERSITY LIBRARY GAZETTA
New Haven, Conn.

DEK
SzEK